

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΙΔΡΥΤΑΙ

ΝΙΚ. ΑΒΡΑΑΜ
ΑΓΓ. ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΑΛΕΞ. ΒΕΡΔΕΛΗΣ
ΜΙΧ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ
ΦΩΚΙΩΝ ΖΑΪΜΗΣ
ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ
ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ
ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΒΟΥΛΗΣ 1
ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 65-84

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 200.—
ΕΞΑΜΗΝΟΣ > 100.—

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ Δ. Α. 1.—
ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΣΕΛ. 10.—

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡ. 5

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 8 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1930
ΑΘΗΝΑΙ-ΕΤΟΣ Α'-ΤΕΥΧΟΣ 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:

Α. Α. Κ.: 'Η ασφάλειά μας και ἡ κατοχύρωσις τῆς εἰρήνης
Πῶς θὰ ἐπραγματοποιεῖτο τὸ ἐθνικὸν μας ὄνειρον
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ:
Τὸ γαλλοτουρκικὸν σύμφωνον
Κ. Δ. ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΑΔΟΥ:
'Η νέκρωσις τῶν ἰδανικῶν

* * *

Μεσογειακὰ προβλήματα

Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ:

Βαλκανικὸν Ἰνστιτοῦτον καὶ Βαλκανικαὶ διασκέψεις

ΣΠ. ΚΟΤΑΚΗ:

Τὸ ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα τῶν Ἑλλήνων Ἀμερικῆς

Α. ΠΕΤΡΙΔΗ:

Τὰ οἰκονομικὰ τῆς Τουρκίας

ΑΝΔΡ. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ:

'Η σημασία τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως

ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ:

'Η ὁδοποιΐα καὶ ἡ συντήρησις τῶν ὁδῶν

Σ. Β. ΚΟΡΩΝΗ:

Τὰ σιδηροδρομικὰ τιμολόγια ἐν Ἑλλάδι

ΚΙΜ. ΚΡΙΤΣΑ:

Διὰ τὴν ἐξυγίανσιν τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν

Δ. ΝΑΚΟΥ:

Πῶς βλέπωμεν τὴν Ἑλληνίδες

Δ. ΚΟΥΚΟΥΛΑ:

Τὸ Θέατρον

ΑΛΚΗ ΘΡΥΛΟΥ:

Τὰ νέα βιβλία

Δ. Π. ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΥ:

Τὰ περὶ Ἑλλάδος βιβλία εἰς τὸ ἐξωτερικόν

ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ:

'Η μουσικὴ ζωὴ

ΚΛ. ΠΑΡΑΣΧΟΥ:

'Η ξένη φιλολογικὴ κίνησις

ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ:

Τὸ πρωτάθλημα τῶν πόλεων

ΛΑΚΩΝΙΚΑ — ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΙΣ — ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ — ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΓΓ. ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΑΛΕΞ. ΒΕΡΔΕΛΗΣ

ΜΙΧ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ

ΦΩΚΙΩΝ ΖΑΪΜΗΣ

ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ

ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

εμφανίζεται πλέον ακόμη και εις τους φανατικούς ή τους ξενοφόβους ή τους ιμπεριαλιστάς, ως μία αναπόδραστος ανάγκη, ή προς την οποίαν συμμόρφωσις προστάσσεται επί ποινή αυτοκτονίας. Διότι και περί αυτού οι τυχόν δυσπιστούντες πρέπει να πεισθούν: δὲν ὑπάρχει γείτων τῆς Ἑλλάδος ὁ ὁποῖος δὲν θὰ διελύετο σχεδὸν αὐτομάτως εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη ὡς κρατικὸν συγκρότημα, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ ἐξετίθετο εἰς τοὺς τραγικότερους ἐμφυλίους ἀσφαλείας, ἢ εἰς τὸν σκληρότερον διεθνή διαμελισμὸν, ἂν ἔτεινεν, ἔστω καὶ πρὸς στιγμὴν, εὐμενὴ τὴν προσοχὴν τὸν εἰς φιλοπολέμου τινὸς Ζεῖρητος τὸν ὀλέθριον πειρασμόν... Καὶ αὐτό, οἱ ἐνδιαφερόμενοι τὸ γνωρίζουν, τὴν δὲ ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιοῦνται, εἰς τὸν εἰρηνικὸν τῆς ἀνθρωπότητος ὁδοὺν προσαναορίζονται.

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐδραιώτατον σύμπλεγμα τῶν ὀχυρωμάτων τῆς ἐλληνικῆς ἀσφαλείας. Ὅπισθεν αὐτοῦ, ἡ Ἑλλάς ἔχει ὅλην τὴν ἐλευθερίαν νὰ ἀνδραγῇ, νὰ ἀναπτύχῃ, τοὺς δυσπίστους τῆς πολιτικῆς μετὰ τὴν συνειδήσιν τῆς ἡσυχίας νὰ παραινεῖται καὶ ἡ ἰδία ἀφεύκτως καὶ ἀναποτρέπτως νὰ εὐμενῇ. Βεβαίως, ὅπως ἐτόνισεν ὀρθότατα ὁ κ. Βενιζέλος, ἡ ἐξασφάλισις τῆς αὐτῆς δὲν πρέπει νὰ τῆς ὑπαγορεύῃ καὶ τὸν ἀποπλισμόν: οἱ ἐθνικοὶ στρατοὶ ἀποτελοῦν τὴν σήμερον τὰ σώματα τῆς διεθνούς χωροφυλακῆς, ἡ δὲ Ἑλλάς, εἰς ἐνδεχομένην περιστάσιν, πρέπει τῶν δικαίων τῆς τὴν κατίσχυσιν νὰ ἡμπορῇ νὰ ἀξιώσῃ καὶ ὅχι νὰ εἶναι ἡ νηγκασμένη νὰ ἐπαυθῇ. Ἄλλ' ἂν ὁ στρατὸς μας, ἔτσι, προωρῆται νὰ παραμείνῃ μετὰ τὴν ἐξουσίαν ἀστυνόμου μόνον ἢ δικαστικοῦ κλητῆρος, ἂν τὰ σπαθία μας εἶναι προωρισμένα νὰ μείνουν ἀκίνητοποιημένα εἰς τὰς θήκας τῶν καὶ τὰ μύτια μας προσηλωμένα εἰς τὰς συνθήκας μας, τότε τὸ καλλίτερον. Ἀξίζει αὐτὴ ἡ θυσία ὀλίγου ψευδογῆτρου, ἀφοῦ εἰς ἀντάλλαγμα αἱ Ἑλληνίδες μητέρες δὲν θὰ κλάσσουν πλέον τὰ παιδιά των, ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ πενθήσῃ πλέον διὰ νέας συμφοράς, καὶ ἀφοῦ, μέσα εἰς τὰ ἐπαρκῆ μας σύνορα, ἔτσι, καὶ ἔτσι μόνον θὰ γίνωμεν ἐπὶ τέλους καὶ Κράτος ἀνθρώπων καὶ πολιτῶν, ἀφοῦ ἐπὶ ἐνα αἰῶνα δὲν ὑπῆρξαμεν παρὰ σύνολον δούλων προσπαθόντων νὰ σπάσουν τὰ παντοῖα δεσμά των.

ΠΩΣ ΘΑ ΕΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙΤΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΑΣ ΟΝΕΙΡΟΝ

Ἡ ἀκριβὴς ἱστορία τῶν ἐλληνοσυνμαχικῶν διαπραγματεύσεων Ἰουνίου — Νοεμβρίου 1920

Ἡ ΡΩ.Ι.ΝΗ ἀντιβενιζελική ἐφημερίς «Πρωΐα», εἶχε τὴν εὐφύσιν καὶ τὴν καλὴν πίστιν νὰ ἀνομολογήσῃ, ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος ἐπέτυχεν πραγματικὴν καὶ πλήρην ἱκανοποίησιν τῶν ἐλληνικῶν διεκδικήσεων εἰς τὴν Χάγην. Ἀργότερα ὅμως, ὡς νὰ μετενόησεν διὰ τὴν ἀπολύτως ὀρθὴν — καὶ ἀπὸ ἀντιβενιζελικῆς ἀκόμῃ ἀπόψεως — τακτικὴν τῆς αὐτῆς, ἐδημοσίευσεν ἕνα περίεργον καὶ πολὺ ἀστοχὸν ἄρθρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔλεγε περίπου, ὅτι ἡ περὶ τῆς πρόκειται ἐπιτυχία τοῦ κ. Βενιζέλου δὲν εἶναι ἐπαρκὴς διὰ νὰ ἐπαναρθώσῃ τὰς ζημίας, τὰς ὁποίας προεκάλεσεν ἄλλοτε, εἰς βάρος τῆς χώρας, ἡ Μικρασιατικὴ του πολιτικὴ. Τὸ ἄρθρον αὐτὸ ἔδωσεν ἀφορμὴν εἰς σχετικὴν συζητήσιν μετὰ τὴν «Ἑστία», ἡ ὁποία ἐδημοσίευσεν τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν μακράν ἐπιστολήν — ἄρθρον, τῆς ὁποίας ὁ συγγραφεὺς ὑπογράφων «Φιλελεύθερος Ι. Ι.» ἀπέδειξε μ' ἐπιχειρήματα ἐντελῶς ἐξαιρετικῆς δυνάμεως καὶ μετὰ στοιχεῖα ἀναμφισβητήτου ἱστορικῆς ἀξίας, ὅτι ἡ Μικρασιατικὴ πολιτικὴ τοῦ κ. Βενιζέλου θὰ ἀνεβίβαζε τὴν Ἑλλάδα εἰς μεγάλην, ἐνδοξὸν καὶ εὐμεροῦσαν δύναμιν, ἔαν δὲν ἤρχοντο νὰ τὴν παραποιήσουν καὶ νὰ τὴν νοθεύσουν πρῶτα, νὰ τὴν καταστρέψουν ἔπειτα οἱ διάδοχοί του.

Ἐχομεν τὴν ἀντίληψιν, ὅτι ἡ συζήτησις αὕτη, ὅσον καὶ ἂν θεωρηθῇ παρελθοντολογικὴ, ὅχι μόνον δὲν δύναται νὰ βλάψῃ, ἀλλὰ τούναντι ὀφείλει σημαντικά. Ἡ ὑπόμνησις μερικῶν γεγονότων ἱστορικῶν, τὰ ὁποία εἴτε δὲν εἶναι ἀκόμῃ εὐρέως γνωστὰ, εἴτε καταβάλλεται προσπάθεια νὰ λησμονηθῶν, τὸνώνει τὴν πίστιν ἐπὶ τὴν ζωτικότητα τῆς χώρας, ἐφ' ὅσον ἔρχεται νὰ φωτίσῃ μίαν ἀπὸ τὰς ἐνδοξότερας καὶ ὀρασιότερας στιγμὰς τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς θὰ μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ συμπληρώσωμεν, κάπως εὐρύτερον παρ' ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ εἰς τὰς στήλας καθημερινῆς ἐφημερίδος, τὰ στοιχεῖα καὶ τὰ ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποία προσέφερον ὁ ἐπιστολογράφος τῆς «Ἑστίας», προφανῶς παρῶν δυνάμεις ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του νὰ γνωρίζῃ τελείως τὴν ἱστορίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Δὲν προκρίνεται νὰ κάμωμεν στρατιωτικὴν κριτικὴν, ἐξηγοῦσαν τὴν Μικρασιατικὴν ἤτταν, οὔτε κἂν ἱστορικὴν ἀνάλυσιν τῶν γεγονότων. Θὰ προσπαθῶμεν μόνον νὰ ἀποδείξωμεν, μετὰ τὴν βοήθειαν μερικῶν ἀρκετὰ ἐνδιαφερόντων ἱστορικῶν στοιχείων, ὅτι ἡ Μικρασιατικὴ πολιτικὴ, τὴν ὁποίαν ἐχάραξεν ὁ κ. Ἐλευθ. Βενιζέλος, ἦτον ἐντελὴς διάφορος ἀπὸ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησαν, χωρὶς πίστιν, χωρὶς ἐνθουσιασμόν, χωρὶς διάθεσιν, οἱ διάδοχοί του.

Ὅταν ὁ κ. Βενιζέλος ἐπέστη ἀπὸ τὰς προκαταρκτικὰς συνομιλίας μετὰ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Μεγάλων Δυνάμεων εἰς τὴν Διάσκεψιν τῆς εἰρήνης τῶν Παρισίων, ὅτι ὑπῆρχεν ἡ διάθεσις νὰ ἱκανοποιηθῶν αἱ ἐλληνικαὶ διεκδικήσεις μετὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἀντελήφθη ἁμέσως ὅτι μία ἑλληνικὴ πολιτικὴ ἀνακτῆσεως τῶν πέραν τοῦ Αἰγαίου ἑλληνικῶν ἐστίων δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξασκηθῇ καὶ νὰ στερεωθῇ παρὰ

μόνον ἔαν ἀνῆγτο εἰς γενικὴν ΕΥΡΩ.ΠΑ.Ι.ΚΗΝ πολιτικὴν. Ἐπρεπε δηλαδὴ νὰ πεισθῶν καὶ νὰ ἀποφασίσουν αἱ Μεγαλαὶ Δυνάμεις, ὅτι ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία ὡς δυνάμεις εὐρωπαϊκῆς θὰ διελύετο, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν τὸ συμφέρον τῆς Εὐρώπῃς ἀπῆτει ὅπως οἱ Τούρκοι περιορισθῶν εἰς τὰ τουρανικά των ὁροπέδια, ἀπὸ τὰ ὁποία ἐξεκίνησαν πρὸ αἰώνων, καὶ καταστῶν πλέον ἀνίκαντοι νὰ βλάψουν εἰς τὸ μέλλον. Εἰς τὴν χάραξιν μίας τοιαύτης εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς ἀπέβλεπον ἔκτοτε ὅλοι αἱ προσπάθειαι τοῦ Κρητὸς πολιτικοῦ καὶ δὲν ἤργησεν νὰ τὸ ἐπιτύχῃ. Ἡ Ἀγγλικὴ πρώτη, διὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς κ. Λόυδ-Τζώρτζ υιοθέτησε τὴν πολιτικὴν αὐτὴν καὶ ἔγινεν ὁ φανατικὸς πρόμαχος τῆς. Ἡ Γαλλία, παρὰ τινὰς δισταγμούς, ὀφειλομένους εἰς τὸν φόβον ἀντικτύπου μετὰ τοῦ Μουσταφῆ ἀντικειμένου τοῦ ἀποικιακοῦ τῆς Κράτους, τὴν ἀπέδεχθη ἐπίσης. Καὶ ἡ Ἰταλία δὲν ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ ἄλλως παρὰ νὰ συμμορφωθῇ. Αἱ ἀποφάσεις περὶ παραχωρήσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης καὶ τῆς περιούχης τῆς Σμύρνης, ἡ ἄδεια καταλήψεως τῆς Σμύρνης, ἡ ἀνακοίνωσις τῶν ὁρῶν τῆς συνθήκης τῶν Σεβρῶν πρὸς τοὺς Ὀθωμανοὺς ἀντιπροσώπους, ἀπετέλεσαν τὰς πρώτας ἐκδηλώσεις τῆς εὐρωπαϊκῆς αὐτῆς πολιτικῆς.

Ἄλλ' ἡ πραγματικὴ καὶ πλήρης ἐπίστασις τῆς ἐν λόγῳ πολιτικῆς ἐπῆλθε κατὰ τὰς δύο διασκέψεις τῶν Συμμάχων πρωθυπουργῶν καὶ ἀντιπροσώπων εἰς τὸ Χάϊθ καὶ τὴν Βουλῶν, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1920. Κατὰ τὰς διασκέψεις ἐκείνας ἀπεφασίσθη ὁριστικῶς νὰ ἐπιληθῇ διὰ τῆς βίας ἐναντὶον τοῦ ἀντιδρώντος Μουσταφᾶ-Κεμάλ καὶ τῶν ὁπαδῶν του ἡ ἐφαρμογὴ τῆς συνθήκης τῶν Σεβρῶν. Καὶ ἐγένετο δεκτὴ ἡ πρότασις τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ὡς πρόμαχος καὶ ἐκτελεστής τῶν θελήσεων τῆς Εὐρώπης ἀναλάβῃ τὴν ἐπιβολὴν αὐτῆν. Ὁ κ. Βενιζέλος ἀνεκοίνωσε τὰς γενικὰς γραμμὰς τοῦ σχεδίου διὰ τοῦ ὁποῦ θὰ ἐκἀμπετο ἡ τουρκικὴ ἀντίδρασις. Ὁ Γάλλος ἀρχιστράτηγος Φὸς καὶ ὁ Ἀγγλος Οὐλῆσον ἀνεκοίνωσαν ὅτι τὸ Ἀνώτατον Στρατιωτικὸν Συμβόλιον τῶν Συμμάχων εἶχεν ἐξετάσῃ τὸ σχέδιον αὐτό, τὸ εὐρήκεν ὀρθόν καὶ ἐφαρμοστόν καὶ τὸ ἐνέκρινε. Κατόπιν τούτου οἱ Σύμμαχοι ἐξουσιοδότησαν τὴν Ἑλλάδα νὰ ἀναλάβῃ τὴν στρατιωτικὴν δράσιν καὶ τῆς παρέσχον κάθε στρατιωτικὴν, τεχνικὴν καὶ οἰκονομικὴν βοήθειαν τὴν ὁποίαν θὰ ἐχρεώζετο. Ὁ Ἀγγλικὸς στόλος τῆς Μεσογείου διετάχθη νὰ παρεμποδίσῃ τουρκικὰς στρατιωτικὰς μεταφοράς, αἱ ἀποθηκαὶ τοῦ Συμμαχικοῦ πολεμικοῦ ὕλικου ἠνοίχθησαν διὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὰ Συμμαχικὰ γραφεῖα πληροφοριῶν ἐν Κων/πόλει διετάχθησαν νὰ παρέχουν τὰς πολυτίμους πληροφορίας των εἰς τὸν Ἑλληνα ἀρχιστράτηγον.

Ὅλα αὐτὰ δὲν παρέμειναν ἀπλὰ ὑποσχέσεις. Αἱ οἰκονομικαὶ πιστώσεις ἤρχισαν παρεχόμεναι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Αἱ ἀποθηκαὶ ὕλικου τῶν Συμμάχων ἐχρησιμοποιήθησαν ἀφθόγως διὰ τὸν ἀνεφοδιασμόν τοῦ Στρατοῦ μας. Ὁ ἄγ-

γλικὸς στόλος μᾶς παρέσχε πολυτίμους ὑπηρεσίας, ἰδίως κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς καταλήψεως τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης. Καὶ εἶναι γνωστὴ ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἀγγλοῦ Ναυάρχου καὶ Ἀρμοστοῦ Κων/πόλεως ντὲ Ρόμπεκ, ὅταν ὁ Ἑλληνας Ἀρχιστράτηγος Παρασκευόπουλος τοῦ ἐξήγησε μερικὰ πολεμικὰ καὶ φορηγίδια διὰ τὴν ἀπόβασιν εἰς Ραϊδεστόν καὶ Ἡράκλειον: «Ὁ λὸ κληρὸς ὁ Βρετανικὸς Στόλος τῆς Μεσογείου τίθεται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ καὶ θὰ εἰνε εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος ἔαν δυνήθῃ νὰ τὸν βοηθῇ σὴν εἰς τὴν ἐκπολιτιστικὴν ἐκστρατείαν του». Τὰ βρετανικὰ στρατεύματα ἐβοήθησαν, ὅπου ὑπῆρχεν ἀνάγκη, τὰ ἰδικὰ μας. Ἀγγλικὸν τμήμα κατέλαβε τὰ Μουδανία, καὶ εἰδοποίησε τὸν Ἑλληνικὸν Στρατὸν νὰ παραλάβῃ τὴν πόλιν, πρᾶγμα ὅπερ καὶ ἔκαμε μετὰ τινὰς ἡμέρας τμήμα τῆς Μεραρχίας Τσερούλ. Ὁ Ἀγγλος ὑποστράτηγος Μπριντς καὶ ὁ Γάλλος Συνταγματάρχης Ζώρς, διευθυντῆς τοῦ Γραφείου Ἐπιχειρήσεων τοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Φὸς, παρηκολούθουν τὰς ἐπιχειρήσεις ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατηγείου. Αἱ πολῦτοι διὰ τὸν Στρατὸν μας πληροφοροῦναι τῶν γαλλικῶν καὶ ἀγγλικῶν γραφείων κατασκοπείας Κων/πόλεως διεβιβάζοντο τακτικὰ εἰς τὸ Στρατηγείον μας διὰ τοῦ Στρατηγοῦ Κατεχάκη.

Ὅτω ὅλοι αἱ ἐλληνικαὶ ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν εἶχαν σαφὲς τὸν χαρακτῆρα πολιτικῆς συμμάχικης, πολιτικῆς ἐξουσίας, χαρακτηριστικὰ βαρυσήμαντον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀναληφθείσης προσπάθειας. Δὲν ἐμάχετο ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς διὰ νὰ κατακτήσῃ μίαν ἐπαρχίαν, ἐμάχετο ὁ ἐντολοδόχος τῆς Εὐρώπης διὰ νὰ φέρῃ τὴν τάξιν καὶ τὸν πολιτισμόν, εἰς τὴν γῆν τὴν ὁποίαν εἶχον δοξάσει οἱ πρόγονοί του. Εἶναι ἀτελείωτοι αἱ ἐπίσημοι βεβαιώσεις, διὰ νὰ μᾶς ἀποδείξουν τὸν χαρακτῆρα αὐτὸν τῆς ἐλληνικῆς προσπάθειας. Ἡ χαρακτηριστικωτέρα ἴσως εἶναι ἡ δῆλωσις τοῦ Ἀγγλοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Λόυδ-Τζώρτζ, ὅταν τὴν 13ην Ἰουνίου 1920 ἐγένετο εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων ἀπόπειρα νὰ ὑπονομευθῇ ἡ χαραχθεῖσα αὕτη εὐρωπαϊκὴ πολιτικὴ. Ἐτόνισε τότε ὅτι «ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς δρᾷ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν κατ' ἐντολήν τῶν Συμμάχων, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει σχεδίου ἐγκριθέντος ἀπὸ τοὺς Στρατηγοὺς Φὸς καὶ Οὐλῆσον, ὅτι δὲ ἔαν παραστῇ ἀνάγκη θὰ τὸν βοηθήσουν τὰ Συμμαχικὰ στρατεύματα». Καὶ κατέληγεν αὐστηρότατα: «Θὰ δώσωμεν εἰς τὸν Κεμάλ, καὶ εἰς οἰονδήποτε ἄλλον θὰ ἤθελε νὰ τὸν μιμηθῇ, καὶ ἐννοήσουν ὅτι δὲν ἠμποροῦν νὰ κάμωμεν τὴν θέλησιν τῆς Εὐρώπης». Καὶ ἡ Ἀγγλικὴ Βουλὴ ἀπεδέχθη μετὰ μεγάλην πλειοψηφίαν τὴν πολιτικὴν αὐτὴν ἀπορρίψασα διὰ ψήφου 285 ἐναντίον 50 πρὸς τὸν τοῦ κ. Ἀσκουὶ ἐξαιρετικῶς ἑλκυστικὴν καὶ δημοφιλεῖς, ὅπως ὁ Ἀγγλικὸς Στρατὸς παύσῃ κάθε δράσιν εἰς τὴν Ἀνατολήν.

Ὁ ἴδιος ὁ κ. Βενιζέλος ἀπέδιδεν ἐξαιρετικὴν σημασίαν εἰς τὴν τήρησιν τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ τῆς Μικρασιατικῆς πολιτικῆς. Ἦσαν πολυάριθμοι αἱ ἐπανεληλυμμένα συστάσεις τοῦ πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Στρατηγείον, ὅπως ἀποφθεύετο καὶ κάθε στρατιωτικὴ κίνησις

αὐτόβουλος, κάθε ἐνέργεια, ἡ ὁποία νὰ μὴ ἔχῃ ἐγκριθῇ προηγουμένως ὑπὸ τῶν Συμμάχων. Καὶ ἐξῆγει ἐμπιστευτικῶς εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς του συνεργάτας, ὅτι ἦτο τόσον προσεκτικὸς ἐν προκειμένῳ, διότι ἐφ' ὅσον ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἐφαίνετο ἐφαρμοζόμενος πιστῶς, μίαν συμμαχικὴν, μίαν εὐρωπαϊκὴν πολιτικὴν, θὰ ἐδικαιούτο νὰ ζητῇ ἀπὸ τοὺς Συμμάχους συνεχὴ ἐνίσχυσιν καὶ σημαντικὰ ἐθνικὰ ἀνταλλάγματα.

Χαρακτηριστικὸν ἐν προκειμένῳ εἶναι τὸ ἐξῆς, μᾶλλον ἀγνωστον γεγονός: ὅτε κατὰ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου 1920 ὁ Βενιζέλος τραυματίσθη ὑπὸ δολοφονικῆς σφαίρας κατέκειτο ἀσθενὴς εἰς τινὰ κλινικὴν τῶν Παρισίων, παρυσίασθη διὰ τὸν Ἑλληνικὸν Στρατὸν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἡ ἀνυπέβλητος ἀνάγκη τῆς εὐθυγραμμίσεως τοῦ μετώπου του, διὰ τῆς καταλήψεως τοῦ Οὐσάκ. Καὶ τὸ Στρατηγείον Σμύρνης διέταξε τὴν στρατιωτικὴν αὐτὴν κίνησιν χωρὶς νὰ προλάβῃ νὰ ζητήσῃ τὴν ἄδειαν. Ὁ Πρωθυπουργὸς εὐθὺς ὡς τὸ ἐπληροφόρηθη, ἐπέσπευσε τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιστράφον του καὶ μόλις ἐπανελθὼν, κατηνύθη μετὰ τὸν «Νάρκισσον» εἰς τὴν Σμύρνην καὶ ἐκάλεσεν ἐπὶ τοῦ μικροῦ καὶ κομμοῦ ἀτμοπλοίου τὸν Ἀρχιστράτηγον καὶ τὸν Ἐπιτελάρχην του, εἰς τοὺς ὁποίους ἀπῆλθον βαρεῖας μομφῆς διὰ τὴν αὐθαίρετον ἐνέργειάν των, καίτοι ἀνεγνώριζε τὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖον ἀπὸ στρατιωτικῆς ἀπόψεως τῆς καταλήψεως τοῦ Οὐσάκ.

Ἄλλ' ἡ πολιτικὴ αὕτη τοῦ Κρητὸς πολιτικοῦ ἐφθάνεν εἰς τὴν πλήρη τῆς ἐφαρμογῆς κατὰ τὰς ἡμέρας ἀκριβῶς τῶν ὀλεθρίων ἐκλογῶν τοῦ Νοεμβρίου 1920. Ἐπλησίαζε τότε νὰ λήξῃ ἡ ἐξάμηνος προθεσμία, τὴν ὁποίαν τὸ 36ον ἄρθρον τῆς συνθήκης τῶν Σεβρῶν ἔτασεν εἰς τοὺς Τούρκους, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὁρῶν τῆς, ἐπὶ τῇ ἀπειλῇ τῆς τελικῆς ἐκδιώξεως των ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ ἐπὶ τῇ προφύμῃ τῆς ἐκπονοῆς τῆς προθεσμίας αὐτῆς νέα συμφωνία μετὰ τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ τοῦ Ἀγγλοῦ Πρωθυπουργοῦ, ὡς ἐκπροσώπων τῶν Συμμάχων προηγουμένως, εἶναι ἐκείνη ἀκριβῶς, τὴν ὁποίαν ἀνέφερον εἰς τὸ ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἄρθρον τοῦ «Φιλελεύθερου Ι. Ι.»: Ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ τὰ Στενὰ θὰ ἀπετελοῦν οὐδέτερον Κράτος ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν τριῶν Μεγάλων Συμμάχων Δυνάμεων καὶ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ περίοχός τοῦ Ἑλληνικοῦ Πόντου θὰ ἀμνηστευθῇ ἐπίσης καὶ θὰ ἀντιθετο ἡ ἐντολή τῆς διοικήσεως τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Νέα γοηματικὴ βόμβα, ἀναβιβάζουσα εἰς 50 περίπου ἑκατομμύρια λίρων τὴν συμμαχικὴν ἐνίσχυσιν, θὰ μᾶς παρέλκετο.

Ἡ συμφωνία αὕτη ἦτο ἤδη τόσον προητοιμασμένη, ὥστε ὁ Ἀγγλος ὑποστράτηγος Μπριντς ἀπεστάλη εἰς Ἀθήνας μετὰ ἐκείνην ἐντολήν, ὅπως διαπραγματευθῇ μετὰ τοῦ εὐρισκόμενου τότε Ἑλληνικοῦ Στρατηγείου τὰς λεπτομερείας τῆς ἀγγλοελληνικῆς στρατιωτικῆς συνεργασίας διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς. Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας οἱ συνοδευόντες αὐτὸν Ἀγγλοὶ ἀξιωματικοὶ καθήρτιζαν τὰ σχετικὰ σχέδια μετὰ τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ τετάρτου γραφείου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐπιτελείου. Ὅλοι αἱ λεπτομέρειαι τοῦ πλῆρους ἐκ μέρους τῶν Ἀγγλῶν ἐφοδιασμοῦ τῶν ἐλληνικῶν σωμάτων ἐκανονίσθησαν. Θὰ ἦτο δὲ τόσον πλήρης ὁ ἐφοδιασμός αὐτῶς, ὥστε κάθε σὺνταγμα νὰ ἔχῃ καὶ τὸν ἰδικόν του ἀσὺρματον.

Ἡ συμφωνία καθήρτισθη ἐν τέλει, ὑπεγράφη καὶ ἐπαληθεύθη μετὰ φίλικόν γεῦμα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς «Μεγάλῃς Βρετανίας». Ἐάν δὲν κατεστράφη ὅτι τὸς μετανωβισμένους καθεστῶτας, θὰ εὐρίσκεται ἀκόμῃ εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Πάντως ὑπάρχουν ἀντίγραφα τῆς ἄλλας.

Ἐν τῷ μεταξὺ τῶν Γενικῶν Στρατηγείων εἶχε καθαρτῆσθαι σὺνταγμα ἐκ Ποντίων ἐθελοντῶν, καὶ ἡτοιμάζετο νὰ συγκεντρώσῃ ὅλους τοὺς ἐκ Πόντου καταγομένους ἀξιωματικούς καὶ ὑπαξιωματικούς τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Ἀφ' ἑτέρου, εἰδικὴ Ἑλληνικὴ ἀποστολή, ἀποτελούμενη ἀπὸ τὸν Συνταγματάρχην τότε κ. Καθενιώτην, τὸν ἤδη ὑπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας κ. Καραπαναγιώτην, καὶ ἀπὸ τὸν ὀπολοχαγὸν τότε καὶ ἤδη βουλευτὴν κ. Λάζαρον Ἀνδρεάδην, μετέβη ἐπὶ τόπου διὰ νὰ προετοιμάσῃ τὴν ἐπιχειρήσιν τῆς καταλήψεως τοῦ Πόντου.

Δηλαδὴ, διὰ νὰ συνοψίζωμεν, ἡ κατάστασις μετὰ τὴν πρώτην Νοεμβρίου 1920, ἔαν αἱ ἐκλογαὶ εἶχον διάφορον ἀποτέλεσμα, θὰ ἐξελλίσσετο ὡς ἐξῆς: Ὁ κ. Βενιζέλος θὰ μετέβαινεν εἰς Λονδίνον, διὰ νὰ ὑπογράψῃ τὴν νέαν συμφωνίαν. Ἡ Κωνσταντινούπολις θὰ ἀπέβαινε κατ' οὐσίαν Ἑλληνική. Ἡ Ὀθωμανικὴ Ἐπικράτεια θὰ διελύετο τελικῶς. Ἡ Ἑλλάς ἐνίσχυομένη συνεχῶς καὶ πλουσιοπαρόχως ὑπὸ τῶν Συμμάχων θὰ κατέφερε τὰ τελικὰ πλεονεκτήματα ἐναντίον τῆς κεμαλικῆς ἀντιδράσεως, ὅχι βέβαια μετὰ ἐκστρατείας τοῦ Σαγγαρίου καὶ τῆς Ἀλκυονίδος Ἐοῦμου, ἀλλὰ μετὰ ἀποβάσεις εἰς τὴν Ποντοηράκλειαν καὶ τὴν Σαμψούντα. Αἱ στρατιωτικαὶ αὐταὶ ἐπιχειρήσεις θὰ ἐνηργοῦντο μετὰ δυνάμεις περιορισμένας καὶ ὅχι βέβαια μετὰ πανστρατίαν ποῦ ἐδημιούργησε τὸ μετανωβισμένον καθεστῶς. Ἡ δὲ τὸ Γενικὸν Στρατηγείον εἶχεν ἀρχίσει τὴν ἀποστράτευσιν. Ἀπέλυσε ποδὶ τῶν ἐκλογῶν μίαν ἡλικίαν καὶ θὰ ἀπέλυεν ἁμέσως μετ' αὐτὰς ἄλλην μίαν. Σώματα ἐθελοντικά θὰ καθορίζοντο διὰ τὴν ἀντικατάστασίν των. Εἶναι μάλιστα ὁ κ. Βενιζέλος τὴν ὥραν καὶ πατριωτικὴν ἰδέαν νὰ χρησιμοποιήσῃ τοὺς ἀποταχθέντας ὡς Κωνσταντινικούς Ἑλληνας ἀξιωματικούς ὡς πύργον διὰ τὸν καταρτισμὸν ἐθελοντικοῦ ἀνεξαρτήτου σώματος πρὸς κατάληψιν τοῦ Πόντου.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν στοιχείων αὐτῶν, ὅλων μὲν καὶ κεραίας ἱστορικῆς ἀκρίβειας καὶ εὐκόλως δυναμένων νὰ ἀποδεδειχθῶν, ἠμπορεῖ κανεὶς γὰρὶς κανένα δισταγμὸν νὰ ἀποφανθῇ ὅτι ἐπαυλοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ ὅτι ἦτοίεν οὕτω μία νέα περίοδος ἑλληνικοῦ μεγαλείου καὶ εὐμενίας, ποδὶ τῆς ὁποίας θὰ ἀνυρίουν καὶ αἱ ἐνδοξότεραι σελίδες τῆς ἱστορίας μας.

Ἄλλ' ἡ μεταπολιτικὴ τοῦ Νοεμβρίου μετέβαλεν ἅρδην τὴν κατάστασιν. Οἱ διάδοχοι τοῦ Βενιζέλου, ἀφοῦ εἶχαν ὑποσχεθῇ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἐγκατάλειψιν τῆς Μικρασιατικῆς προσπάθειας καὶ ἐδείλυσαν νὰ πραγματοποιήσουν τὴν ὑπόσχεσίν των, κατέρωσαν, διὰ τῆς μετακλήσεως τοῦ Κωνσταντινίου, τὴν ὅλην βάσιν τῆς μενᾶλης Μικρασιατικῆς πολιτικῆς τοῦ Βενιζέλου. Ἡ ἀπονητικὴ ἀποτέλεσμα κατήνυσεν τὴν ἀσκομένην εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἐυρωπαϊκὴν πολιτικὴν καὶ τὴν μετέβαλεν εἰς ἑλληνικὴν κατακτητικὴν προσπάθειαν. Τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν ἁμέσως καὶ ἔμελλαν. Ἡ Συμμαχικὴ βοήθεια, εἰς χρήμα, ὕλικόν, στρατὸν

ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η ΝΕΚΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΑΝΙΚΩΝ

ΑΠΟ τὸν τρομερότερον τῶν ἀλλήλων παραγῶν, πού ἐγγώρισεν ἡ ἀνθρωπότης, ἀπὸ τὸν παγκόσμιον πόλεμον, ὁ ὁποῖος διήρκεσε μακρὰ ἔτη πού ἐφάνησαν αἰῶνες, ὁ ἀνθρώπος ἐξῆλθε ψυχικῶς ἀνάπηρος, ἀνισόρροπος.

Ἐν ὀνόματι τῶν ὑψηλοτέρων ἰδανικῶν, οἱ λαοὶ, μὲ ἀφάνταστον αὐταπάγησιν καὶ ἥρωϊκὸν φανατισμόν, ἔρριφθησαν εἰς τὸν πόλεμον. Ὅλοι διεξεδίκουν τὴν νίκην, ἐν ὀνόματι τοῦ δικαίου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, διὰ τὰ ἴδωσαν τὴν ἐπαύριον τὸν πόλεμον, διὰ οὗτος, ἀντὶ τῆς εὐμερείας καὶ τῆς προόδου, ἔφερε τὴν καταστροφὴν, καὶ τὴν δυστυχίαν, τόσον εἰς τοὺς νικητὰς ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἡττημένους.

Εἰς μάτην λοιπόν, τὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια νεκρῶν νέων μὲ τὰ ὁποῖα ἐκαλύφθη ἡ γῆ. Εἰς μάτην, ἄλλα τέσσαρα ἑκατομμύρια νεκρῶν — ζώτων, τοὺς ὁποῖους τὰ τραύματα καὶ αἱ νόσοι κατέστησαν ἀχρήστους διὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου. Εἰς μάτην ἡ πραγματικὴ κόλασις δεκάδων ἑκατομμυρίων ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι νυχθημερὸν ὑποβεβλημένοι εἰς τὰς σκληροτέρας στερεώσεις ἐπάλαιον ἀγῶνι μὲ τὴν ἀνισχυρὴν ἐγνωρίσαν τὰς στερεώσεις, τὴν ἀνέχειαν, τὴν ἀπόγνωσιν. Ὅλα εἰς μάτην. Ὅλα διὰ τὰ ὁπισθοχωρήσῃ ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ πρόοδος.

Μὲ τὰ χέρια βαμμένα εἰς τὸ αἷμα τῶν ὁμοίων του, μὲ τὴν φρικὴν τοῦ χάρου

καὶ στόλον, διεκόπη τελείως. Αἱ τάξεις τοῦ ἔχθρου ἐπληθύνθησαν καὶ ἐνεδυναμώθησαν. Ἐκατοντάδες λαμπρὸν Τούρκων ἀξιωματικῶν, κατωτέρων ἰδίων, οἱ ὁποῖοι πρὸ τῶν ἐκλογῶν παρέμενον εἰς τὴν Κων)πολιν, ἔσπευσαν εὐθὺς μετὰ τὰς ἐκλογὰς, νὰ προσχωρήσουν εἰς τὸν Κεμάλ, βέβαιοι πλέον περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς προσπαθείας του. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι συνεπάθον πρὸς τοὺς Τούρκους, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων προηγουμένως νὰ τοὺς ἐνισχύουν, ἤρχισαν πλέον ἀναφανδὸν νὰ τοὺς παρέχουν τὴν βοήθειάν των. Ὁ ἀποκλεισμός τῶν τουρκικῶν παραλλίων ὑπὸ τῶν Συμμαχικῶν στρατευμάτων ἔπαυσε. Τὰ Συμμαχικὰ γραφεῖα πληροφοριῶν κατεσκόπευον τοὺς Τούρκους. Μὲ μίαν λέξιν ἡ Ἑλλάς ἦτο πλέον μόνη. Δὲν εἶχε ὅπισθεν τὴν Εὐρώπην. Τὸ χειρότερον ὅμως ἀπὸ ὅσων εἶνε ὅτι ἐστερήθη πλέον τῆς πίστεως ἐπὶ τὸν ἀγῶνα.

Καὶ οὕτω, παρ' ὅλα τὰ θαύματα, πού ἔκαμεν ὁ Ἕλληνας στρατιώτης, ἡττήθη, δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ ἡττηθῇ. Αὐτὸ ἐπέβαλεν ἡ ἀμείλικτος ἱστορικὴ λογική.

Ἀλλὰ διατὶ νὰ ἀναπολῶμεν τὰ μεγάλα αὐτὰ τοῦ παρελθόντος; Ἀπλούστατα διὰ τὰ μὴ παύσωμεν νὰ πιστεύωμεν εἰς τὴν δύναμιν καὶ εἰς τὰ πεπραγμένα τῆς φυλῆς μας, ἰδίως ὅταν αὕτη κυβερνᾶται πάλιν ἀπὸ τὸν ἀνδρα ὁ ὁποῖος τὴν ἔφερε τόσον πλησίον πρὸς τὴν πραγματάωσιν τῶν ὁρατοτέρων καὶ τολμηροτέρων τῆς ἀνείρων.

Α. Α. Κ.

εἰς τὴν ψυχὴν, μὲ τὴν πικρὰν ἀπογοήτευσιν διὰ τὴν ματαιότητα τὴς αὐτοθυσίας, ἀντιμετώπισε τὴν ἐπαύριον τοῦ πολέμου ὁ ἀνθρώπος τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ἀγῶνα τραχύτατον καὶ σκληρόν ὑπὸ τὰς μεταπολεμικὰς συνθήκας... Ἀλλὰ μέσα εἰς τὴν χρεωκοπίαν τῶν ἰδανικῶν του, μέσα εἰς τὴν μεταπολεμικὴν ἀπόγνωσιν, ἦτο φυσικὸν ὁ ἀνθρώπος νὰ ζητήσῃ ἄλλα ἰδανικά εἰς ἀντικατάστασιν ἐκείνων εἰς τὰ ὁποῖα ἔπαυσε πλέον νὰ πιστεύῃ, καὶ τὸ ἰδανικὸν αὐτὸ ἐφαντάσθη ὅτι τὸ εὖρεν εἰς τὴν ὕλην, ἡ ἀπόλαυσις τῆς ὁποίας ἐχρησιμοποίηθη ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἀνασθητικὸν διὰ τὰς λησμονήσας ὅσα διῆλθε.

Ἡ δὴμα τῆς ὕλικης ἀπολαύσεως καὶ ἡ διὰ ταύτης μέθη, κατήντησεν οὕτω ὁ μοναδικὸς σκοπὸς εὐτυχίας τοῦ μεταπολεμικοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ τόσον ψυχικῶς νοσῶν μεταπολεμικὸς ἀνθρώπος ἐλησμονήσεν, ὅτι πᾶσα μέθη εἶνε παροδικὴ καὶ ἀφίειν, παρερχομένη, τὸν νοσοῦντα περισσότερο δυστυχὴ καὶ ἐξηνητλημένον ἢ πρότερον.

Δι' ἄλλους βέβαια λόγους, εἰς τὴν ἐκδοχὴν τῆς ὕλικης ἀπολαύσεως, ὡς μοναδικὸν σκοπὸν τοῦ ἀνθρώπου, συνέτεινε καὶ μία τάξις ἀνθρώπων, ἡ τάξις τῶν εὐτυχῶν τοῦ πολέμου, διότι καὶ αὐτὸς ὁ πόλεμος εἶχε τοὺς εὐτυχεῖς του. Πηγὴ γενικῆς δυστυχίας, ὁ πόλεμος, ὡς δὲ αἱ μεγάλοι καταστροφαί, ὑπῆρξε πράγματι διὰ μίαν μικρὰν μειονότητα, ἡ ὁποία εἶτε ἐκ τῆς, εἶτε ἐξ ὑπολογισμῶν, ἐπέτυχεν τὴν ἐκμετάλλευσιν, κατὰ τὴν διάρκειάν του καὶ τὸν ἀμέσως ἐπακολουθήσαντα αὐτὸν χρόνον, τῶν ἀνωμαλιῶν, ἐν τῇ οἰκονομικῇ καθόλου ἰσοσταθμίσει, πηγὴ ὕλικης εὐτυχίας, καὶ ἐξημερώθη τὴν τάξιν τῶν νεοπλουτῶν.

Ἡ τάξις αὕτη, ἀνίκανος νὰ διανοηθῇ καὶ νὰ ἐξεργηθῇ εἰς τὸ ἠθικὸν ἔθνος εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ σταθῇ μία ἰθύνουσα τάξις διὰ ν' ἀποκτήσῃ ἐν τῇ κοινωνικῇ συνθέσει μίαν σχετικὴν σταθερότητα, εὐρέθη καὶ ἐκ ψυχροσυνθέσεως, καὶ ἐξ ὑπολογισμοῦ ἀκόμη, σύμφωνος εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἰδανικῶν διὰ τῆς ὕλης, τῆς θεότητος τοῦ χρυσοῦ βοός, καὶ ἐπρωτοστάτησε μάλιστα εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν ταύτην, διότι ἐφαντάσθη, ὅτι διὰ ταύτης ἠδύνατο νὰ θεμελιώσῃ τὴν ἐπιβολήν της.

Οὕτω ἐπῆλθε μοιραῖος ἡ νέκρωσις τῶν ἰδανικῶν τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἐδόθη ἀκατάσχετος πλέον ὠδήσας εἰς τὴν λατρείαν τῆς ὕλης, τῆς ὁποίας ἡ ἀποκτικησις, διὰ παντὸς μέσου, ἐξελήφθη ὡς τελικὸς σκοπὸς πάσης συγχρονισμένης προσπάθειας. Οὕτω ὅμως κατέστη ὁ μόνον ἀνούσιος καὶ ἄεστος ὁ βίος, — διότι τὰ περιφρονηθέντα ἰδανικά δὲν ἦσαν ἀπηρκαλωμένα προλήψεις καὶ ἀχρηστοὶ πλέον ὕλικόν, τοῦ ὁποίου ὁ συγχρονὸς ἀνθρώπος ἔπρεπε νὰ κάμῃ ἀβάρητα διὰ τὰ ἐπιτελέσῃ ἀποσκοπτικῶς τὸν ρεαλιστικὸν του προορισμόν, ὡς ἐν δεικνολογημένη διαταραχῇ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἐπίστευσεν, ἀλλὰ καὶ ἀσυνειδήτως μετεφέρθη αὐτὸς ὁ πόλεμος, τὸν ὁποῖον ἀποτροπιάζεται ἡ τόσον ὑπ' αὐτοῦ δοκιμασθεῖσα ἀνθρωπότης, μὲ

ὄλην τὴν ἀγριότητά του, εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τῶν λαῶν κοινωνικὴν σύνθεσιν, καὶ οὕτω ὁ πόλεμος τῶν τάξεων, οὐχ' ἦττον φανατικὸς καὶ τραχύς, ὑποκαθίσταται λαοθανόντως εἰς τὸν πόλεμον τῶν λαῶν πρὸς ἀλλήλους.

Οὐδὲ πρέπει νὰ νομισθῇ, ὅτι ἡ μετὰ τὸν πόλεμον ἰδίως ἐπιταθεῖσα τάξις τοῦ συνδικαλισμοῦ, ἐνέχει μοιραῖος ἐν αὐτῇ τὴν καὶ ταύτην ἀπειλὴν κατὰ τῆς εἰρηνικῆς τῶν ἀνθρώπων συμβιώσεως. Παρὰ τὰς φωνασκίας τῶν ἐκμεταλλευτῶν τοῦ συνδικαλισμοῦ, ὁ συνδικαλισμὸς καθ' ἑαυτὸν λαμβανόμενος, οὔτε προϋπόθεσιν, οὔτε σκοπὸν ἔχει τὸν πόλεμον τῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων πρὸς ἀλλήλους. Ἡ συνδικαλιστικὴ κίνησις τείνει εἰς ἀνασύνθεσιν τῆς κοινωνίας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων, τείνει δὴλα διὰ τὴν δώσῃ καθωρισμένην νομικὴν συγκρότησιν εἰς τὰς ομάδας τῶν ἀτόμων, τῶν συνδεομένων πρὸς ἄλληλα, λόγῳ τῆς κοινότητος τῆς ἐργασίας των, καὶ σαφεστέραν συνειδήσιν τῶν κοινῶν συμφερόντων τῶν ἀποτελούντων ἑκάστην ομάδα. Ὡς πᾶσα δὲ κοινωνικὴ ὁργάνωσις, ὁ συνδικαλισμὸς δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὡς προϋπόθεσιν ἢ σκοπὸν τὸν πόλεμον τῶν ἀποτελούντων τὴν κοινωνίαν στοιχείων ἀλλὰ τὴν μείζονα τούτων ἀλληλεγγύην καὶ συνεργασίαν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς προόδου. Ἄν ὁ συνδικαλισμὸς εἶχε προϋπόθεσιν τὸν ἀγῶνα τῶν ἀποτελούντων τὴν κοινωνίαν στοιχείων πρὸς ἄλληλα, διὰ ἔπαυσε κατ' ἀνάγκην νὰ εἶνε τάσις ἀνασυνθέσεως διὰ τὰ μεταβληθῇ εἰς τάσιν διαλύσεως τῆς κοινωνίας αὐτῆς.

Τὸ γεγονός κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀναμείξεως εἰς τὴν συνδικαλιστικὴν κίνησιν τῆς ἐννοίας τῆς πάλης τῶν τάξεων, ἀσχετὰ καὶ ἀντίθετα μάλιστα πρὸς τὴν συνδικαλιστικὴν βῆσιν, ὀφείλεται εἰς πρόσκαιρον νέκρωσιν ὅλων τῶν ἰδανικῶν τῆς ἀνθρωπότητος, ἰδανικῶν τῶν ὁποίων κοινὴ βῆσις ἦτο ἡ κοινωνικὴ ἀλληλεγγύη, καὶ εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τούτων διὰ τῆς λατρείας τῆς ὕλης. Ἡ ἐκδοχὴ τῆς ὕλης ὡς μοναδικὸν σκοπὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἦτο ἐπόμενον, ὅτι, ὑποβιβάζουσα αὐτόν, ἐμμένει καὶ αὐτὴ τὰς ἐνστικτώδεις τοῦ ἀλόγου ὄντος παρορμήσεις τῆς διὰ τῆς ἰσχύος ἀποκτήσεως τοῦ ποθουμένου.

Ὅθεν οὐχὶ ὁ συνδικαλισμὸς, ἀλλ' ἡ πεπλανημένη ἐκδοχὴ τῆς ὕλικης ἀπολαύσεως ὡς μοναδικὸν ἡθικὸν σκοπὸν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, εἶνε ἡ ἐγκλείουσα ἐν αὐτῇ τὰς διασπαστικὰς τῆς κοινωνίας τάσεις, τὰς ἀπειλούσας τὴν εἰρηνικὴν τῶν ἀνθρώπων συμβίωσιν.

Ὅτι δ' ἡ εἰρημένη ἐκδοχὴ εἶνε προῖον τῆς ψυχικῆς μεταπολεμικῆς ἀνισορροπίας τῆς ἀνθρωπότητος ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰς συνθήκας εἰς τὰς θολωμένας ψυχικὰς καταστάσεις ἀνακολουθίας τῆς διανοίας.

Εἶνε βέβαιον, ὅτι ἡ πολιτισμένη ἀνθρωπότης ἐπικροτεῖ σήμερον ἐνθουσιωδῶς τὴν συγχρονὸν εἰρηνοιστικὴν προσπάθειαν τῶν Κυβερνήσεων πρὸς κατάργησιν ἢ τοιούχιστον πρὸς ἀποφυγὴν τῶν μεταξὺ τῶν διαφόρων λαῶν πολέμων, ἐν ᾧ ταῦτοχρόνως ἐμφανίζεται, ὡς εὐνοοῦσα τὴν μεταξὺ τῶν κοινωνικῶν τάξεων πάλην, πρὸς τελικὴν ἐπικράτησιν τῶν μὲν κατέναντι τῶν δέ!!

Τὸ ἔθνος ἀποτελεῖ προφανῶς ομάδα ἐνδοτέραν τῆς ομάδος τῆς ἐπαγγελμα-

τικῆς τάξεως, δὲν εἶνε κατ' ἀκολουθίαν δυνατόν ἡ ἀνθρωπότης νὰ ἐπικροτῇ ἐνθουσιωδῶς τὴν κατάργησιν τοῦ πολέμου μετὰ τῶν μεγαλυτέρων ὁμάδων, καὶ νὰ εὖνοῃ ταῦτοχρόνως τὴν διαμάχην τῶν τάξεων, τῶν μικροτέρων ὁμάδων πρὸς ἐπικράτησιν διὰ τῆς ἰσχύος τῶν μὲν ἐπὶ τῶν δέ, νὰ εὖνοῃ δὴλα διὰ ὅς πρὸς τὰς μικροτέρας ομάδας ὅτι ἀποτροπιάζεται ὡς πρὸς τὰς μεγαλυτέρας!

Μόνον ἡ ἐπάνοδος εἰς τὰ ὑγιά ἐκείνα ἰδανικά, εἰς τὰ ὁποῖα πιστεύουσα ἡ ἀνθρωπότης ἐξῆλθε εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ προπολεμικοῦ της πολιτισμοῦ, δύναται νὰ σώσῃ καὶ πάλιν ταύτην ἀπὸ ὀδυνηρὰς νέας περιπέτειας, αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦν πλέον αὐτὴν τὴν κοινωνικὴν τῆς σύνθεσιν. Καὶ ἡ ἐπάνοδος αὕτη, ὑπὸ μορφὴν ἀνταρραξίας κατὰ τῶν ἀμέσως μεταπολεμικῶν ὕλιστικῶν ἀντιλήψεων, ἤρχισεν ἤδη συντελουμένη βραδέως βεβαίως, ὡς πᾶσα ἀνάγκη, ἀλλὰ καὶ σταθερῶς, καὶ διὰ ἐπιτείνεται ἀναμφιβόλως, ἐφ' ὅσον ἡ πάροδος τοῦ χρόνου ἀπομακρύνει τὸν ἀνθρώπον τῆς κολάσεως εἰς τὴν ὁποίαν τὸν ἔρριψεν ὁ πόλεμος.

Οὐδ' εἶνε δυνατόν νὰ συμβῇ ἄλλως, ἐφ' ὅσον ἡ ἀνθρωπότης βαίνουσα πάντοτε τὴν ἀνισορροπία τῆς ἐξελιζέως της, δὲν ἐφθασεν εἰς τὸ ἀνώτατον δυνατόν ὅριον τῆς μορφώσεώς της, ἀφ' οὗ πολὺ ἀκόμη ἀπέχει, καὶ ἀφ' οὗ καὶ μόνον εἶνε δυνατόν νὰ νοηθῇ ἡ καθόδοις τῆς παρακμῆς, διότι τὰ ἰδανικά ἐκείνα ἦσαν καὶ διὰ εἶνε οἱ συνδετικοὶ τῶν κοινωνικῶν στοιχείων κρίκοι οἱ ἀμέσως ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐνστικτοῦ τῆς αὐτοσυντηρήσεώς της ἀπορρέοντες.

Καὶ πράγματι τοιαῦτα ἀποκαλύπτονται βαθύτερον ἐρευνώμενα τὰ ἰδανικά τῆς πατρίδος, τῆς θρησκείας, τῆς οἰκογενείας, τῆς ἐπιστήμης. Τὸ ἰδανικὸν τῆς πατρίδος εἶνε ὁ σύνδεσμος μίας ἐθνικότητος μὲ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς δολιχλήρον, ἐν τῇ ὁποίᾳ αὕτη ἐξευλίχθη, καὶ ἐντὸς τῆς ὁποίας δῆλυνσε τὴν μακρὰν καὶ ἐπίμονον ἀνηφορικὴν ὁδὸν τῆς προόδου της. Τὸ ἰδανικὸν τῆς θρησκείας εἶνε ἡ πίστις τῆς ἀνθρωπότητος — ἀνεξαρτήτως πάσης ἐτέρας τοιαύτης ὁμαδικῆς συνθέσεως — εἰς τὴν ἀποκαλύψιν, πρὸς ἐξήγησιν τοῦ ὑπερῆραν καὶ τυτῶ τελικοῦ αὐτῆς προορισμοῦ, ἐφ' ὃν ἡ ἐπιστήμη δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκνοποιήσῃ τὰς ἀξιώσεις της, ἐξ οὗ καὶ ὁ ἠθικολογικὸς δογματισμὸς πάσης θρησκείας, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ λίαν σημαντικὸν συνεκτικὸν στοιχεῖον τῆς κοινωνίας.

Τὸ ἰδανικὸν τῆς οἰκογενείας εἶνε ὁ φυσικώτερος σύνδεσμος τοῦ ἀνθρώπου μὲ τοὺς πλησιέστερον πρὸς αὐτὴν εὐρισκομένους ἀπογόνους, γεννήτορας, καὶ ὁμογόνους του, τὸ φυσικώτερον καὶ ζωτικώτερον κύτταρον πάσης ὁμαδικῆς συμβιώσεως, ὁ σύνδεσμος ὁ διαπλάττων καὶ πέραν τῶν ὑπὸ τῆς νομοθεσίας ὀριζομένων ὁρίων, ἠθικὰ καθήκοντα τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας πρὸς ἄλληλα, ὁ πρῶτος καὶ φυσιολογικώτερος σύνδεσμος τοῦ ἀνθρώπου μὲ τοὺς ὁμοίους του πρὸς αὐτοσυντηρήσιν καὶ ἀμυναν ἐν τῷ ἀγῶνι τοῦ βίου. Τὰ ἰδανικά τῆς ἐπιστήμης εἶνε τέλος τὰ ἰδανικά τῆς γνώσεως τῆς ἀληθείας, χρησιμοποιοιμένης τελείως πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἠθικῶν καὶ ὕλικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου.

Τὰ ἰδανικά ταῦτα, ἔχοντα κοινὴν βῆσιν τὴν φυσικὴν εἰς τὸν ἀνθρώπον κοινωνικότητα, εἶναι ἀδύνατον νὰ νεκρωθῶν, ἐν οἰαδήποτε κοινωνίᾳ, καὶ ὅφ' οἰανδήποτε σύνθεσιν της, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ζωτικῆς ὁμάδος, οὐδ' εἶνε δυνατόν νὰ ἐπιζητηθῇ ἡ ἀντικατάστασις αὐτῶν διὰ τῆς ὕλικης ἀπολαύσεως, ἡ ὁποία ὡς ἀτομικὸν ἀγαθὸν εἶναι κατ' ἀνάγκην εἰς πολὺ ὑποδεστέραν μοῖραν τῶν συλλογικῶν ἀγαθῶν, τὴν ὁποίαν ἐξυπηρετοῦν τὰ ἀνω ἰδανικά.

Οἰανδήποτε καὶ ἂν δεχθῶμεν τὴν μέλλουσαν τῶν συγχρόνων κοινωνιῶν σύνθεσιν, καὶ οἰανδήποτε καὶ ἂν δεχθῶμεν βῆσιν τοῦ σχηματισμοῦ ἐν τῇ μέλλοντι τῇ ὁμαδικῇ βουλήσεως, τὰ ἰδανικά ταῦτα, ἀπορρέοντα ἀμέσως ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ ἐνστικτοῦ τοῦ ἀνθρώπου θὰ ὑφίστανται πάντοτε ὡς συνδετικὰ στοιχεῖα τῆς κοινωνίας, ἡ δὲ παραγωγὴ τῶν, ἰσοδυναμοῦσα πρὸς πεισιθανάτιον θεωρίαν ἀπευθυνομένη πρὸς ὁργανισμὸν ζῶντα καὶ θέλοντα νὰ ζήσῃ, μόνον ὡς παθολογικὸν νοσηρὸν φαινόμενον, καὶ κατ' ἀνάγκην ὡς φαινόμενον περιορισμένης χρονικῆς διάρκειας, ἐν ζωτικῷ ὁργανισμῷ δέον νὰ θεωρηθῇ.

Τὰς ἀναμφισβητήτους ταύτας ἀληθείας διασθάνεται καὶ ὁ μὴ δυνάμενος νὰ φθάσῃ εἰς ταύτας διὰ τῆς διανοήσεως. Ὁ κόρος, ἡ πλήξις, τὸ κενὸν τῆς ψυχῆς, τὰ ὁποῖα μοιραῖος ἀκολουθοῦν τὴν ὕλικὴν ἀπόλαυσιν εἰδοποιῶν ἀσφαλέστερον πάσης σχετικῆς διανοήσεως, τὸν ἀνθρώπον, διὰ εἰς ταύτην ματαιώσας διὰ ἐπιζητήσῃ εὐτυχίαν του.

Πραγματικὴν εὐτυχίαν οὐδαμῶς ποτε εὖρεν ἀκόμη ὁ ἀνθρώπος παρὰ μόνον εἰς τὸν ἐσωτερικόν του βίον, ὅταν κατορθώσῃ νὰ ζῇ αὐτὸν εἰς τὸ ἥμιστον τῆς ψυχῆς του καὶ τῆς διανοίας του. Τότε καὶ μόνον ὁ ἀνθρώπος εὐρισκόμενος ἐν ὁμονίᾳ μὲ τὰς παρορμήσεις τῆς συνειδήσεώς του, αἰσθάνεται πράγματι ἑαυτὸν εὐτυχῇ, διότι αἱ πράξεις του, αἱ ἀνταποκρινόμεναι εἰς τὸ ἥμιστον τοῦτο τῆς ψυχῆς του καὶ διανοίας του, εἶναι πάντοτε πράξεις ἐμπνεόμεναι καὶ ἐξυπηρετοῦσαι τὰ ἀνω ἰδανικά, πράξεις διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἀνθρώπος, μέσῳ τῆς κλίμακος τῶν ἐκφάνσεων τοῦ ὁμαδικοῦ βίου, μέσῳ τῆς οἰκογενείας, τῆς ἐθνότητος, τῆς φιλαλληλίας, τῆς θρησκείας, ἐπικοινωνεῖ μὲ τὴν δημιουργίαν καθόλου, τῆς ὁποίας εἶναι μόνον καὶ μὲ τὴν ὁποίαν ἀρμονικῶς συνδέεται, καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀποκαλύπτει τὸν τελικὸν σκοπὸν του.

Ὅσον ὅμως καὶ ἂν εἶνε παροδικὴ ἡ παθολογικὴ αὕτη κατάσταση τῆς νεκρώσεως τῶν ἰδανικῶν καὶ τῆς ὑποκατάστασός εἰς ταῦτα τοῦ ἰδανικοῦ τῆς ὕλης, διὰ ἔχῃ καὶ αὕτη, ὡς πᾶσα νόσος, τὰ θύματά της, καὶ ἡ καταπολέμησις τῆς ἐπιβάλλεται πρὸς περιστολὴν εἰς τὸ δυνατόν κατώτατον ὅριον τῶν θυμάτων της. Καὶ τὸ ἐργῶδες τοῦτο καθήκον βαρύνει δολιχλήρον τὴν διανοουμένην τάξιν, ἡ ὁποία διὰ σώσῃ ἰδίως τὴν νεωτέραν γενεάν ἀπὸ τὴν νοσηρὰν πλάνην εἰς τὴν ὁποίαν ζῇ.

Τὸ σάλλισμα τῆς ἐπανάδου εἰς τὰ φυσικὰ ἰδανικά τοῦ ἀνθρώπου, διασφαλέον, ὡς πᾶσα φωνὴ τῆς ἀληθείας, δέον νὰ ἡχησῇ τέλος καὶ παρ' ἡμῶν, διὰ νὰ καταπνίξῃ τὸ ταχύτερον τοὺς ἀνθρώπους φθόγγους μίας προσωρινῆς μέθης.

Κ. Α. ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΑΔΗΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟ ΓΑΛΛΟΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΣΥΜΦΩΝΟΝ

ΟΛΙΓΑΣ ἡμέρας μετὰ τὴν τελευταίαν ἐκρηκτικὴν ἐκδήλωσιν τῆς ρωσσο-τουρκικῆς συμπαιγνίας, ἡ Τουρκία ὑπογράφει μετὰ τῆς Γαλλίας σύμφωνον συμβιβασμοῦ καὶ διατησίας (3 Φεβρουαρίου). Καὶ ἂν, μέχρι τῆς στιγμῆς, δὲν ἔχομεν ὑπ' ὄψει μας οὐτὸ τὸ κείμενον, οὐτε κἂν λεπτομερῆ περιλήψιν τῆς συναφθείσης συμφωνίας, γνωρίζομεν ὅμως, ἀπὸ τὸ σχετικὸν τηλεγράφημα Ἀβάς, ὅτι τὸ σύμφωνον τοῦτο θεωρεῖται ἐν Παρισίοις ὡς ἕνας ἐπὶ πλέον σκόπιμος εἰς τὴν ἄλυσιν τῶν μετὰ τὸ Λοκάρνο συμφωνιῶν, διὰ ἑξασφαλίζει τὴν σύμφωνον τῶν γαλλοτουρκικῶν σχέσεων, ὅτι ἐπιτελεῖ τὰς ἀπὸ μὲν ἡδὴ ὑφίστασιν μετὰ τῶν δύο Κρατῶν ὡς πρὸς τὰ σύνορα τῆς Συρίας συμφωνίας καθὼς καὶ τὴν ἐμπορικὴν τὸν σύμβασιν, καὶ ὅτι, τέλος, ἡ νέα αὕτη προσέγγισις δὲν ἔχει ἀπολύτως τίποτε τὸ ἀσυμβίβαστον μὲ τὸ Σύμφωνον τῆς Κ. Τ. Ε.

Ἡ προσήλωσις τῶν κυβερνητῶν τῆς Γαλλίας εἰς τὸν θεσμὸν τῆς Γενεύης εἶνε τόση ὥστε ποσὸς περὶ τούτου δὲν ἀμφισβάζουσι. Ποδῶνται δὲ, ἡ συνθήκη τῆς 3ης Φεβρουαρίου ἔσονται ὡς ἡ ἐπιστροφὴ τῶν γαλλοτουρκικῶν διαπραγματεύσεων αἱ ὁποῖαι εἰς τὴν καθ' ἑαυτὰς εἰς τὰς μεταξὺ Παρισίων καὶ Ἀνκάρας συμφωνίας, αἵτινες εἰσαν ὑπονοούμεναι εἰς τὴν τοιοκτικὴν πρωτεύουσάν τὴν 22αν καὶ τὴν 29αν Ἰαννουαρίου 1929. Διότι — καὶ τοῦτο κυρίως ποτεῖ νὰ τονισθῇ — τὸ μέγα ἐπίδικον ζήτημα τὸ ὁποῖον ἐκτὸς ἐκδορῆζε τὰ δύο Κράτη ἦτο τὸ τῆς τουρκουσιακῆς μεθορίου γραμμῆς, οἱ δὲ Τοῦρκοι τὸ παρελκύναν μὲ πείσμονα τρανύτητα, ἐλπίζοντες νὰ ἐπιτύχουν διὰ τῆς κοπώσεως τὰς γαλλικὰς ἐκείνας παρανομήσεις τὰς ὁποίας, κατ' αὐτοὺς, ἐπέβαλλεν ἡ Ζηλότυπος προστασία καὶ ἄμυνα τοῦ ἐθνικοῦ των ἐδάφους.

Τὰ σύνορα μετὰ τῆς Συρίας καὶ Τουρκίας εἰσαν κανονισθῇ μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ τῆς Γαλλίας ἀπὸ τοῦ 1921 ἥδη, εἰς τὴν σύμβασιν τοῦ κ. Φρανκλίν Μπουινιόν. Διὰ τῆς συνθήκης ἐξ ἄλλου τῆς 23ης Μαΐου 1926 ὁ καθορισμὸς των ἐγίνε λεπτομερέστερος, ἀλλ' ἔκτοτε, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἀνεφύρουν δυσκολαί, ἰδίως εἰς τὸν μετὰ τὸ ποταμὸν Τίγρη καὶ τοῦ Νισιρμὴν τομέα, ὅπου τὰ σύνορα ἐπιδέχονται νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἀρχαίαν ὁδόν, προφανῶς τὴν ρωμαϊκὴν. Ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ καθορισμοῦ τῶν συνόρων ἐπρότεινε τότε τὴν λύσιν τῶν δυσχερειῶν, διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς διατησίας τοῦ Προέδρου τῆς, τοῦ Λαυδ Στρατηγῶ Ἐρνστ. Παρὰ τὴν γαλλικὴν ὅμως συναίνεσιν, ἡ Τουρκία δὲ μόνον ἀπεποιήθη, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν συμβουλευτικὴν λύσιν τὴν ὁποίαν ὁ Λαυδ Στρατηγὸς διέτύπωσε τὴν 10ην Ἰανουαρίου 1928, ἀντέταξε τὴν συνθήκη τῆς ἐπιμονῆς.

Αἱ διαπραγματεύσεις διακινῶντο ἔτι, μεθ' ὅλας

ΛΑΚΩΝΙΚΑ

νοῦτο τοσοῦτω μάλλον καθ' ὅσον, παρὰ τὴν μεθόριον ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν ἐκατέρωθεν ἐπιτοπίων ἀρχὸν ἐγένετο ἀφορμὴ ἐντάσεως τῆς ληστείας, πολλὰ πλοῦσιασμοὶ τῶν ἐπιδρομῶν κλπ. Ἡ Γαλλία διεμαρτύρετο, ἀλλ' ὁ τουρκικὸς τύπος ἀπήντη, αὐτός, διὰ βιαιότητων ἀντιγαλλικῶν ἀρθρῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τὰ μεγάλα ἐν Συρίᾳ συμφέροντα τῆς Γαλλίας διεκινδύνευον, ἡ προαίμα τῆς ἐκεῖ ἐπιτροπῆς ἐκλονίζετο, καὶ ἡ γαλλικὴ κοινὴ γνώμη συνεκινεῖτο. Εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν ἔθεσαν τέραμα αἱ συμφωνίαι τῆς 22ας καὶ 29ης Ἰουνίου 1929.

Καὶ ἡ μὲν πρώτη τῶν συμφωνιῶν τοῦτ' ἀποκαθάρσας συμβιβαστικὰς τὰς λεπτομερείας τῆς ὁδοθετικῆς γραμμῆς εἰς τὸν τομέα Τίγρη-Νισσιμπί. Ἐξ ἄλλου ἐρρυθμίσθησαν συγχρόνως, τὸ ζήτημα τῆς ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἐξαγορᾶς τοῦ σιδηροδρόμου Μερσίνης-Ἀδάνων ἀπὸ τῆς Γερμανικῆς Ἑταιρείας, εἰς τὴν ὅποian ἦτο ἐκχωρημένος καὶ τῆς ὁποίας περιεφρουρήθησαν τὰ συμφέροντα, — τὸ ζήτημα τῶν ἀμοιβῶν ὑποχρεώσεων τῶν ὁμοῶν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀσφάλειαν τῆς μεθορίου περιφερίας, — τὸ ζήτημα τοῦ κατ' ἀρχὴν διακανονισμοῦ τῶν συριακῶν ἐν Τουρκίᾳ καὶ τῶν τουρκικῶν ἐν Συρίᾳ περιουσιῶν, διακανονισμοῦ ὅστις ἐν τούτοις θὰ ἀρχίσῃ ἔνεκα τῶν ὑπὸ τῆς Τουρκίας γενομένων κατασχέσεων καὶ τῶν γαλλοσυριακῶν ἀντιποίνων, — τέλος τὸ ζήτημα τῶν οικονομικοῦ καθεστώτος τῆς μεθορίου καὶ τοῦ ἐλέγχου τῶν διασχίζοντων τὰ σύνορα νομῶν.

Μετὰ τὸν γενικὸν αὐτὸν διακανονισμὸν τῶν ἐπιδικῶν προβλημάτων, ὁ δρόμος ἦτο πλέον ἀνοικτός διὰ τὴν διαπραγματεύσειν τῶν τῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως, ὅσον καὶ τοῦ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Τουρκίας συμφώνου φιλίας τὸ ὅποιο ὑπεγράφη πρὸ πέντε ἡμερῶν ἐν Ἀγκύρᾳ. Εἴνε δ' εὐνόητον ὅτι τὸ συμφωνοῦν τοῦτο ἐνισχύει τὴν θέσιν τῆς ἐντολοδόχου ἐν Συρίᾳ Γαλλίας καὶ τὴν ἐν γένει κἀπὸς πλέον ἀπρόσκοπτον ἐξέλιξιν τῶν γαλλοτουρκικῶν σχέσεων, αἱ ὁποῖαι τόσα ὑπέστησαν ἀπὸ τοῦ 1913 ἔνεκα τῆς γεωμετροφιλίας τοῦ πρώτου τῶν Ἑμβέρ καὶ Ταλατ, ἔνεκα τοῦ πολέμου, ἔπειτα, καὶ τέλος ἔνεκα τῆς ξενοφοβίας τοῦ κεμαλικοῦ καθεστώτος. Μολαταῦτα διώκ, μὴ νομισθῇ ὅτι πρόκειται νὰ ἀσκήσῃ τὴν παραμικρὰν νέαν ἐπιβρασιν ἢ ἀλλοίωσιν ἐπὶ τῆς πείρης τῆς Ἑλλάδος διεθνούς καταστάσεως.

Τὸ γαλλοτουρκικὸν συμφωνοῦν τῆς 3ης Φεβρουαρίου δὲν ἔχει περισσώτερον ἀξίαν ἀπὸ τὸ ἰταλοτουρκικὸν συμφωνοῦν τοῦ 1927. Δὲν πρόκειται ποσὸς νὰ μεταβάλῃ τὴν τουρκικὴν πολιτικὴν, ἡ ὁποία πάντοτε δυσπιστεῖ πρὸς τὴν Ἀσίαν καὶ σπληνίζεται ἐπὶ τῆς Μόσχας. Εἰδικῶς δὲ διὰ τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα δὲν ἔχει καμμίαν ἀμεσον σημασίαν: αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις ἡμποροῦν πλέον ἀπὸ τινὼν ἐτῶν νὰ συμφύγουν ἐκ παραλλήλων τὰς φιλικὰς τῶν σχέσεις καὶ μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ μὲ τὴν Τουρκίαν. Ἐκεῖνο τοῦ μᾶς ἐνδιαφέρει, κρίνοντας τὸ γαλλοτουρκικὸν συμφωνοῦν, εἶνε τοῦτο: καὶ δι' αὐτὸ καθὼς καὶ διὰ τὸ προηγουμένον ἑλληνοτουρκικὸν (τοῦ ὁποίου ἡ σημασία θὰ εἴνε πολὺ μεγαλειτέρα ἀν συνδυασθῇ μὲ συμφωνίαν διὰ τοῦς ναυτικούς ἐξοπλισμούς), ἠκολούθησεν ἡ αὐτὴ διαδικασία: Προηγήθη δηλ. ἡ διαπραγματεύσεις διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων. Καὶ εἶνε, ἀσφαλὲς, ἡ μόνη λογικὴ καὶ σοβαρὰ μέθοδος.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΗΣ

ΜΕΤΑ χαρᾶς ἡ Ἑλλάς θὰ ὑποδεχθῇ προσεχῶς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Διεθνούς Γραφείου τῶν Ἐργασίᾶς κ. Ἀλμπέρ Τομάς. Ὁ κ. Τομάς εἶνε παλαιὸς φίλος τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὅποian προσέφερον ὑπηρεσίας ἀλογομήτους, καὶ ὡς ὑπουργὸς κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου, καὶ ἀργότερα εἰς τὴν διεθνή θέσιν τὴν ὅποian κατέχει. Ἀγνωστος μάλιστα ἴσως ἀλλὰ καὶ σημαντικὴ, εἶνε ἐκείνη τὴν ὅποian μᾶς παρέσχεν, ὅταν συνεζητοῦντο οἱ ὁδοὶ τοῦ δευτέρου προσφυγικοῦ δανείου ἐν Γενεύῃ, ὁπότε ἐξήσκησεν δλὴν τὸν τὴν ἐπιτροπὴν ὅπως μὴ ἐπιβληθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ πεισιτοκὸς οικονομικὸς ἐλέγχος τῶν ὁποίων ἐξήτουν νὰ θεσπισθῶν μερικοὶ νόμοι τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Ἦδη, ἐρχόμενος ἐδῶ, καὶ εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ νόμου περὶ κοινωνικῶν ἀσφαλείων θὰ ἡμπορέσῃ συμβουλευτικῶς νὰ μᾶς βοηθήσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ μελετήσῃ τοὺς ὁρους τῆς φησιταμένης καὶ ἐν Ἑλλάδι ἀνεργίας, τῆς ὁποίας τὴν ἐκτασιν ὑπογραμμίζει εἰς τὸ σημερινὸν τοῦ ἀπὸ τῶν στηλῶν μᾶς ἄρθρον ὁ κ. Ἀνδρ. Χατζηνικτιάκος. Καὶ θὰ θελήσῃ, εἰμῶθα βέλαιοι, νὰ συνομολογήσῃ ὅτι ἡ γνωστὴ φιλεργατικὴ πολιτικὴ τὴν ὅποian ἀσκήσῃ ἡ Ἑλλάς καὶ ἰδιαίτερος ἡ παρούσα Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἐναρμονισθῇ μὲ τὴν ἀνάγκην ἐνισχύσεως τοῦ τόσον διανοητικῶς ὡς καὶ τοῦδε παρ' ἡμῖν κεφαλαίου, ἀνεῖ τῆς περιφρουρήσεως τοῦ ὁποίου, πρῶτον τοῦ ἐργατικοῦ μᾶς κόσμου θὰ ἐπιδεινωθῇ περισσότερον ἢ θέσει.

**

ΚΑΤΑ τὴν ἐπίσημον προσωρινὴν κατάστασιν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους, κατὰ τὸ μέχρις τέλους Δεκεμβρίου ἐνεμέγη, αἱ εἰσπράξεις κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο συνεποσώθησαν εἰς 6.863.420.875 δεχ., καὶ ἀπέταντι τοῦ ἀντιστοιχοῦ ἐνεμέγη τοῦ προηγουμένου οικονομικοῦ ἔτους ἐμφανίζον αὐξήσει ἐν 546.770.879 δεχ. Ὁ τελευταῖος αὐτὸς ἀριθμὸς εἶνε ἐξόχως εὐχλωτος καὶ χαρακτηριστικός. Ἐρχεται εἰς ἀπάντησιν τῶν ἡτοπαθῶν ἐκείνων πληροψητῶν οἱ ὁποῖοι, ὅχι χωρὶς κάποιαν χαιρέκακίαν, μᾶς ἐβεβαίωσαν τελευταῖαν κατὰ τῶν κατηγορηματικῶν ὅτι ἡ τεραστία οικονομικὴ κρίσις ἡ ὁποία μαστίζει τὸν τόπον θὰ ἀναπτύχῃ καὶ θὰ ἀντικατοπτρισθῇ περὶ τῶν διὰ τοῦ ἀντικατοπτρισμοῦ τῶν ὁποίων εἴχε, κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας, ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων. Οἱ ταῦτα διαδίδοντες δοκίμου, εἶποι, νὰ μᾶς ἐμβάλουν ἐπίσης εἰς τὸν φόβον ὅτι καὶ ἡ ἰσορροπία τοῦ προϋπολογισμοῦ μᾶς κινδυνεύει ἀρδῶν νὰ ἀνατραπῇ καὶ δόλιχρον ἐπομένως τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως νὰ διακινεῖται. Χωρὶς νὰ μᾶς κάμῃ νὰ ὑποτιμήσωμεν τὰς δυσκόλους στιγμὰς ποὺ διερχόμεθα ἀπὸ τῆς ἀποψέως τῆς ἐθνικῆς οὐκονομίας, τῆς ὁποίας τὴν κρίσιν θὰ ὑπολογίσωμεν ἐπακριβῶς εἰς προσεχῆς μᾶς ἐμπειριστικῶν ἀρθρῶν, ἡ ἐπίσημος διαπίστσις τῆς διατηρήσεως τῆς φορολογικῆς ἐκτικότητος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐνισχύει τὴν αἰσιοδοσίαν μᾶς διὰ τὸ μέλλον, καὶ τὴν πεποιθήσιν μᾶς ὅτι, ἀν ληφθοῦν ἐγκαίρως ὅλα τὰ ἀπαραίτητα μέτρα, ἡ σημερινὴ κρίσις θὰ εἴνε παροδικὴ καὶ σχετικῶς ὅχι βαθεῖα, καὶ θὰ παραμεινῇ ἀνίσχυρος νὰ ἐπιρροέσῃ τὴν ἀνδλντην δημοσίαν τῆς χώρας οὐκονομίαν.

**

ΟΙ κ. κ. Ζαβιτζιάκος καὶ Ρεδιάδης διέβησαν ἐπερώτησιν εἰς τὴν Βουλὴν, διὰ τῆς ὁποίας ἐρωτοῦν τὴν Κυβέρνησιν «ποῖα μέτρα σκέπτεται νὰ λάβῃ κατὰ τῆς πλημμελοῦς διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος». Καὶ τὸ μὲν, κατ' ἀρχήν, δικαίωμα καὶ καθήκον μάλιστα τῶν δὲ βουλευτῶν νὰ ἐπερωτήσων σχετικῶς εἶνε ἀνεμφισβήτητον, ἀν ἔχουν καμμίαν σαφῆ, ὁρισμένην, καὶ σοβαρὰν μομφὴν νὰ διατυπώσων κατὰ τοῦ Ἐκδοτικοῦ Τραπεζικικοῦ Ἰδρυματος τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ὑπάρχει ἀρὰ γε περίπτωσις τοιαύτης μορφῆς, τῆς ὁποίας καὶ μόνης ἡ ἀνάπτυξις θὰ ἦτο ἀνταξία τῆς προσωπικότητος τῶν ἐπερωτῶντων; Ἡ πρόκειται περὶ ἐπαναλήψεως δλὼν τῶν γνωστῶν καὶ ἀόριστων δημοσιογραφικῶν ἐπιθέσεων; Ὅπως ὁποῖοτε δὲ, ἀνεμύνησαν οἱ κ. κ. Ζαβιτζιάκος καὶ Ρεδιά-

δης τὴν λεπτότητα μιᾶς ἐπερωτήσεως ἡ ὁποία, καὶ δικαιολογημένη ἂν εἴνε, θὰ κλονίσῃ, δυσαναλόγως πρὸς τὴν ἐνδεδεικνυμένην τῆς, τὸ κύρος καὶ τὴν πίστιν τῆς πρώτης Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας ἡ ὑπαρξὶς κατοχυρώνη καὶ τοῦ νομισματοῦ μᾶς τὴν σταθερότητα; Πάντως ἡ Κυβέρνησις ἔχει, νομίζομεν, τὸ καθήκον νὰ ζητήσῃ τὴν πρόταξιν τῆς ἐπερωτήσεως αὐτῆς, διὰ νὰ μὴ μείνῃ ἐπὶ πολὺ ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸ βάρος μιᾶς ὑποψίας καὶ τὸ κοινὸν ὑπὸ τὴν ἀβεβαιότητα διὰ τὸ δίκαιον τῆς ἐμπιστοσύνης του.

**

ΕΧΕΙ πάρα πολλὰ τὰ παράδοξα ἡ ἀντιπολιτευσις. Εἰς τὴν περιήρημον στρατιωτικὴν συζητήσιν τῆς παρελθούσης Δευτέρας, ὁμίλησαν περὶ τοῦ ἀνεργισμοῦ τῆς χώρας ὅλοι οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ τῆς ἀντιπολιτευσεως, καὶ μόνον ὁ στρατηγὸς-ἀρχηγὸς ἐσώπησεν. Ἐξ ἄλλου, εἶδαμεν τὸν ἀπὸ τὴν εἰρηνικωτάτην Κέρκυραν ἀρχηγὸν τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως ζητοῦντα τὸν αὐτὸν τῆς στρατιωτικῆς παρασκευῆς τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸν ἐκ τῆς ἐμπειροπολέμου Κρήτης ἔλκοντα τὸ γένος Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως... «Ὅλα αὐτὰ δίδουν τὸ μέτρον τῆς εὐκρινείας καὶ τῆς σοβαρότητος τοῦ ἀντιπολιτευτικοῦ τῶν ἀγῶνων. Ὁ μὲν κ. Κονδύλης ἔχασε μίαν εὐκαιρίαν νὰ ὁμιλήσῃ, ὁ δὲ κ. Ζαβιτζιάκος ἔχασε μίαν εὐκαιρίαν νὰ σιωπήσῃ. Πῶς ἦτο δυνατόν, κατόπιν τούτων, νὰ μὴ δοθῇ εἰς τὸν κ. Βενιζέλον ἡ εὐκαιρία νὰ τοὺς νικήσῃ; Ἡ ἀντιπολιτευσις προϋποθέτει, διὰ νὰ εἴνε καὶ ἀποτελεσματικὴ καὶ γενικῶς χρήσιμος, καὶ στρατηγικὴ καὶ τακτικὴν ἱκανότητα. Καὶ ἡ μὲν τακτικὴ ἔγκειται εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν εὐκαιριῶν — ἐπεμβάσεως ἡ σιωπῆς, ἀναλόγως. Δὲ στρατηγικὴ ἀπαιτεῖ τὴν προσαρμογὴν τῶν ἐπιδόσεων εἰς τὰς γενικὰς ἐκτελέσεις τῆς πολιτικῆς, ἐπὶ τῶν ὁποίων, καλούμενοι ἐνδεχομένως εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἀντικατοπτρίζονται τὰς ἐπιδόσεις τῆς κυβερνήσεως. Ἡ ἀντιπολιτευσις δὲ ἀπαιτεῖ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐπιδόσεων. Ἀλλὰ πῶς ὁ κ. Ζαβιτζιάκος, γινόμενος προσωποποιήσας, θὰ ἀντιπαραστήσῃ τὴν ἀντιπολιτευτικὴν πνεύμα; Καὶ πῶς ὁ κ. Κονδύλης, ἀναλαμβάνων ποτὲ τὴν ἀρχὴν, θὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀντιπαραστήσιν οὐδὲν στρατιωτικῶν προγραμμάτων; Ὡστε; Ὡστε δικαίως ὁ λαὸς καὶ τοὺς δύο, κατὰς ἄλλους τε καὶ τὸν κ. Τσαλδάρη, θεωρεῖ ὡς τοὺς καλντέρους στηρικτὰς καὶ διαιωνιστὰς τῆς παρούσης Κυβερνήσεως.

**

ΚΑΤΑ τὴν συζητήσιν τοῦ ζητήματος τῶν στρατιωτικῶν ἐξοπλισμῶν ὁ κ. Καφαντάρης ἐξέφρασε τὴν ἀπορίαν του διὰ τὴν ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως Συναποσφύξης, ὁποῖαν διετίθεντο μεγαλειτέρα πιστώσεις διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Στρατοῦ, ἡκούσαντο διαρκῶς κατηγορεῖται καὶ διαμαρτυρεῖται περὶ ἀποσπασμοῦ τῆς χώρας ἐνῶ σημερον οὐδεὶς διαμαρτυρεῖται. Ἡ ἀπορία εἶνε προφανῶς εὐλόγος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Προϋπολογισμοῦ ἀποτελεῖ μίαν σαφῆ καὶ πλήρη ἐξηγήσιν. Διότι ὁ κ. Καφαντάρης φαίνεται ἡγομένην ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις ἡ τότε Κυβέρνησις κατεῖχε τὴν ἀρχὴν καὶ ποῖον ὅλον ἐπαιθεῖν ἡ ἔλλειψις σταθερότητος, κυβερνητικῆς ἀλλὰ καὶ πολιτικῆς, τόσον εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Κυβερνήσεως ἐκείνης ὅσον καὶ εἰς τὰς πνευματικὰς τῶν ἐλλοχεύοντων ἀκόμη νοσταλγῶν τῆς Δικτατορίας. Ἡ δημιουργία λοιπὸν παρασπῶν καὶ διαμαρτυριῶν ἐν μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ περίστατος δύο ἐκτὸς τοῦ Στρατεύματος Συναγματοῦ ἔχων ἀνὰ τὴν πλατεῖαν συντάγματος, πῶς ἂν ἀπορροῖν εἰς ἀνησχίαν καὶ κυβερνητικούς πανικούς περὶ σχεδιαζομένων κινήσεων, ἦτο περισσώτερον ἢ εὐλόγος. Ὅπως ἐπίσης εἶναι φυσικὴ ἡ σημερινὴ γαλήνη, παρ' ὅλην τὴν ἐλευθερίαν τοῦ δικτάτορος καὶ τῶν παθῶν του, ἐφ' ὅσον μία ἰσχυρὰ Κυβέρνησις ἀποκατέστησε τὸν Κοινοβουλευτισμὸν, διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν διαφορῶν ἀνησυχῶν φιλοδοξίᾶν καὶ διὰ μιᾶς ψυχραλμῶν καὶ λελογισμένης διαχειρίσεως δλὼν τῶν ζητημάτων τῆς χώρας.

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΖΩΗ

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

[Δημοσιεύομεν τὸ κατωτέρω ἄρθρον συγγεφῶς, δυστυχῶς κρυπτόμενον ὑπὸ τῶν ἀνωνυμιῶν, καὶ παρὰ τὴν σχετικὴν του ἐκτασιν. Ἀλλὰ τὸ θέμα παρουσιάζει ἐξαιρετικὴν σημασίαν, ἰδίως σημερον ὅτε ἐνδιαφερόμενα ζυμώσις φαίνεται συντελούμενη ἐν τῇ Μεσογείῳ καὶ γίνεται λόγος ἀκόμη καὶ περὶ μεσογειακοῦ συμφώνου. Σ. Σ.]

Α'

ΑΝΑΣΚΟΠΩΝ τις τὰς σημερινὰς τάσεις τῆς μεσογειακῆς πολιτικῆς ἀναμνηστικῶς ὅσα μὲν προφητικὴν διορατικότητα ἔλεγον ὁ Ναπολέων εἰς τὴν πολιτικὴν του διαθήκη: «Εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείας ὑπάρχει ἐπαρκὴς ἔκτασις διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ ὅλας τὰς φιλοδοξίας τῶν διαφόρων Δυνάμεων, καὶ ἡ εὐδαιμονία πολιτικῶν ἐθνῶν ἡμπορεῖ νὰ ἐξαγορασθῇ μετὰ χεῖρα βαρβάρων χωρῶν».

Πράγματι, ὁ 19ος αἰὼν εἶδε τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον ἐκ τῶν κυριωτέρων παραγόντων τῆς μεσογειακῆς πολιτικῆς ἀποκαθιστάμενος εἰς εὐρείας μεσογειακὰς κτήσεις, αἰτίνες θεράπευσαν διαφόρους οικονομικῆς ἢ πολιτικῆς φύσεως ἀνάγκας τῆς Ἰσπανίας, Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, εἰς βάρος χωρῶν κατωτέρας πολιτικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ δὲ Ἰταλία ἐμφανίζεται ὡς ὑπολογισμὸς δυνάμεις μολὶς περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐθνικῆς τῆς ἐνότητος, καὶ ἀποκτᾷ καὶ αὐτὴ θέσιν σημαίνοντος μεσογειακοῦ παράγοντος ἀπὸ τῶν ἀρχῶν κυρίως τοῦ 20οῦ αἰῶνος.

Ὅτ' αὖτε βλέπομεν κατὰ σειρὰν τὴν Ἰσπανίαν παγιοῦσαν τὴν ἐν Μαρόκῳ πολιτικὴν θέσιν τῆς, κυρίως κατὰ τὰ ἔτη 1844-48 καὶ διὰ τῆς συνθήκης τοῦ 1859. Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἰσπανίας περιορίζεται ἐδαφικῶς εἰς τὸ Μαρόκον. Οἱ δὲ στρατιωτικοὶ τῆς ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ ὁροσειρὰ τοῦ Ρίφ μετὰ τοῦ διπλοῦ αὐτῆς Ἀτλαντοῦ ἀποτελεῖ συρρικνῶν τοῦ ὁρεῖν τοῦ συστήματος ὅπερ περικλείει τὰς πεδιάδας τῆς Ἀνδαλουσίας ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ ὅτι, ὡς ἐκ τούτου, ἡ κατοχὴ τῆς ἀντιπέραν ὁχθῆς ἀποτελεῖ ἀμυντικὴν ἀνάγκην διὰ τὴν Ἰσπανίαν. Τῆς Ἀγγλίας τὸ ἐνδιαφέρον ἦτο περιωρισμένον καὶ ἡ μετὰ τοῦ Μαρόκου ἐπαρξὴ τῆς ἦτο ἀπλῶς ναυτιλιακῆς καὶ ἐμπορικῆς φύσεως. Ἐν τούτοις ἡ γειτνίασις πρὸς τὸ Γιβραλτάρ, τὴν κλειδα αὐτὴν τῆς Μεσογείας, διατηρεῖ πάντοτε ζωντανὸν ἐν τινι μέτρῳ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἀγγλίας ἐν Μαρόκῳ. Τοῦτο ἐξηγεῖ πῶς ἐν ἔτει 1859 τὴν βλέπομεν ἀνασκόπτουσαν τὴν πρὸς τὴν Ταγγέρην προέλασιν τῶν Ἰσπανῶν. Ἡ ἐμφάνισις τῆς Γαλλίας ἐν Μαρόκῳ ἐντείνεται ὡσαύτως κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα, καὶ ἡ τελικὴ καθιέρωσις τῆς θέσεως τῆς ἐπερχεται κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος. Ὅτ' αὖτε διὰ τῆς ὑπογραφείσης ἐν Λονδίνῳ δηλώσεως τῆς 8ης Ἀπριλίου 1904 ἡ Μεγάλῃ Βρετανία, εἰς ἀντάλλαγμα παραχωρήσας ἐν Αἰγύπτῳ, ἀνελάμβανε νὰ μὴ παρενοχλήσῃ τὰς γαλλικὰς ἐνεργείας ἐν Μαρόκῳ. Τοῦτο ἀπετέλεσε μίαν τὴν βάσιν τῆς Entente cordiale.

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, συμφωνία μεταξὺ Ἰσπανίας καὶ Γαλλίας ἐξησφάλισε τὰς δικαίωμας τῆς πρώτης ἐν Μαρόκῳ. Αἱ δὲ συμφωνίαι αὗται ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς σοβαρὰ πολιτικὰ γεγονότα. Ἡ Γερμανία, πρὸς ἣν ἀνεκινώθησαν, πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τῶν, τὰ κείμενα ταῦτα, ὑπὸ τὴν πείσιν

τῶν παγγερμανιστῶν ἐδήλωσαν ὅτι ἡ Ἀγγλογαλλικὴ συμφωνία παραγνωρίζει τὴν θέσιν αὐτῆς ἐν Μαρόκῳ καὶ Ταγγέρῃ. Προεκήλθη ὀλίγον βραδύτερον ἡ περιφημὸς Συνδιάσκεψις τῆς Ἀλγεθίρας, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1906. Ἐπεμβάσει τῆς Ἀγγλίας ὑπὲρ τῶν γαλλικῶν ἀπόψεων, ἐπετεύχθη συμφωνία ἀναγνωρίζουσα τὴν προτετιμμένην θέσιν τῆς Γαλλίας ἐπὶ τῶν συνόρων Μαρόκου-Ἀλγεθίρας. Μετὰ τὴν Γαλλογερμανικὴν συμφωνίαν τοῦ 1909 περὶ Μαρόκου, ἐξεργάσθη κατὰ τὸ 1911 ἡ κρίσις τοῦ Agadir, ἥτις ὀλίγον δεῖν νὰ προκαλέσῃ εὐρωπαϊκὴν σύρραξιν. Ἀπαξ ἔτι, ἡ ὑπὲρ τῆς Γαλλίας ἐπεμβάσις τῆς Ἀγγλίας ἀπεσφόρησε τὸν κίνδυνον καὶ ἐπικλοῦσθη κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἡ γαλλογερμανικὴ συνθήκη δι' ἣς, ἐναντὶ ἀνταλλαγματῶν ἐν Κόγγῳ, ἀνεγνώριζεν ἡ Γερμανία τὸ πολιτικὸν προτεκτοράτον τῆς Γαλλίας ἐπὶ τοῦ Μαρόκου. Αἱ διπλωματικαὶ αὗται συνεννοήσεις τοῦ 1911 παραταθείσαι μέχρι τοῦ 1912 κατέληξαν εἰς τὴν συμφωνίαν περὶ διεθνοποιήσεως τῆς ζώνης τῆς Ταγγέρης. Συγχρόνως περὶ τοῦ ὁ Σουλτάνος τοῦ Μαρόκου ἐπέγραψε μετὰ τῆς Γαλλίας συνθήκην, δι' ἣς ἀπεδέχτο τὸ προτεκτοράτον αὐτῆς, ἀναγνωρίσας ἀκολουθῶν καὶ ὑπὸ τῶν Δυνάμεων.

Ἡ παράθεσις τῶν ἱστορικῶν αὐτῶν γεγονότων βοηθεῖ εἰς τὴν κατανόησιν τῆς σημασίας τῆς κατὰ τὸ 1928 ἐπελθούσης συμφωνίας περὶ Ταγγέρης, καθόσον αὕτη ἀποτελεῖ ἐν ἐκ τῶν κυριωτέρων γεγονότων τῆς σημερινῆς μεσογειακῆς πολιτικῆς, ὡς διευορφώθη αὕτη ἐκ τῶν προϋποθέσεων ὁσημέραι αἰδέσεων τῆς Ἰταλίας, ἐπιδικαζούσης τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ὡς ἰσότητος πρὸς τὰς λοιπὰς μεσογειακὰς Δυνάμεις.

Ὅτ' αὖτε ἡ Ἰταλία διὰ τῆς Συνθήκης τῶν Παρισίων τῆς 25 Ἰουλίου 1928, πρὸς ἀναθεώρησιν τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ταγγέρης, ἐγένετο δεκτὴ ἐπὶ ἰσοῦς ὁροις πρὸς τὰς λοιπὰς Δυνάμεις ὅπως συμμετάσχωι εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ταγγέρης. Ὑποχωροῦσης τῆς Ἀγγλίας, ἥτις ἀντὶ δύο δικαστῶν ἐδέχθη ν' ἀντιπροσπεύσῃ τὸν λοιπὸν ὁπὸ ἐνὸς μόνον, ἀντεπροσπεύθῃ ἡ Ἰταλία εἰς τὰ μικτὰ δικαστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε ἤδρευον μόνον Γάλλοι, Ἀγγλοὶ καὶ Ἰσπανοὶ δικασταί. Μετέσχεον ἐπίσης μετὰ τῶν ἄλλων Δυνάμεων εἰς τὴν ἐπιβλεψὴν τῆς οὐδετερότητος τῆς Διεθνούς Ζώνης, καὶ ἐνδεχομένως αἱ ναυτικαὶ αὐτῆς δυνάμεις θὰ δύνανται μετὰ τῶν λοιπῶν ναυτικῶν δυνάμεων τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας νὰ συμπτᾶνται ἐντὸς τῶν χωρικῶν ὁδῶν τῆς Διεθνούς Ζώνης τῆς Ταγγέρης.

Παρὰ τὰς παραχωρήσεις ὅμως ταύτας, ἅς ἡ πολιτικὴ περίνοια τοῦ κ. Μπριάν τὸν ὤθησε ν' ἀποδεχθῇ πρὸς κατευνασμὸν τῆς δημιουργηθείσης ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐξέτις, παραμένει ἀνεμφισβήτητος προέχουσα ἡ εἰδικὴ θέσις τῆς Γαλλίας ὡς προστάτιδος δυνάμεως.

Τὸ γενικότερον ὅμως ὄφελος ἐκ τῆς συνεννοήσεως τοῦ 1928 παραμένει ἀμείωτον, διότι ἀπ' ἐνὸς μὲν ἀπεδόθη εἰς τὴν Ἰταλίαν ἡ σημαντικὴ ἱκανοποίησις τῆς φιλοτιμίας τῆς καὶ τοῦ φασιστικοῦ αὐτῆς γοήτρου διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως ἰσότητος θέσεως εἰς τὴν χορείαν τῶν Μεγάλων Μεσογειακῶν

Δυνάμεων, συνάμα δὲ παρεσχέθη εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ κ. Μπριάν ἀπὸ τῆς ἐνδεῖς τῶν πρὸς αὐτὴν ἀγαθῶν διαθέσεων τῆς γαλλικῆς πολιτικῆς καὶ τῶν ἀναλλοιώτων αἰσθημάτων τῆς πρώην συμμάχου τῆς, περὶ τῶν ὁποίων ἱκαναί εἶχον ἐκδηλωθῇ ἀνησχία ἐν Ἰταλίᾳ πρὸς τὴν συνεκνήσεως ταύτης. Τέλος δὲ κατεδείχθη ἀπαξ ἔτι ἡ ἀπὸ ἐτῶν σημειούμενη κατ' οὐσίαν σύμπτωσις τῶν γαλλικῶν καὶ ἀγγλικῶν ἀπόψεων ἐπὶ τῶν Μεσογειακῶν ὑποθέσεων, ἀποτελοῦσα σοβαρὰν ἐγγύησιν διὰ τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου.

Καὶ ταῦτα ὅμως πάντα δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶν ὡς λύσαντα κατὰ βάθος τὰ κυριώτερα μεσογειακά προβλήματα, διότι, παρὰ τὴν ἀναμφισβήτητον σπουδαιότητα αὐτῶν, τὰ πλεονεκτήματα ὅτινα ἐπέτυγεν ἡ Ἰταλία ἐν Παρισίοις τὸν Ἰούλιον τοῦ 1928 ἔχουν ἡθικὴν κυρίως δι' αὐτὴν ἀξίαν, ἡ δὲ σχετικὴ θέσις αὐτῆς παραβα

ρία θα ηδύναντο ν' αποτελέσουν Ικανοποιητικόν αντίλλαγμα δι' αυτήν.

Κατά συνέπειαν εν Βερολίνο έτίθετο εν τω συνόλω του το μεσογειακόν ζήτημα.

Είς τὰ άπομνημονεύματα του Κρίστι λέγεται ότι επί τη ευκαιρία ταύτη ή 'Αγγλία επρότεινε εις την 'Ιταλίαν ανταλλαγήν σκέψεων επί των κοινών αὐτῶν συμφερόντων εν τη Μεσογείῳ. 'Εν τούτοις ακριβέστερον φαίνεται ότι ή 'Ιταλία μάλλον πρώτη επεδίωξε συν-ομιλάς μετά της 'Αγγλίας ὅσον άφορᾷ εις την Αίγυπτον, την Τριπολίτιδα και την Ίνδιαν. 'Εξ άλλου ή κατά τὰς πρώτας ήμέρας του Συνεδρίου άγγελ-θείσα ύπογραφή της άγγλοτουρκικής μυστικής συνθήκης περί Κύπρου, προσ-τιθεμένη εις την υπό της Αυστρίας κα-τάληψη της Βοσνίας και 'Ερζεγοβίνης, χωρίς νά λάβη σχετικήν τινα παραχώ-ρησιν ή 'Ιταλία, έκορύφωσαν την ανη-συχάν αὐτῆς.

Ο 'Ιταλός πληρεξούσιος Κόρτι ένε-πιστεύθη τὰς άνησυχίας του εις τὸν δευτερον Γερμανόν αντιπρόσωπον φόν Μπύλφφ, οὗτος δέ άπήντησε: «Διατί νά μή καταλάβετε την Ίνδιαν συνεννοού-μενοι μετά της 'Αγγλίας;»

Η δήλωσις αὕτη, έπακολούθησας τὰς δηλώσεις του Βίσμαρκ πρὸς τὸν Βήκονσφιλδ έπαναληφθείσας δέ και εις τὸν άλλον αντιπρόσωπον, μαρτυ-ρεῖ το διπλὸν παγινίδιον της 'Ερμα-νίας. Δέν πρέπει όμως νά μάς κατα-πλήσῃ τοῦτο, διότι ήδη από τοῦ 1868 ὁ Βίσμαρκ έγραψε πρὸς τὸν εν Ρώμῃ Γερμανόν πρεσβευτήν: «Ὡς πρὸς την Γαλλίαν και την 'Ιταλίαν, ἐφ' ὅσον ή διαμόρφωσις της ὕδρογειου σφαίρας δέν δύναται ν' αλλάξῃ, αὗται θά εἶνε πάντοτε ἀντίπαλοι και συχνά ἐχθροὶ πρὸς ἀλλήλας. Η φύσις έρριψε μεταξύ αὐτῶν τὸ μῆλον της έριδος τὸ ὁποῖον δέν θά παύσουν νά διαφιλοβητοῦν, ἐν τῷ Μεσόγειον, θαυμάσιον λιμένα εν τῷ μέσῳ της Εὐρώπης, 'Ασίας και 'Αφρι-κῆς, διώρυγα μεταξύ τοῦ 'Ατλαντικοῦ και Εἰρηνικοῦ, λεκάνην περιβαλλομέ-νην από τὰς πλέον έννοουμένης υπό της τύχης χώρας. Εἶνε αἰδιότατον διά της 'Ιταλίας ν' ανεγῇ την γαλλικὴν ἀνά πᾶσαν στιγμήν ἀπειλήν του νά κα-ταλάβῃ την Ίνδιαν, ήτις θ' άπετέλει δι' αὐτήν ἕνα σταθμόν ὅπως φθάσῃ μέχρι Σααρήνιας».

Ετι μάλλον ένισχύη ή Γαλλία εις τὸ νά συγκεντρώσῃ την προσοχήν της επί της Ίνιδος και ἐκ τῶν δηλώσεων τῶν δύο άγγλων πληρεξουσίων. Ο Salisbury συνίστα άπλως, ὅπως εν τοι-αύτῃ περιπτώσει μή παρίδῃ ή Γαλλία τὰ συμφέροντα της 'Ιταλίας.

Ὅλη αὕτη ή πολιτικὴ ζύμωσις προ-δύκαλεον ἀληθῆ συγκίνησιν της 'Ιτα-λίας, άποβλεψάσης έκτοτε εις ἀνταλ-λάγματα είτε εν 'Αλβανίᾳ είτε εις τὸ Τρεντίνον.

Και εν τη Ιταλικῇ βουλῇ τὰ διάφορα πολιτικά κόμματα ήλεγξαν κατ' έπα-νάληψιν την εν Ίνδιᾳ πολιτικὴν της Κυ-βερνήσεως, αξιόυντα έντονοτέρων στά-σιν έναντι της Γαλλίας. 'Υπενθύμιζον δι' ή γῆ αὕτη, ὅπου ήκμασεν ή άρχαία Καρχηδών, μοιραίως ένδιέφερε τὸν Ιτα-λικόν λαόν.

Καί παρ' ὅλας ὅμως τὰς πρὸς αὐ-τήν ένθαρρύνσεις, ζήτημα εἶνε ἂν ή Γαλλία θά επεχειρεῖ κατάληψιν της Ίνιδος ἂν δέν παρίδῃ άφορμὴν αὐ-τοῖ οὗτοι οἱ εν Ίνδιᾳ, πολυαριθμότεροι τότε τῶν άλλων, 'Ιταλοί. Οὕτως ή έ-πιδεικτική έξαγορά τοῦ σιδηροδρόμου της Γολέττας ὑπὸ Ιταλικὸν ὀμίλου και ή ὀλίγον μετά ταῦτα ὑποκίνησις της φυλῆς τῶν Κρουμήρων κατὰ τῶν ἀλ-γερινῶν συνόρων ήνέγκασαν την Γαλ-λίαν νά παρέμβῃ στρατιωτικῶς.

Μάτην κατεβλήθη προσπάθεια ὑπὸ της 'Ιταλίας ὅπως πεισθῇ τὸ Λονδίνον περὶ τοῦ κινδύνου της μετατροπῆς της Μπιζέρτας ὑπὸ της Γαλλίας εις πολε-μικὴν βάση. Ο Λόρδος Salisbury ά-πήντησε με την χαρακτηρίζουσαν τοὺς 'Αγγλους ψυχραιμίαν: «Η Κυβέρνησις της Α. Μ. γνωρίζει την σημασίαν της θέσεως της Μπιζέρτας. Η μόνιμος κα-τοχή αὐτῆς δέν εἶνε ἀντίθετος πρὸς τὸν ἀντικειμενικόν σκοπὸν της γαλλικῆς έκστρατείας, συμφώνως πρὸς τὰς ἀνα-κοινώσεις τοῦ άλλου 'Υπουργοῦ τῶν 'Εξωτερικῶν πρὸς τὸν Πρεσβευτήν της 'Αγγλίας εν Παρίσιος».

Τοιοῦτοτρόπος με την συγκατάθεσιν της 'Αγγλίας εὐρῇ ή Γαλλία κάτο-χος της Ίνιδος διά της συνθήκης τοῦ ἐλ Βάρδο τοῦ 1881 δι' ής ἱδρύθη τὸ γαλλικόν Προτεκτοράτον. 'Απαξ έτι, ὡς και προηγουμένης ἐλέχθη, καθι-στατο έκδόσης ή πραγματικὴ ἀλληλε-γυή ήτις επί μακρὰ έτη χαρακτηρίζει την άγγλικὴν και γαλλικὴν πολιτικὴν εν τη Μεσογείῳ.

Ο χρόνος έφερε, τὸ 1896, την μοιραί-αν ἀναγνώρισιν τοῦ τετελεσμένου γε-γονότος ὑπὸ της 'Ιταλίας, ήτις επί 15-ετίαν ήρνεῖτο νά ἀναγνώρισῃ τὸ γαλ-λικόν Προτεκτοράτον. Καί εις τοῦτο ὁ-μως εἶχεν ήγηθῇ ή 'Αγγλία, πρώτη αὕτη ἀναγνώρισας ἐπισήμως τὰ γε-νόμμενα. 'Εκ τῶν προλεχθέντων βλέπο-μεν σαφῶς πὸς ή 'Ιταλία, παρὰ την κεντρικὴν θέσιν ήν κατέχει εν τη Με-σογείῳ, άπεκλείσθη ἐκ τῶν πραγμά-των πάσης συμμετοχῆς εις την Δυτικὴν Μεσόγειον.

'Αλλὰ προσέτι κατανοοῦμεν τὰς τά-σεις της άγγλικῆς πολιτικῆς εν τη Με-σογείῳ. Κάτοχος δηλαδὴ τοῦ Γιβραλ-τάρ και της Μάλτας, άρκεῖται ή 'Αγ-γλία εις την ἐπὶ γῶσιν ὅτι τὰς ὁχθας της Δυτικῆς Μεσογείου κατέχει φιλική πρὸς αὐτήν Δύναμις, ής την επέκτασιν ένίσχυσε διά τὸ κύρος και της έπι-ροῆς της, συγκεντρώει δ' ἐξ άλλου ἀμέ-ριστον την προσοχήν της πρὸς την ἀνα-τολικὴν λεκάνην της Μεσογείου, την ά-γουσαν διά τοῦ Σουεζ πρὸς τὰς 'Ινδίας και τὰς πέραν αὐτῆς κτήσεις της.

'Αντιλαμβάνεται τις ἐκ τούτου πὸς, ήδη από τοῦ τέλους τοῦ 19ου αἰῶνος, ή 'Ιταλία, κράτος τότε 28.000.000, έπε-ζήτει διά παντός μέσου νά εὕρῃ και αὕτη διέξοδόν τινα εν τη Μεσογείῳ και ἀπέβλεπεν ήδη από τοῦ 1878 εις την Τριπολίτιδα. Πὸς ἐπίσης κατὰ μεί-ζονα λόγον σήμερα, ὅτε ὁ πληθυσμός της ὑπερέβη τὰ 40 εκατομμύρια και ή οικονομικὴ της ἐπίδοσις ἀνεπτύχῃ εις τὸ έπακρον, ἀδιακόπως ἀποβλέπει πρὸς νέους μεσογειακούς ὁρίζοντας.

Τὰς ἐπὶ της Τριπολιτιδὸς βλέψεις της εἶχε σαφῶς έκδηλώσει ή 'Ιταλία τὸ πρώτον από τοῦ 1890. Πλέον ή άπαξ ή 'Ιταλία ἐπὶ ἀναφύοντων συντοριακῶν ζη-τημάτων μεταξύ Ίνιδος και Τριπολί-τιδος έπεκινώωνσε μετά ξένων Δυνά-μεων, ὡς νά μή ὤνῃρχε κυρίαρχος εν Τριπολίτιδι και ὡς ν' ἀνήκεν εις αὐτήν ἰδιαιτέρως τις τίτλος. Ὅριστικῶς βλέ-πομεν την 'Ιταλίαν καταλαμβάνουσας την Τριπολίτιδα και Κυρηναϊκὴν συνε-πεία τοῦ Ιταλο-τουρκικοῦ πολέμου τοῦ 1911. Διά της σχετικῆς συνθήκης της Λωζάννης τοῦ Ὀκτωβρίου 1912 ή Τουρ-κία διέτασσε μὲν την έκκένωσιν τῶν ὡς ἄνω δύο βιλαετιῶν, χωρίς μ' ὅλα ταῦτα νά καταργηθῇ πλήρως ή ἐπ' αὐτῶν έξουσία της Πύλης. Μόλις δέ τῷ 1919 ήδυνήθη νά άφομοι-ώσῃ ὀριστικῶς ή 'Ιταλία την Τριπολί-τιδα και Κυρηναϊκὴν, ἀνακηρυχθείσας εις Ιταλικὰς ἀποικίας. Κατὰ τὸ αὐτὸ έτος ή 'Ιταλία επέτυχε παρὰ της Γαλ-λίας τὸν καθορισμὸν τῶν πρὸς την Ίν-ιδαν συνόρων της. Ὡσαύτως περὶ της

Κυρηναϊκῆς συνήψε τὸ 1923 συμφωνίαν μετά της 'Αγγλίας καθορίζουσας τὰ πρὸς την Αίγυπτον σύνορα. Συνεπεία δέ νέας διαρρυθμίσεως, επέτυχε τῷ 1925 παρὰ της 'Αγγλίας την ὕσιν της Τζαραμπούμ.

Δεόν νά άνομολογηθῇ ὅτι και ή ὀρι-στικὴ κατοχή της Τριπολιτιδὸς και Κυ-ρηναϊκῆς ἐλάχιστα μετέβαλε την οὐσια-στικὴν θέσιν της 'Ιταλίας εν τη Μεσο-γείῳ. Ἀπὸ οικονομικῆς κυρίως ἀπόψε-ως, ή προσθήκη τῶν δύο τούτων ἀποι-κιῶν ἐλάχιστα προσέπορσεν εις αὐτήν ὠφελήματα. Πράγματι, παρὰ την έκ-τασιν τῶν ἀποικιῶν τούτων ἀνερχομέ-νην εις 1.640.000 τετραγ. χιλιομέτρα, ὁ πληθυσμός αὐτῶν εἶνε σχετικῶς ἐλά-χιστος, διότι εν μὲν τη Τριπολίτιδι οἱ κά-τοικοι ἀνέρχονται εις 550.000 ἐξ ὧν ἐ-λάχιστοι χιλιάδες 'Ιταλῶν, της δὲ Κυ-ρηναϊκῆς εις 180.000 ἐξ ὧν περὶ τὰς 10 ἕως 12.000 'Ιταλοί. 'Εκ τούτου παρα-τηρεῖ τις ὅτι ή ἐλαχίστη ἀναλογία 'Ιτα-λῶν κατοίκων δέν μαρτυρεῖ ἄθρόαν έ-ξοδον ἀποίκων πρὸς την νέαν ταύτην κτῆσιν της 'Ιταλίας.

Καί μείζον ὅμως ἂν κατεβάλλετο προσπάθεια πρὸς ἐπιοικισμὸν τῶν χω-ρῶν τούτων, ἐλάχιστα θά ήδύνατο νά ἀποδώσῃ ἀποτελεσματα γήφυ τοῦ ά-γόνου εὐάφους, ἀποτελουμένου ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ βραχέως και ἀμύδεις έκτάσεις. Η ἀπόδοσις τοῦ έμπορίου, ὡς ἐκ τῶν λόγων τούτων, οὐδὲ παρα-βολὴν ἐπιδέχεται πρὸς την τῶν γειτο-νικῶν ἀφρικανικῶν κτήσεις της Γαλ-λίας. Ἀπλὴ σύγκρισις πρὸς την παρα-κειμένην Ίνδιαν μαρτυρεῖ την ἀλήθειαν τῶν ἀνωτέρω. Οὕτως ή Τύνις ἔχει έκ-τασιν 125.000 τετραγ. χιλιομέτρων και πληθυσμὸν 2.159.000 ἐξ ὧν 90.000 'Ιτα-λοί. Βλέπομεν ὅθεν ἐπὶ έκτασις 14 φορὰς μικρότερα της Λιβύης κατοικεῖ-ται ὑπὸ ὑπερτίπλοσίου πληθυσμοῦ.

'Αλλο στοιχείον τὸ ὁποῖον δέν πρέ-πει νά παραβλεπῇ τις ὅταν ἀναλογίζεται την ἀπασχολοῦσαν την Ιταλικὴν πολι-τικὴν ἀνάγκην μεσογειακῆς τιнос έκ-τάσεως, εἶνε τὸ της έντάσεως μεθ' ής ἀνεπτύχθησαν κατὰ τὰ τελευταία δὴλ-γα έτη αἱ παραγωγικαὶ δυνάμεις της Ιταλικῆς κυρίως βιομηχανίας. Εἶνε λο-γικόν νά χρειάζωνται διέξοδοι διά την Ιταλικὴν παραγωγήν, ἀλλ' ἐπίσης και διά τὸ πλεονάζον τμήμα τοῦ Ιταλικοῦ πληθυσμοῦ. Σαφῶς ἀντιλαμβάνεται τις τ' ἀνωτέρω ἂν ρίψῃ εν βλέμμα εις τοὺς κατωτέρω ἀριθμούς τῶν εν 'Ιταλίᾳ ἀνέργων.

Οὕτω, παρ' ὅλας τὰς καταβληθείσας προσπάθειας, ή ἀνεργία κατὰ την τε-λευταίαν τριετίαν βαίνει αὖξουσα. Ὡς προκύπτει ἐξ ἐγκύρων στατιστικῶν, ή κατάσταση έχει οὕτω:

Έτη	Ελάχιστη	Μεγίστη	ἀνεργοι
1926	79.678	181.493	»
1927	214.603	414.283	»
1928	234.210	439.211	»

Κατὰ τὰ αὐτὰ έτη οἱ μερικῶς άργή-σαντες έργαταί, λόγω έλλείψεως έργα-σίας, έχουν οὕτω:

Έτη	Ελάχιστη	Μεγίστη	ἀνεργοι
1926	10.216	11.938	»
1927	54.730	134.251	»
1928	234.210	439.211	»

Εφ' ὅσον ὅμως, ὡς ἀπεδείχθη εν τη άρχῇ της παρουσίας μελέτης, δέν άπο-μένει στάδιον έπεκτάσεως ή εἰδικὸν πε-δίου Ιταλικῆς έπιρροῆς εν τη Δυτικῇ Μεσογείῳ, φυσικόν εἶνε νά ἀναζητήσῃ τις τὰς δυνατότητας της Ικανοποιήσεως τῶν ἀναποτρέπτων Ιταλικῶν ἀναγκῶν πρὸς την κατεῦθυνσιν της 'Ανατολικῆς Μεσογείου.

Καί έρωτᾶται πρὸς ποίαν κατεύθυν-σιν δέον νά στρέψωμεν τοὺς ὀφθαλ-μούς;

ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΚΑΙ ΒΑΛΚΑΝΙΚΑΙ ΔΙΑΣΚΕΥΕΙΣ

ΤΟ τελευταίον εις την «Εργασίαν» άρθρον τοῦ κ. Ἀλεξ. Παπαναστα-σίου μετὰ της Βαλκανικῆς ένώσεως θί-γει ἐπεξὶ άλλων και τὸ ζήτημα της λειτουργίας τοῦ 'Ινστιτούτου Βαλκα-νικῆς συνεργασίας, την ἱδρυσιν τοῦ ὁ-ποίου υιοθέτησεν, ὡς γνωστόν, και τὸ ἐν 'Αθήναις συνελθόν Διεθνές Συνέ-δριον της Εἰρήνης.

'Αναγνρίζον ὁ κ. Παπαναστασίου την σκοπιμότητα ενός τοιούτου διαβαλ-κανικοῦ ἱδρύματος, εὐρίσκει ὑπερβολι-κά εὐρεῖαν τὴν ἀποστολήν, την ὁποίαν τοῦ διαγράφει ὁ εισηγητῆς αὐτοῦ, και θέτει ἐν ἀμφιβολῇ την πρακτικότητα αὐτῆς. Φοβεῖται εἰδικῶς μὴ, διατηρου-μένης αὐτῆς της εὐρύτητος της ἀποστο-λῆς του, ἐπέλθῃ σύγχυσις ἐκαιοδο-σίας μετὰ μόνιμον Γραφεῖον τῶν Βαλ-κανικῶν Διασκέψεων, την κατ' έτος σύγκλησιν τῶν ὁποίων υιοθέτησεν ἐπί-σης τὸ Συνέδριον της Εἰρήνης. Η προ-σωπικότης τοῦ κ. Παπαναστασίου κα-θώς και ή ἐπιθυμία μου νά γνωρίσουν οἱ ἀναγνώσται της «Εργασίας» περὶ τῶν ακριβῶς προκειται μοῦ ἐπιβάλ-λουν νά ὡσώω ἐπὶ τὸν προκειμένου ὡ-ῶρισμένης διασαφήσεως διὰ νά ἀπομα-κρύνω κάθε δυνατόν παρεξηγήσιν.

Εἶνε ἀληθές, ὅτι ὅταν τὸν 'Απρίλιον τοῦ λήξαντος έτους, εἶνε μίαν διαλέξιν μου εις τὸν «Παρνασσόν», έρριψα την ιδέαν της ἱδρύσεως ενός «'Ινστιτούτου Βαλκανικῆς συνεννόσεως», δέν εἶχα καθόλου ὑπ' ὄψιν μου οὐτε ὅτι τὸν Ὀ-κτώβριον θά συνήρχετο ἕνα Διεθνές Συνέδριον της Εἰρήνης εις τὰς 'Αθήνας, οὐτε και ὅτι θά ἀπερασίετο, κατόπιν της εισηγήσεως τοῦ κ. Παπαναστασίου, ή σύγκλησις έτησιον Βαλκανικῶν δια-σκέψεων. Ἀλλὰ και ἂν ἐπρόκειτο καὶ σήμερα ἀκόμη νά ἐκφρασθῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος δέν νομίζω, ὅτι παρουσιά-σθησαν έκτοτε λόγοι φύσεως νά με ὀ-δηγήσουν εις τοιοῦτοί τινες ἀντικει-κῶν σκέψεων μου. Προκειμένου εἰδικῶς διά την ένδεχομένην σύγχυσιν ἀρμοδι-οτήτων μεταξύ τῶν Βαλκανικοῦ 'Ινστι-τούτου και τοῦ διαρκούς Γραφείου τῶν Βαλκανικῶν διασκέψεων, ὀφείλω νά σημεύσω, ὅτι και δέν την βλέπω και δέν την ἀντιλαμβάνομαι. Τὸ 'Ινστιτο-τον διατηροῦν — ὅπως και πρέπει κατ' ἐμὲ νά την διατηρῇ — την εὐρύτητα της ἀποστολῆς την ὁποίαν τοῦ διέγρα-ψα, δέν έχει νά προσκρούσῃ ή νά ἐ-πέμβῃ εις τὰς έντελῶς ἀλλότρια έργα τοῦ Γραφείου τῶν Βαλκανικῶν δια-σκέψεων. Τούναντιον μάλιστα, αὕτη ή ἐπιτυχία τοῦ τεχνικοῦ κατ' έξοχὴν έρ-γου τῶν Διασκέψεων θά ἀπῆται, ὡς ἡ-ναγκαῖαν προϋπόθεσιν, αὕτη την εὐ-ναίαν εἰρηνοτικὴν δράσιν και προπα-γάνδαν τοῦ 'Ινστιτούτου μέσα εις τὸ διαγραφεὶν πλάσιον της ἀποστολῆς του. Τὸ 'Ινστιτοῦτον μετὰ τὰ διαβαλκανι-κὸν προσωπικόν του — ἄς ὑποθέσωμεν δέκα ὑπαλλήλους ἀπὸ κάθε κράτος κα-ταμερισμένους εις εἰδικὰ Τμήματα — και με διοικητικὴν ἐξάρτησιν ἀπὸ την Κ. Τ. Ε., θά εἶνε ἕνας πολῦτιμος, ὁ πο-λυτιμότερος ἴσως παράγων διὰ την ἐ-πιτυχίαν τοῦ έργου τῶν Βαλκανικῶν διασκέψεων. Τὸ 'Ινστιτοῦτον θά εἶνε ὁ δημιουργὸς της δημοσίας γνώμης εις ὅλας τὰς κοινωνικάς τάξεις και βαθ-μίδας. Μίᾳς δημοσίας γνώμης εὐνοϊ-κῆς και ἀπαιτητικῆς εις τὸ τέλος διά-κῆς και διαβαλκανικῆς συνεργασίας και μίαν διαβαλκανικὴν συνεργασίαν και συνεννόησιν. Μόνον μετὰ τούτουτον έ-ρεισμα, με μίαν τοιαύτην ὁπίσω των δημοσίαν γνώμην θά μπορέσουν οἱ μέλλοντες συνέδριοι τῶν Βαλκανικῶν διασκέψεων με θάρρος και εὐκρίνειαν και χωρίς φόβον — διὰ τοὺς πολιτεο-μένους ἰδίως μεταξύ αὐτῶν — μή πα-ρεξηγηθῶν ἀπὸ τοὺς ἐκλογεῖς των ή

τούτου. Πνευματικῇ, ὅσον και πρακτι-κῇ και θετικῇ, ἐπιβάλλουσα εις τὸ 'Ινστιτοῦτον νά μή ἀφήνῃ ἀνεκμετάλ-λευτον οἰανδήποτε ἐκδήλωσιν της δη-μοσίας ζωῆς τῶν Βαλκανίων, και νά οἰδῇ παντοῦ την ἐμπνευσιν και την ὠ-θησιν πρὸς εἰρηνοτικὰς κατευθύνσεις.

Ο κ. Παπαναστασίου ἀναγνρίζει βεβαίως την σκοπιμότητα της τοιαύ-της δράσεως τοῦ 'Ινστιτούτου με βάσιν τὰ Σχολεῖα και τὰ Πανεπιστήμια, την 'Εκκλησίαν και τὸν Τύπον. Η γενομέ-νην ὅμως εις τὸ Συνέδριον της εἰρήνης εισηγήσις μου προβλέπει ἀνάλογον δράσιν τοῦ 'Ινστιτούτου και εις εὐρύ-τερον κύκλον. Προβλέπει εἰδικῶς συ-νεργασίαν αὐτοῦ με τὰς βαλκανικάς γυναικείας ὀργανώσεις, με τοὺς άγρο-τικούς και έργατικούς κύκλους, με σκοπὸν την κινητοποίησιν της γυναι-κός, τοῦ άγρότου και τοῦ έργάτου ὑπὲρ της εἰρήνης. Προβλέπει την ἐπα-φήν με τὰ ἀθλητικά σωματεῖα της Βαλκανικῆς διὰ τὸν συντονισμὸν και την κατεύθυνσιν τῶν κοινῶν ἀθλητι-κῶν ἀγώνων πρὸς ἀνάπτυξιν δεσμῶν πού νά διαρκούν και πέραν τῶν συναν-τήσεων τῶν ἀθλητικῶν στίβων. Προ-βλέπει συνεργασίαν, διά την λαϊκοποι-ήσιν τῶν ἱδανικῶν της εἰρήνης, με τοὺς συγγραφικούς, θεατρικούς, κινηματο-γραφικούς και καλλιτεχνικούς κύ-κλους. Πρέπει νά ὁμολογήσω, ὅτι δέν βλέπω εις ὅλην αὐτήν την δράσιν πού και πὸς εἶνε δυνατόν νά προέλθῃ ή παραμικρὰ σύγχυσις ἀρμοδιοτήτων με-ταξὺ τοῦ 'Ινστιτούτου και τοῦ Γρα-φείου τῶν Βαλκανικῶν διασκέψεων. Ἵσως νά δικαιολογῇ την σχετικὴν ἀ-νησυχίαν τοῦ κ. Παπαναστασίου ή προ-βλεπόμενη ἐπίσης ἐπαφή τοῦ 'Ινστι-τούτου με τοὺς πολιτικούς, έμπορικούς και επαγγελματικούς κύκλους τῶν Βαλκανίων, με σκοπὸν την έξάσκησιν ὅλης της έπιρροῆς του διὰ νά τοὺς ὠθῇ εις κοινὴν γνώμην, συνεργα-σίαν και συνεννόησιν. Ἀλλὰ και ἐδῶ προκειται περὶ ενός έργου πνευματικῆς καθαρῶς προπαγάνδας ὑπὲρ της εἰρή-νης, οὐδὲ πόρρωθεν δυναμένης νά ἐ-πέμβῃ εις τὰς έντελῶς ἀλλότρια έργα τοῦ Γραφείου τῶν Βαλκανικῶν δια-σκέψεων. Τούναντιον μάλιστα, αὕτη ή ἐπιτυχία τοῦ τεχνικοῦ κατ' έξοχὴν έρ-γου τῶν Διασκέψεων θά ἀπῆται, ὡς ἡ-ναγκαῖαν προϋπόθεσιν, αὕτη την εὐ-ναίαν εἰρηνοτικὴν δράσιν και προπα-γάνδαν τοῦ 'Ινστιτούτου μέσα εις τὸ διαγραφεὶν πλάσιον της ἀποστολῆς του. Τὸ 'Ινστιτοῦτον μετὰ τὰ διαβαλκανι-κὸν προσωπικόν του — ἄς ὑποθέσωμεν δέκα ὑπαλλήλους ἀπὸ κάθε κράτος κα-ταμερισμένους εις εἰδικὰ Τμήματα — και με διοικητικὴν ἐξάρτησιν ἀπὸ την Κ. Τ. Ε., θά εἶνε ἕνας πολῦτιμος, ὁ πο-λυτιμότερος ἴσως παράγων διὰ την ἐ-πιτυχίαν τοῦ έργου τῶν Βαλκανικῶν διασκέψεων. Τὸ 'Ινστιτοῦτον θά εἶνε ὁ δημιουργὸς της δημοσίας γνώμης εις ὅλας τὰς κοινωνικάς τάξεις και βαθ-μίδας. Μίᾳς δημοσίας γνώμης εὐνοϊ-κῆς και ἀπαιτητικῆς εις τὸ τέλος διά-κῆς και διαβαλκανικῆς συνεργασίας και μίαν διαβαλκανικὴν συνεργασίαν και συνεννόησιν. Μόνον μετὰ τούτουτον έ-ρεισμα, με μίαν τοιαύτην ὁπίσω των δημοσίαν γνώμην θά μπορέσουν οἱ μέλλοντες συνέδριοι τῶν Βαλκανικῶν διασκέψεων με θάρρος και εὐκρίνειαν και χωρίς φόβον — διὰ τοὺς πολιτεο-μένους ἰδίως μεταξύ αὐτῶν — μή πα-ρεξηγηθῶν ἀπὸ τοὺς ἐκλογεῖς των ή

μή συκοφαντηθῶν ἀπὸ τοὺς πολι-τικούς ἀντιπάλους των, νά ἀντιμετωπι-σουν τὰ χωρίζοντα τοὺς βαλκανικούς λαούς ζητήματα και νά ξεεῦρουν με κοινὰς υποχωρήσεις τὰς ἐπιβαλλόμε-νας λύσεις. Ἰνωρίζομεν ὅλοι πόσον ά-καρποὶ συνήθως ἀποβαίνουν και πόσον μάστιγα ἐκπίπτουν εις την συνείδησιν τῶν λαῶν αἱ διάφοροι διασκέψεις, αἱ ὁποῖαι συνέρχονται και διαλύονται χω-ρίς κανένα ἀπτόν και θετικόν ἀποτε-λεσμα. Ἰνωρίζομεν ἐπίσης πόσον δια-σκέψεις και συνελεύσεις καταδικάζον-ται συχνά εις ἀποτυχίαν ἔνεκα μίᾳς οἰασδήποτε παρεξηγήσεως ή ἐπεισοδί-ου, ὅταν δέν ὑπάρχει ήθικὴ συνοχή με-ταξὺ τῶν συνεργωμένων, βασιζομένη εις μίαν ισχυράν δημοσίαν γνώμην και μίαν έκπεφρασμένην λαϊκὴν θέ-λησιν. Αὕτην την δημοσίαν γνώμην, αὐ-τήν την ισχυράν λαϊκὴν θέλησιν θά ἐ-χῃ ἀποστολὴν νά δημιουργήσῃ τὸ «'Ιν-στιτοῦτον Βαλκανικῆς συνεργασίας». Ἀκόμη και ή Κ. Τ. Ε. ἀντελήφθη, ὅτι διὰ νά ζήσῃ και ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν της πρέπει προ παντός νά καλλιεργήσῃ και νά κερδίσῃ την δημοσίαν γνώμην ὑπὲρ αὐτῆς. Καί ἐργάζεται πρὸς τοῦτο με ὅλα τὰ δυνατά μέσα πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις. Πολὺ περισσότερον ἔχομεν ἀνάγκην ήμεῖς αὐτῆς της δημο-σίας γνώμης και της λαϊκῆς θέλησεως διὰ την πραγματοποίησιν των ἱδανικῶν μας. Σήμερον εις τὰ Βαλκάνια, και ἂν υπαρχῇ ἀκόμη λαϊκὴ θέλησις ὑπὲρ της εἰρήνης και της βαλκανικῆς συνεννοή-σεως, δέν εἶνε δυστυχῶς ὠραναφωμένη και φύσεως νά ἐπιβλήθῃ. Ὅσον άφο-ρᾷ δε τοὺς κύκλους τῶν πολιτεομέ-νων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους προκύπτει, κα-λῶς ή κακῶς, νά στρατολογήθωιν κατὰ μέγα μέρος οἱ μέλλοντες συνέδριοι τῶν Βαλκανικῶν διασκέψεων, αὐτοὶ ζουν δυστυχῶς και κινουῖνται ἀκόμη, έκτός ἐλαχίστων εξαίρέσεων, με την αὐτὴν προπολεμικὴν νοοτροπίαν. Ἀρκεῖ νά ἀναφέρωμεν αὐτὸ και μόνον τὸ τελευ-ταῖον ἐπεισόδιον της καταβυθίσεως τοῦ βουλγαρικοῦ ἀτμοπλοίου «Βάρνα» ἀπὸ τὸ ἑλληνικόν «Χρυσή», διὰ νά φανῇ πὸς σκέπτονται και σήμερα ἀ-κόμη ή μεγίστη μερίς πολιτικῶν και δημοσιογράφων εις τὰ Βαλκάνια. Καί ἂν προσεφλήσωμεν ἀκόμη τὸ έργον μίᾳς ἀρμοδίας και ἀμεροληπτοῦ δικαι-οσύνης και ὑποθέσωμεν ἔνοχον τὸν 'Ελληνα πλοίαρχον, εἶνε τοῦτο λόγος έπαρκής διὰ νά ἐκστρατεύσῃ, ὅπως ἐ-ξεστράτευσε, ἐν σώματι ὁ βουλγαρι-κὸς τύπος ἔναντιον ὀδοκλήρου τοῦ 'Ελ-ληνικοῦ λαοῦ και νά ἐκθαψῇ, ὅπως ἐ-καμεν αὕτη ή σοβαρὰ και μεμετρη-μένη συνήθως «Βουλγαρία», την μορ-φήν Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου, διὰ νά την ἐπίσειῃ ὡς φόβητρον και ἀπειλήν κατὰ της Βουλγαρίας και ὡς σύμβολον τῶν διαθέσεων της σημερι-νῆς 'Ελλάδος ἀπέναντι αὐτῆς;

Αὕτη ή βαλκανικὴ πραγματικότης πρέπει νά ἐλκύσῃ ὅλην μας την προσο-χήν, διὰ νά μή δοκιμάσωμεν πικρὰς ἐκ τῶν ὑατέρων ἀπογοητεύσεις και διὰ νά θέσωμεν εις τὸν ἀγῶνα μας διὰ την εἰρηνοποίησιν τῶν Βαλκα-νίων βάσεις θετικές και στερεάς. Μετὰ τὸ σημερινόν ὄλκον και με την ση-μερινὴν νοοτροπίαν τῶν περὶ τὰ κοινὰ ἀσχολουμένων παραγόντων της βαλ-κανικῆς ζωῆς ἀπαιτήσεται και ἂν ζητή-σωμεν νά κτίσωμεν ὑπάρχει μεγάλως κίνδυνος νά τὸ κτίσωμεν ἐπάνω εις ἄμμο. Μόνον ὅταν αὕτην την ἄμ-μον ἀντικαταστήσῃ ὁ γρανίτης μίᾳς φωτισμένης και διαπαιδαγωγημένης δημοσίας γνώμης και ὅταν ὑψώσουν ὀλίγον οἱ λαοὶ τὰ ἀναστήματά των, μόνον τότε τὸ οικοδόμημα, πού θά ἐ-

χουν τον ύψηλόν και ιερών προορισμόν να ανεγείρουν αι Βαλκανικαί διασκέψεις, θά ήμπορέσην να στερεωθή και να προσφέρη ασφαλή στέγην διά την ευτυχάν των Βαλκανικών λαών. Αύτην την διαμόρφωσιν της Βαλκανικής θελήσεως εις ένα τοιοῦτον γρανίτην, επάνω εις τὸν ὅποιον θά εἶνε καταδικασμένη νὰ θρασυταί κάθε ἀντίθετος ἐνέργεια τῶν γνωστῶν ἐγκληματιῶν της πολιτικῆς πού μετέβαλον εις προσωπικὸν ἐμπόριον τὰς ἐθνικιστικὰς παραδόσεις τῶν λαῶν, αὐτὴν τὴν γενικὴν σταυροφορίαν ὑπὲρ της εἰρήνης θά ἔχη καὶ πρέπει νὰ ἔχη ὡς ἀποστολὴν τοῦ τὸ «Ἰνστιτούτον της Βαλκανικῆς συνεργασίας».

Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΤΩΜΑΤΑ

Δρύινα καὶ Pitch-Pine
Παρκέτα Σλαβωνίας
Ἀρίστης ποιότητος καὶ
ἀποστεγνωμένα.

Π. Α. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

Γωνία Γ' Σεπτεμβρίου-Φερρών
Τηλέφωνον 56-56

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — ΣΤΑΔΙΟΥ 33

Χημικά λιπάσματα, ἀπλά καὶ σύνθετα. Ὁξέα ἐν γένει. Γεωργικὰ φάρμακα, ὑαλοσυρταί λευκῆς καὶ πρασίνης ὑάλου. Ὑελοπίνες.

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

Διὰ 3 μῆνας 8 ο)ο
Δι' 6 » 8 1)2 ο)ο
Δι' 1 ἔτος 9 ο)ο

ΕΙΣ ΑἲΡ. ΑἲΓΑΙΝΗΣ, ΔΟΛ-
ΑΒΡΙΑ ΚΑΙ ΧΡΥΣΟΝ :

Διὰ 3 μῆνας 7 ο)ο
Δι' 6 » 7 1)2 ο)ο
Δι' 1 ἔτος 8 ο)ο

ΒΟΥΛΗΣ 1

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΙΣ

Αἱ κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις ἐν Γαλλίᾳ

Ψηφισθεὶς τὸ 1928, ὡς γνωστόν, ὁ γαλλικὸς νόμος περὶ τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων δὲν ἐφημέρησεν, συνεπεί της μεγάλης ἀντιδράσεως τὴν ὁποίαν ἐπροκάλεσε, εἰς τοὺς βιομηχανικοὺς ἰδίως κύκλους. Ἦδη δὲ—ὅτε γίνεται σκέψις περὶ της ἀναπροσαρμογῆς του καὶ θέσεώς του ἐν ἰσχύϊ—ἡ ἀντίδρασις αὐτὴ ὤξυνθη ἐτι μάλλον. Ἐστὶ, κατ' αὐτὰς, ὁ πρῶτος ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. ντὲ Λαστερὶ, ἐξεφώνησεν εἰς τὸ Νοῖάν της Μάρνης κατηγορηματικὸν λόγον ὁ ὁποῖος συνοψίζεται εἰς τὰ ἑξῆς: Ὁ νόμος θὰ δημιουργήσῃ ἀφόρητον γραφειοκρατίαν. Θὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν ὑπερβολικὰ βάρη πού θὰ ἀσκήσουν ἀφενκτὸν ἀντίκτυπον ἐπὶ τῶν ἡμερομισθίων καὶ ἐπὶ τῶν τιμῶν. Θὰ ἀπαίτησιν ἀπὸ τῶν κρατικῶν προϋπολογισμῶν θυσίας αἵτινες θὰ αὐξάνουν κατ' ἔτος καὶ θὰ μειώνουν, κατ' ἴσον ποσόν, τὸ διαθέσιμον περιθώριον διὰ τὰς φορολογικὰς ἀνακούφισεις. Καὶ ἐπάγεται ὁ κ. Λαστερὶ ὅτι ὁ νόμος δὲν πρέπει νὰ ἀρξίσῃ ἐφαρμοζόμενος τὴν 5ην Φεβρουαρίου, καθὼς ἐπρόκειτο. Ἀντ' αὐτοῦ ὁ Γάλλος πρῶτος ὑπουργὸς εἰσιγγεῖται τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ γαλλικοῦ θεσμοῦ της ἀλληλεγγύης (mutualité), δι' ἧς ἐξασφαλίζονται περὶ τὰ 6 ἑκατομμύρια Γάλλων ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν, καὶ ἡ-τις, ἀποδώσασα ἄριστα ἀποτελέσματα, θὰ ἡμπορούσε νὰ ἀποβῇ ὁ πυρὴν εὐνυτέρως ἀσφαλίσεως τῶν ἐργαζομένων τάξεων.

Πῶς θὰ περιορισθῶν οἱ ναυτικοὶ ἐξοπλισμοί

Ἐν τῇ Διασκέψει τοῦ Λονδίνου ἐπετεύχθη, ὡς γνωστόν, ὁμοφωνία ὅπως αἱ συζητήσεις διὰ τὸν περιορισμὸν τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν βασισθῶν ἐπὶ μίας συμβιβαστικῆς προτάσεως διατυπωθείσης ὑπὸ της Γαλλίας. Ἰδοὺ περιλήψεις της γαλλικῆς ταύτης προτάσεως: Νὰ ὁρισθῇ ὑπὸ ἐκάστης Δυνάμεως ὁ μέγιστος συνολικὸς ἀριθμὸς ἐκτοπίσματος, ὁ ἀναλογῶν εἰς τὰς ἀνάγκας της καὶ τὸν ὅποιον νὰ μὴ ὑπερβῇ ἐφ' ὅσον ἰσχύει ἡ περιοριστικὴ σύμβασις. Ἐπίσης, κάθε Δύναμις νὰ ὑποδείξῃ τὸν ἀριθμὸν ἐκτοπίσματος ὠρισμένων τινῶν κατηγοριῶν πλοίων, —τοῦ ἀθροίσματος τῶν εἰδικῶν αὐτῶν ἐκτοπίσματος μὴ δυναμένων φυσικὰ νὰ ὑπερβῇ τὸν μέγιστον συνολικὸν ἀριθμὸν. Εἰς μερικὰς κατηγορίας νὰ δύνανται νὰ γίνωνται ἀμοιβαίαι προσθαφαίρεσεις (μέχρι 10 ο)ο) καὶ μὲ ὑποχρεώσιν προειδοποιήσεως τῶν ἄλλων Δυνάμεων, ἐν ἔτος πρὸ της μεταβολῆς τοῦ προγράμματος. Αἱ κατηγορίαι τῶν ἐν λόγῳ πλοίων νὰ εἶνε: 1ον) τὰ ἄνω τῶν 10.000 τόν. πλοία, τὰ ὀψλισμένα μὲ πυροβόλα τῶν 203 καὶ ἄνω, —2ον) τὰ καυαδρομικά, τὰ ὀψλισμένα μὲ πυροβόλα μεταξὺ 152 καὶ 203, —3ον) τὰ βοηθητικὰ πλοία της ἐπιφανείας (μικρὰ καταδρομικά, ἀντιτορπιλλικά κλπ.), τὰ ὀψλισμένα μὲ πυροβόλα τῶν 152 καὶ κάτω, —4ον) τὰ ἀεροπλανοφόρα, —5ον) τὰ ὑποβρύχια, —6ον) τὰ ναρκοθετικά, τὰ «σλοῦπερ» καὶ ἄλλα μικρὰ πλοία. Διὰ τὰ πλοία της πρώτης καὶ της τετάρτης κατηγορίας νὰ ἀπαγορευεταὶ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος προσθαφαίρεσις.

Ἡ κατάρρευσις τοῦ Ἰσπανοῦ δικτάτορος

Ὁ «Τηλέγραφος» της Τουλούζης, ἡ γνωστὴ μεγαλυτέρα ἐπαρχιακὴ ἐφημερίς της Γαλλίας, της ὁποίας πάντοτε αἱ γνώμαι τὸσπιν ἀκούον ἐπαρροὴν καὶ ἦτις, ὡς ἐκ της γειννιάσεώς της, μετὰ πολλῆς καὶ σοφῆς προσοχῆς παρακολουθεῖ τὰ ἰσπανικὰ πράγματα, σχολιάζει ὡς ἑξῆς τὴν κατάρρευσιν τοῦ Ποίμο ντὲ Ριβέρα: «Ἡ νέα Κυβέρνησις, ἡ προεδρευομένη ὑπὸ τοῦ Στρατηγῶ Μπέρεγγε, δὲν φαίνεται, ὡς ἐκ της συνστάσεώς της, πολὺ διάφορος της προηγούμενης. Ἐνὰς στρατηγὸς ἀντικαθιστᾷ ἐναντὶ ἄλλων στρατηγῶν, καὶ βασιλικῇ, ὅχι δὲ λαϊκῇ θελήσει. Ὁ Στρατηγὸς Μπέρεγγε φαίνεται βέβαια θέλων νὰ περιστοιχισθῇ ἀπὸ πολιτικὰ πρόσωπα. Ἀλλὰ τίποτε ἄλλο δὲν εἶνε μέχρι τοῦδε γνωστὸν περὶ τῶν προθέσεών του. Χωρὶς κανεὶς νὰ εἶνε μέγας προφήτης, ἡμπορεῖ νὰ τοῦ προειπῇ—αἱ αὐταὶ αἰτίαι προκαλοῦν πάντοτε τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα—τὴν αὐτὴν μὲ τὸν προκατόχον του τὴν, εἰς τὴν ἀποκατασταθῇ ἐν Ἰσπανίᾳ ἐνα συνταγματικὸν κοινοβουλευτικὸν καθεστῶς... Ἐν τῷ μεταξύ, ἡ κατάρρευσις της ἰσπανικῆς δικτατορίας ἔχει σημασίαν ὁ-

περβαίνουσιν τὰ σύνορα της Ἰσπανίας. Καὶ οἱ ἄλλοι δικτάτορες — ἐρυθροὶ ἢ μαυροὶ — ἡμποροῦν νὰ ἐννοήσουν ὅτι ἡ βασιλεία της βίας εἶνε πάντοτε παροδική. Ἀρὰ ἡ γλῆγορα, οἱ δοῦλοι λαοὶ κατορθώνουν πάντοτε νὰ συντρίβουν τὰ δεσμά των».

Ἡ Ἰταλικὴ νεολαία

Εἰς πρόσφατον ἀγόρευσιν του πρὸ τῶν ἀρχηγῶν τῶν ὁργανώσεων της φασιστικῆς νεολαίας («Μπαλλίλας» καὶ «Πρωτοπορίας») τοῦ Μιλάνου, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἰταλοῦ δικτάτορος Ἀρνόλδος Μουσσολίνι ἐδήλωσεν ὅτι τὸ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τοῦ 1930 μεγάλο ἰταλικὸν πρόβλημα εἶνε τὸ της μορφώσεως τῶν νέων. Ἀνεπτύξῃ τὴν θεωρίαν ὅτι ἀπὸ τοῦ 1870 μέχρι σήμερον, ἡ Ἰταλία δὲν εἶχε πραγματικὴν γενικὴν ἐθνικὴν συνειδήσιν, ἐνεκα της συγκρούσεως Κράτους καὶ Ἐκκλησίας. Διὰ της ἀρσεως ὁμοῦ τοῦ διχασμοῦ τούτου, ἀποκαθίσταται ἡ ευκολία της διαπαιδαγωγῆσεως της νεολαίας εἰς τὴν σχολὴν τοῦ ἐθνικοῦ καθήκοντος. Καὶ τὴν ἀποστολὴν ταύτην μόνον τὸ Κράτος ἡμπορεῖ νὰ ἐκπληρώσῃ. Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Πάπα ἐπὶ της ἀνατροφῆς τῶν νέων προσβλέπει εἰς τὸ ζήτημα διὰ μέσον πολλοῦ στενοῦ πρίσματος. Ἐνῶ μόνον τὸ Κράτος κατέχει, εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦτο, τὴν ἰδεώδη ἐξουσίαν, της ὁποίας δὲν δύναται νὰ στερηθῇ καὶ ἦτις τείνει εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν πρόδον τῶν πολιτῶν διὰ της ἐκπαιδεύσεως τοῦ ἐθνικοῦ τῶν αἰσθημάτων. Καὶ ὁ κ. Ἀρνόλδος Μουσσολίνι ἐπέλεγει: «Ἀν οἱ παιδαγωγοὶ μας τὸ ἐννοήσουν, θὰ κατανικηθοῦν οἱ αἱ ἀβεβαιότητες, καὶ αἱ ἐπόμεναι γενεαὶ θὰ ἀποτελούνται οἱ ἀπὸ καλοῦς φασιστὰς καὶ ἀπὸ μεγάλους Ἰταλοῦς».

Ἡ Ἀμερικανικὴ κρίσις

Κατὰ πληροφορίας τοῦ ἐν Σικάγῳ ἀνταποκριτοῦ τοῦ Λονδίνου «Ἡμερησίου Τηλεγράφου», ἡ ἀμερικανικὴ κρίσις ἐφθασεν, εἰς τὴν σπουδαίαν αὐτὴν μεγαλόστον, εἰς τὸ κατὰ κράτος. Ἡ πόλις τοῦ Σικάγου θεωρεῖται ὡς οὐσιαστικῶς ἐν χρεοκοπίᾳ. Τὰ μέλη της ἀστυνομικῆς καὶ πυροσβεστικῆς ὑπηρεσίας εἶνε ἐντελῶς κενά. Εἰς πλείστα σχολεῖα, οἱ καθηγηταὶ δὲν ἔχουν μισθοδοτηθῇ ἀπὸ πολλῶν μηνῶν. Ἐπείγουσα ἀνάγκη παρίσταται ἐπίσης διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ τῶν νοσοκομείων, διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν συντάξεων τῶν γερόντων καὶ ἀναπήρων, καὶ ἀκόμη καὶ διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ἀπαραίτητον διὰ τὴν θέρμανσιν τῶν αὐλῶν τῶν ἀπόρων ἀνθρώπων. Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἡ κατάστασις ἐθεωρεῖτο ὡς τὸσον σοβαρά, ὥστε—ἐκτός ἂν παρείχετο ἄμεσος οἰκονομικὴ βοήθεια,—ὑπῆρχε κίνδυνος μήπως ὅλοι οἱ δαπάναις τοῦ Δήμου συντηρούμενοι ἀσθενεῖς, τυφλοὶ, κοφάλαοι, ἀνάπηροι κλπ., διφθῶν κατὰ χιλιάδας εἰς τοὺς δρόμους. Τὸ ἔλλειμμα της Δημοτικῆς Ἀρχῆς της πόλεως ὑπολογίζεται εἰς 200 ἑκατ. δολλάρια, δηλ. περὶ τὰ 40 ἑκατομμύρια λιρών, ἧτοι τὸ ἰσὸν ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἐτησίου ἑλληνικοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἡ Γαλλικὴ «Αὐτοκρατορία»

Ὅμιλῶν, πρὸ τινος, εἰς τὸ Λονδίνον, διὰ τοῦ ἀσυρμάτου, ὁ Γάλλος Πρωθυπουργὸς κ. Ἀνδρέας Ταρντιὲ ἀπέστειλε διάγγελμα εἰς τὸν γαλλικὸν λαόν, ἐν ᾧ εἶπε πρὸς τὰ ναυτικὰ συμφέροντα της Γαλλίας καὶ τὴν πρὸ της Διασκέψεως τοῦ Λονδίνου ὑπεράσπισίν των. Καὶ ὁμιλῶν περὶ τῶν ὅλων κτήσεων της Γαλλίας, δηλ. τὸσον τοῦ μητροπολιτικοῦ της ἐδάφους ὅσον καὶ τῶν ἀποικιῶν της, ὁ κ. Ταρντιὲ ἐξηρησιμοποίησε τὴν ἐκφρασὴν «Γαλλικὴ Αὐτοκρατορία». Καὶ ἡ μὲν διατύπωσις αὕτη εἶνε ἀκριβὴς, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ της μεταφράσεως τοῦ Γαλλικοῦ *empire*, τὸ ὅποιον καὶ ἡ Γερμανία, καίτοι Δημοκρατία, ὀνομάζει *Reich*, καὶ τὸ ὅποιον καὶ ἡ Ἀγγλία χρησιμοποιεῖ—*British Empire*—προκειμένου περὶ τοῦ παγκοσμίου βρετανικοῦ συγκροτήματος. Ἡ ἐκφρασις ὁμοῦ τοῦ Γάλλου Πρωθυπουργοῦ ἐξέπνευσεν ἐν Γαλλίᾳ μερικὸς κύκλους, συνειδησέντες νὰ περιορίσουν τὴν χρησιμοποίησιν της λέξεως *empire* μόνοις ἐν ὅταν ὁμιλοῦν περὶ της μισθῆς δι' αὐτοὺς Αὐτοκρατορίας τῶν δύο Ναπολεόντων. Ἀλλ' ἐκεῖνο πού ἠθέλησεν ὁ κ. Ταρντιὲ νὰ τονίσῃ ἦτο ἡ στενὴ μετὰ τὴν Γαλλικὴν Μητροπόλιν καὶ τῶν Γαλλικῶν ἀποικιῶν ἀλληλεγγύη καὶ κρατικὴ ἐννοια.

ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΣ πρὸς τὰς πατρικὰς νουθεσίας, τὰς ὁποίας ἀπήθυσεν τελευταίως ὁ κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως πρὸς τοὺς Ἑλληνας της Ἀμερικῆς, εἶνε καιρὸς πλέον νὰ γίνη καὶ μίαν γενναία χειρονομία ἐντεθῇ πρὸς ἐπιλύσιν τοῦ πολυκρότου ζητήματος της ἐκκλησιαστικῆς διαίρεσεως, ἡ ὁποία διασαλεύει ἐπὶ τόσα τώρα ἔτη τὸ κοινωνικὸν οἰκοδόμημα τοῦ Ἑλληνισμοῦ της Ἀμερικῆς.

Διότι εἶνε καιρὸς ἐπίσης νὰ κατανοηθῇ ἐνταῦθα, ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ διαίρεσις τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνισμοῦ, τὸσον ἐν τῇ γενέσει της, ὅσον καὶ ἐν τῇ διαρκείᾳ της, δὲν ὀφείλεται εἰς τοὺς ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνας, ἀλλ' ἐξ ὁλοκλήρου προέρχεται ἐντεθῇ καὶ δὴ ὡς ἀδικῶς καταλογίζεται εἰς τὰ κομματικά πάθη καὶ τὰς διενέξεις τῶν πέραν τοῦ Ὁκεανοῦ διαβιούντων ὁμογενῶν. Καθίσταται συνεπῶς ἀδύνατον εἰς τοὺς Ἑλληνας της Ἀμερικῆς, παρ' ὅλην αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν, νὰ τερματίσουν τὴν τὸσον καταστρεπτικὴν ἀπὸ ἐθνικῆς ἀποψέας διαίρεσιν αὐτῶν, ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία της Ἑλλάδος καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, δὲν ἄρουν αὐτὰ τὰ αἰτία, τὰ ὁποία ἐχώρισαν ἐκκλησιαστικὰς τοὺς Ἑλληνας της Ἀμερικῆς ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα Ἑλληνισμῶν καὶ ἀπέκοψαν τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς δεσμοὺς, τοὺς συνδεόντας τὴν Ἐκκλησίαν της Ἑλλάδος μετὰ τὰς ἑλληνικὰς Κοινοτήτας της Ἀμερικῆς, οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀκόμη.

Διότι εἰς τοῦτο καὶ μόνον ἔγκειται ἡ ἐκκλησιαστικὴ διαίρεσις τῶν Ἑλλήνων της Ἀμερικῆς, εἰς τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν νὰ διατηρηθῶν τὸς δεσμοὺς τῶν μετὰ της Ἑλλάδος, οὐχὶ δὲ εἰς κομματικὰ πάθη ἢ ἄλλα αἰτία, τὰ ὁποία τοὺς ἀποδίδουν οἱ δυστυχῶς μὴ μελετήσαντες δυνάμεις τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ζήτημα. Διὰ τοῦτο δὲ ἐπικρατεῖ καὶ παρὰ τοῖς ἐπισημοῖς ἀκόμη σφαλέραι ἀντιλήψιν περὶ αὐτοῦ καὶ σύγχυσις αἰτίων καὶ ἀποτελεσμάτων, προσώπων καὶ πραγμάτων, γεγονότων καὶ ὑποθέσεων, καὶ συνεπῶς δὲν εἶνε δυνατόν, ἐπὶ τόσα ἔτη, νὰ δοθῇ μίᾳ ἀποτελεσματικῇ λύσει εἰς ἕνα ζήτημα μεγίστης ἐθνικῆς σπουδαιότητος, ἡ διακρίσις τοῦ ὁποίου μοιραίως θὰ φέρῃ τὴν τελείαν ἀποξένωσιν τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τὸ ὅλον ἑλληνικὸν σῶμα.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ ἐκκλησιαστικὴ διαίρεσις ἐνομιμοποιήθη ἐν Ἀμερικῇ ἐντεθῇ, εἰς τρόπον ὥστε καθίσταται ἀδύνατον, παρ' ὅλας τὰς προσπάθειάς τὰς ὁποίας ὁ Ἑλληνισμὸς της Ἀμερικῆς καταβάλλει, νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴν του τάξιν καὶ τὴν εἰρήνην, της ὁποίας τὸσπιν ἔχει ἀνάγκη, διὰ τὴν περαιτέρω κοινοτικὴν του σταδιοδρομίαν. Ὁ δὲ ἀγὼν τὸν ὁποῖον διεξάγει ὁ Ἑλληνισμὸς της Ἀμερικῆς εἶνε νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς τοῦ δεσμοῦς μετὰ της Ἑλλάδος, τοὺς ὁποίους διέκοψεν ἢ ἐν καιρῷ της κομματικῆς διαίρεσεως ἴδρυσεν ἐν Ἀμερικῇ της Αὐτοδιοικήτου Ἐκκλησίας της Ἀρχιεπισκοπῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς ἀφ' ἐνός, μετὰ ἀρχὴν τὸν ἀπὸ Ροδωσίου Ἀλέξανδρον, καὶ της Αὐτοκρατορικῆς Ἐκκλησίας Βορείου Ἀμερικῆς καὶ Καναδά, μετὰ ἀρχὴν τὸν πρῶτον Μητροπολίτην Μη-

θύμης Βασιλείον.

Διὰ νὰ κατανοηθῇ πλήρως ἡ κατάστασις, εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκθέσῃ ὅσον ἐνεστὶ συντομώτερον τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τοῦ διχασμοῦ, κηδόμενος τοῦ πολυτίμου χρόνου της «Εργασίας», τὸν ὁποῖον δύνανται εὐγενῶς μοὶ παρεχώρησεν ἡ διεύθυνσις αὐτῆς.

Τὰ αἷτια της διαίρεσεως

Αἱ Κοινοτήτες της Ἀμερικῆς ἀπὸ της ἰδρύσεώς των ὑπῆγοντο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν της Ἑλλάδος, τοῦτο δὲ διότι οἱ Ἕλληνες της Ἀμερικῆς, καταγόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐκ της ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἀπηθύνοντο εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτὴν ἀρχὴν, διὰ νὰ τοὺς ἀποστείλῃ τοὺς ἱερεῖς των. Μόνον 5—6 Κοινότητες ἐξήρτωντο ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ταύτας ὁμοῦ, ἐν ἔτει 1908, ὁ τότε Πατριάρχης Ἰσαακὲμ ὁ Γ'. ἐξέχωρσεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος διὰ Τόμου, τὸν ὁποῖον—ἀνάγκη νὰ τονισθῇ τοῦτο—ἡ ἐννοία ἦτο ὅτι παρεχωροῦντο μόνον αἱ 5—6 αὗται Ἐκκλησίαι της Ἀμερικῆς καὶ ὅχι ὅλαι αἱ Ἐκκλησίαι της Ἀμερικῆς ὡς κακῶς ἐρμηνεύεται, διότι ἡ Ἐκκλησία της Ἑλλάδος, ἦδη κατὰ τὸν χρόνον της ἐκδόσεως τοῦ Τόμου, εἶχεν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν της περὶ τὰς 100 Ἐκκλησίας ἐν Ἀμερικῇ. Τοιοῦτοτρόπως ὅλαι αἱ Κοινότητες της Ἀμερικῆς ὑπῆχθησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν της Ἑλλάδος, ἦτις ἐν ἔτει 1918 διώρισε καὶ Συνοδικὸν Ἐπίτροπον ἐν Ἀμερικῇ.

Ἐν ἔτει ὁμοῦ 1920, μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν μεγάλην πολιτικὴν διαίρεσιν, διηρέθησαν καὶ αἱ Κοινότητες της Ἀμερικῆς καὶ ἰδίως ἀπὸ της ἐκείσε μεταβάσεως τοῦ Μεletiου Μεταξάκη, τὸν ὁποῖον ἀπέλυσεν ἡ τότε Κυβέρνησις ἐκ τοῦ Μητροπολιτικοῦ θρόνου Ἀθηνῶν. Καὶ αἱ μὲν βενεζελικαὶ Κοινότητες ἀνεγνώρισαν τὸν Μεletiον ὡς Μητροπολίτην αὐτῶν, αἱ δὲ βασιλικαὶ παρέμειναν ὑπὸ τὸν Ἐπίτροπον της ἱ. Συνοδῶς Μητροπολίτην Σπάρτης Γερμανοῦ. Ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη νὰ τονισθῇ, ὅτι καὶ αἱ μὲν καὶ αἱ δὲ, καίτοι διηρημέναι, παρ' ἐμὲ ἐν ἑνὶ ἀναπόσπαστῳ συνδυασμῷ ἐν ἑνὶ καὶ τῇς Ἐκκλησίαις. Ἐκ κληρονομίας τῆς Ἑλλάδος, διότι καὶ ὁ Μεletiος ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν πατέρων τῶν ὡς Μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ ὁ Ἐπίτροπος της ἱερ. Συνοδῶς ἀντεπροσώπευε τὴν Ἐκκλησίαν της Ἑλλάδος.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ἡ διαίρεσις εἶχεν ὅλους κομματικὸν χαρακτῆρα καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων ἐν Ἑλλάδι ἀσφαλῶς θὰ ἔπαυεν ὑφισταμένη καὶ ἡ ἐν Ἀμερικῇ διαίρεσις.

Ἡ νομιμοποίησις της διαίρεσεως

Ἀναλθὼν ὁμοῦ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον της Κωνσταντινῆς ὁ Μεletiος καὶ μὴ δυνάμενος πλέον ἐν τῇ ἰδιότητι τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν νὰ διοικῇ καὶ τὰς ἀναγνωριστάς αὐτὸν ἐκ Μητροπολίτην των Ἐκκλησίας της Ἀμερικῆς, ὑπῆγαγεν αὐτάς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν της Ἀρχιεπισκοπῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς, τὴς ὁποίας διόρισεν Ἀρχιεπίσκοπον τὸν ἀπὸ Ροδωσίου Ἀλέξανδρον, συγχρόνως δὲ ἤρε καὶ τὸν Τόμον, τὸν ἐκδοθέντα ἐν ἔτει 1908, περὶ

ὁδ' ἀνωτέρω ἀνεφέρων.

Τοιοῦτοτρόπως, ἀπὸ της ἐποχῆς ἐκείνης ἡ διαίρεσις ἀρχίζει νὰ νομιμοποιήται καὶ νὰ λαμβάνη σοβαρώτερον χαρακτῆρα, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ ἡ ἱερὰ Σύνοδος της Ἑλλάδος ἀργότερον ἀνεκάλεσε τὸν Συνοδικὸν Ἐπίτροπον, ὑπὸ της δικαιοδοσίας τοῦ ὁποῖου μέχρι της ἐποχῆς ἐκείνης εὐρίσκοντο αἱ μὴ ἀκολουθήσασαι τὸν Μεletiον Κοινότητες καὶ διέταξεν αὐτάς, τοῦ λοιποῦ νὰ ἀναγνωρίζουν ὡς Ἐκκλησιαστικὴν τῶν ἀρχὴν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς.

Ἡ ἀποκοπὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δεσμῶν μετὰ της Ἑλλάδος

Διὰ τῶν ἀνωτέρω ἐνεργειῶν ἀπέκοψαν τελείως οἱ ἐκκλησιαστικοὶ δεσμοὶ μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν της Ἀμερικῆς καὶ της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος. Τὸ χείριστον ὁμοῦ δὲ ὅσον εἶνε, ὅτι καὶ ἡ λεγομένη Ἀρχιεπισκοπὴ Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς, ἡ ἐκ τοῦ Πατριαρχείου ἀρχικῶς ἐξαρτηθεῖσα, προήχθη εἰς Αὐτοδιοικήτορον Ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν, μετὰ Ἐπισκόπου καὶ ἰδίαν ἱερὰν Σύνοδον καὶ οὐδεμίαν ἐκ τοῦ Πατριαρχείου διοικητικὴν ἐξάρτησιν ἔχουσαν. Ταῦτα δὲ, χωρὶς ποτὲ ὁ Ἑλληνισμὸς της Ἀμερικῆς νὰ ζητήσῃ ἐκκλησιαστικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ παρ' ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν νὰ διατηρήσῃ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς τοῦ δεσμοῦς μετὰ της μητρὸς του Ἐκκλησίας.

Καὶ τὰς ὁμοῦ ἡ Ἑλληνισμὸς της Ἀμερικῆς κρατεῖται ἐν διαίρει ὑπὸ τῶν δύο ἀνωτέρω ἐκκλησιαστικῶν κατὰ σκευὴν ὡς ἐμὲ ἐν ἑνὶ, τὰ ὁποία διεξάγουν μετὰ τῶν ἀγῶνα ἐπικρατήσεως εἰς βάρος τοῦ κοινοτικοῦ οἰκοδομήματος τῶν Ἑλλήνων της Ἀμερικῆς, ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματος καὶ ἐπὶ ἀνυπολογιστῶ ἐθνικῇ καταστροφῇ.

Ἡ κραυγὴ τῶν Ἑλλήνων της Ἀμερικῆς

Καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον ὁ Ἑλληνισμὸς της Ἀμερικῆς μίαν ἐγείρει κραυγὴν: Ἀπαλλάξατέ μας ἀπὸ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς αὐτοὺς ἀρχηγούς, τοὺς ὁποίους μᾶς ἐθέσατε ἐπὶ κεφαλῇς καὶ ἀποστείλατέ μας καὶνονικὸν ἐκκλησιαστικὸν ἀρχηγόν, τὸν ὁποῖον προθύμως θὰ ἀκολουθήσωμεν, διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡ ε

καί αναφερόμενος εις αυτήν εἶπε τὰ ἐξῆς βαρυσήμαντα: «Ἡ εὐθύνη τῆς θλιβερᾶς αὐτῆς καταστάσεως βαρύνει κατὰ μέγα μέρος τὸν κληρὸν, ὁ ὁποῖος ἔχει ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ ἡγηθῇ τῆς κινήσεως, ἡ ὁποία θὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν γαλήνην τῆς Ἐκκλησίας», ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον ἀναμένει ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Ἀμερικῆς νὰ ἐπιληφθῇ καὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος καὶ νὰ δώσῃ πέρασ εἰς τὴν θλιβεράν ταύτην τραγωδίαν, ἡ ὁποία διαδραματίζεται ἐπὶ δεκαετίαν τώρα εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς, βέβαιος ὢν, ὅτι ὁ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνισμὸς θὰ τοῦ εἶνε εὐγνώμων διὰ τὴν ἐνέργειάν του ταύτην.

ΣΠΥΡ. ΚΟΤΑΚΗΣ

Διευθυντὴς τῆς «Καθημερινῆς τοῦ Σικάγου»

Οὐδεμία ἀπόδειξις ἀναγνωρίζεται ἐὰν δὲν φέρῃ τὴν σφραγίδα καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ διαχειριστοῦ τῆς «Ἐργασίας» κ. Τ. Θεοφιλοπούλου.

COMMERCIAL UNION

ASSURANCE C^o L^{td}

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

“ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ”

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΤΩ 1861

ΚΕΦΑΛΑΙΑ Λ. Σ. 45.000.000

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ:

ΠΥΡΟΣ, ΔΙΑΦΥΓΟΝΤΟΣ ΚΕΡΔΟΥΣ

ΚΛΟΠΗΣ, ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

ΕΡΓΑΤΩΝ, ΙΔΙΩΝ ΖΗΜΙΩΝ

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ, ΑΣΤΙΚΗΣ

ΕΥΘΥΝΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ,

ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

ΚΑΙ ΝΟΣΩΝ.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ:

Α. Δ. ΡΑΛΛΗΣ & ΑΜΒΡ. ΠΑΥΤΑΣ

Γραφεῖα: Ἱ. Θῆναι, Ταξίου 23

Τηλέφωνον 2-72 Νέον

Τηλεγρ. διεύθ.: ΡΑΛΛΑΥΤ

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Η ΤΟΥΡΚΙΑ, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, διέφυσεν ἐξαιρετικῶς τὸ βασικὸν παλαιὸν δόγμα, ὅτι διὰ νὰ διεξαγάγῃ τις πόλεμον ἔχει πάντοτε ἀνάγκην χρημάτων.

Κατ' ἐξάρεσιν τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος, κατὰ τὸν πρόσφατον δεκαετὴ πόλεμον δὲν ἐδανείσθη ἕποτε πλὴν τῶν 200 ἑκατομ. φράγκων, κατὰ τὰ μέσα τοῦ 1914, τὰ ὁποῖα ἀντὶ νὰ διαθέσῃ δι' ὑποσημηνικά ἔργα, ἐξαπατήσασα τὴν Γαλίαν διέθεσε πρὸς ἀγορὰν δπλων ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, διὰ τὸν κατὰ τῆς Γαλλίας καὶ τῶν συμμάχων αὐτῆς πόλεμον.

Κατὰ τὴν λήξιν τοῦ αἵματηροῦ ἀγῶνος, ὅστις ἀπέσπασεν ἀπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν Ἀυτοκρατορίαν τὸ ἥμισυ περίπου τῶν κτήσεων αὐτῆς, ἡ Τουρκία παρουσίαζεν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἀτελεύτητα ἐρείπια, ἀπολέσασα τὸ 1/3 τοῦ πληθυσμοῦ τῆς εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἐκδιώξασα δὲ ἔτερον 1/3, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει τὸ στήριγμα τοῦ οικονομικοῦ αὐτῆς οικοδομήματος.

Ἐνῶ πᾶν Κράτος ἐξερχόμενον ἐνὸς τοιούτου πολέμου ἀσθάνεται τὴν ἀναπόφευκτον ἀνάγκην ἐξωτερικοῦ δανείου πρὸς ἐποδύσιν τῶν ἐν τῷ ἀγῶνι πληγῶν, ἡ Τουρκία ἦτις δὲν ἐπίστευε καὶ ἡ ἴδια εἰς τὴν περαιτέρω ὑπαρξίν της, δὲν ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ ἐξωθεν ὑλικὴν βοήθειαν, οὐδὲ νὰ ἐκχωρήσῃ ἐπὶ τούτῳ ἐγγυήσιν τινα, ἥς παντελῶς ἐστερείτο. Ἐμμεν ἐκ περισσοῦ εἰς βάρος τῆς ἀκάλπτον τὸ πρῶτον τμήμα τοῦ ἐξ 6 ἑκατομμυρίων λιτρῶν χαρτονομίσματος, διότι οἱ Σύμμαχοι κατέσχον τὸ εἰς χεῖρας τῆς Γερμανίας ἱσόποσον εἰς χρυσὸν ἀντίκροσμα.

Ἡ μόνη παρήγορος ἀνακούφισις, ἣν ἠσθάνθη, ἦτο διὰ ἀπληγῶν τῶν πρὸς τοὺς συμμάχους τῆς χρεῶν καὶ τῆς πολεμικῆς ἀποζημιώσεως τὴν ὁποίαν θὰ ἐπλήρωνεν εἰς τοὺς νικητὰς ἐὰν δὲν ἐπύρξατο μεταξὺ αὐτῶν ἡ προαιώνιος διαφωνία, ἥτις ἐπῆρε ἐκ πάντοτε ἡ σωτηρία τῆς Τουρκίας.

Τὸ πλέον ὅμως ἀξιοσημειώμενον γεγονός εἶνε ἡ ἀναδημιουργικὴ καὶ μεταρρυθμιστικὴ προσπάθεια τῆς Κεμαλικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία παραλαβούσα μίαν ἐξουθενωμένην καὶ κατεστραμμένην Τουρκίαν ἠδυνήθη νὰ τὴν προαγάγῃ εἰς Κράτος ὁπωσδήποτε ἱσάμενον ἐπὶ τῶν ποδῶν του, χωρὶς νὰ προστρέξῃ εἰς ξένα κεφάλαια καὶ χωρὶς νὰ δεθῇ εἰς τὸ πολιτικὸν ἄρμα μῖα ἐκ τῶν ἀντιζηλῶν Μεγάλων Δυνάμεων.

Τὸ ἀπὸ αἰῶνων διατηρηθὲν Ὀθωμανικὸν Κράτος ἐβασίετο ἐπὶ τριῶν θεμελίων: θεοκρατίας, χαλιράτου καὶ γυναικωνίου.

Ὁ Γαῖς διὰ τῆς ἀνακαινιστικῆς του δομῆς ἀνέτρεψε καὶ τὰς τοιαύτας βάσεις ἐκ βάθρων: Ἐξώρισεν τὸν μὲν Σουλτάνον—Χαλίφην τοῦ μουσουλμανικοῦ κόσμου, ὡς τὸν χειρότερον ἀλήτην, εἰς τὴν χῶρον τῶν ἀπίστων, κατήργησε τὸ πολιτικὸν συνταγματικὸν καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ θρησκευτικοῦ λαοῦ, καὶ ἀνοίξας τὰ ἀδύατα τοῦ γυναικωνίου, ἀπέλυσεν τὴν ἀπὸ αἰῶνων ἐγκλειστον γυναικα εἰς τοὺς δρόμους, διὰ νὰ φθάσῃ αὕτη εἰς μίαν ἄκραν ἐλευθερίαν ἥς στεροῦνται πολλοὶ ἄλλοι μύλλον πολιτικὸν γῶραι.

Αἱ ραγδαῖα μεταρρυθμίσεις αἱ ἐντὸς ὀλίγων μάλιστα ἐτῶν ἐπέφερον ἡ Κεμαλικὴ Κυβέρνησις εἰς ὅλους τοὺς κλά-

δους τῆς διοικήσεως, τῆς δικαιοσύνης, τῶν οικονομικῶν καὶ ἰδίως ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν εἶνε μέγιστοι, ἀπαιτοῦσαι κολοσσιαίας δαπάνας, τὰς ὁποίας οὐδὲν ἐκ τῶν εὐπορούντων Κρατῶν ἠδύνατο νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἄνευ κλονισμοῦ τοῦ προϋπολογισμοῦ του.

Ἡ κεκτημένη δὲ ταχύτης τῆς Κεμαλικῆς ἀναδημιουργίας δὲν ἐσταμάτησεν ἔως ἐδῶ.

Προχωροῦσα ἀκωλύτως πρὸς τὸν κύριον σκοπὸν νὰ ἀνακαινίσῃ τὴν Τουρκίαν, ἡ Κυβέρνησις τῆς κατ' ὄνομα Δημοκρατίας προέβη εἰς τὴν ἐξουδετέρωσιν τῆς θρησκείας, εἰς τὴν ἐκρίζωσιν τῶν ἀσθενῶν ἡθῶν καὶ παραδόσεων τοῦ παρελθόντος, εἰς τὸν ἐξευρωπαϊσμόν τῆς καθυστερημένης τουρκικῆς κοινωνίας, εἰς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ ἄκρου ἐθνικισμοῦ, ἀγνώστου παρὰ τοῖς τούρκους μέχρι τῆς ἀνακρύψεως τοῦ Συντάγματος (1908), καὶ τέλος εἰς τὴν δογάνωσιν καὶ τὴν διάδοσιν τῆς παιδείας διὰ νεωτέρων ὁδῶν μεθόδων καὶ μέσων, μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου χωρίου.

Πλὴν ὅλων τούτων, ἀπαιτούντων κολοσσιαίας θυσίας, ἐπεδίωξε παραλλήλως συγκοινωνιακὴν πολιτικὴν, διὰ τῆς ὁποίας ἐκτὸς τοῦ πλήρους δικτύου ἀμαξιδίων ὁδῶν, κατάρθωσε νὰ συνδέσῃ σιδηροδρομικῶς τὰ ἀπώτερα ὅρια τοῦ Κράτους ἀπὸ τὴν Σμύρνην ἔως τὴν Ἐρζερούμ καὶ ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν μέχρι τῆς Μερσίνης, ἡ δὲ μεγίστη σημασία τῶν συγκοινωνιῶν αὐτῶν εἶνε ἐνότητος.

Χάριν δὲ περιεργείας ἀναφέρω δι' ἐντὸς ἐπταετίας ἡ Κεμαλικὴ Κυβέρνησις ἐργαζομένη ἐντατικῶς καὶ εὐμεθόδως, προσέθεσεν εἰς τὰς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς τῆς νέα 1800 χιλιόμετρα τὰ ὁποῖα θὰ συμπληρωθῶν μέχρι τοῦ προσεχῆς ἴουνος εἰς 2000 χιλιόμε. κατὰ τὸ ἀρχικῶς καταρτισθὲν πρόγραμμα.

Ἐκτὸς τούτων ἡ Τουρκία ἔχει ὑπὸ κατασκευὴν καὶ μελέτην πλείστα ἔργα λιμενικά (Σαμυρούς, Μερσίνη), καὶ δρυάνει τὰ δυτικὰ καὶ νότια παραλία τῆς διαδέτουσα πρὸς τοῦτο σοβαρὰ ποσά.

Ἄλλα δὲ ὑπὲρ τῆς οργανώσεως καὶ τοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου τῆς δαπανώμενα ποσά εἶνε ἀσυγκρίτως σοβαρώτερα.

Μὴ ἔχουσα οὐδὲνα περιορισμὸν ἐξοπλισμοῦ, ὡς οἱ ἡττηθέντες σύμμαχοι αὐτῆς, καὶ ἔχουσα φιλοπόλεμον λαὸν συνηθισμένον νὰ ζῇ ἀπὸ αἰῶνων διὰ τῆς λείας τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ἐπεδόθη μετὰ πυρετώδους ζήλου εἰς τὴν ἀνασυνκρότησιν καὶ ἀναδιοργάνωσιν τοῦ ἐκ μακρόθεν καὶ αἱματηρῶν πολέμων ἐξαντληθέντος στρατοῦ, μὲ πρόγραμμα καὶ πνεῦμα ἀπολύτως πολεμικόν.

Αἱ περισσότεραι τῶν κυβερνητικῶν θέσεων ἔχουν διανεμηθῇ εἰς στρατιωτικούς, ἀδρῶς ἀμειβομένους, οἵτινες εἰς τὸ πρῶτον σὺνθημα εἶνε ἐτοιμοὶ περιβαλλόμενοι τὴν στολὴν αὐτῶν νὰ ἐπαρῇθουν εἰς τὰς ἐν τῷ στρατῷ θέσεις των.

Γνωρίζομεν εἰς πόσον κολοσσιαίας δαπάνας ὑπεβλήθη τὸ Κράτος διὰ τὴν νεκρανάστασιν τοῦ «Γκαίμπερ» (Γιαβούζ) καὶ πόσας ἄλλας θυσίας ἀπαιτοῦν ὁ ἐφοδιασμὸς καὶ ἡ συντήρησις αὐτοῦ.

Ἐκτὸς τῶν δύο ὑποβανχίων τῶν παραγγελλέντων εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ στοιχίζοντων ἑκάστου 280 χιλ. λιτρῶν ἀγγλικῶν,

ἡ Κεμαλικὴ Κυβέρνησις ἔχει προβλέψει καὶ δι' ἄλλας μικροτέρας μονάδας, αἱ ὁποῖαι θὰ χρειασθῶν οὐκ ὀλίγα ποσά.

Ἄλλα καὶ ὁ ἐναέριος στόλος τῆς Τουρκίας ἔκαμε σπουδαίας προόδους, καὶ ἐὰν ἀληθεύουν αἱ παρεχόμεναι σχετικῶς πληροφοροίαι, ὁ ἀριθμὸς τῶν μαχητικῶν καὶ ἐνεργεία ἀεροπλάνων διαφόρων εἰδῶν ἀνέρχεται εἰς 200 καὶ πλέον. Ἐχει δὲ ἤδη ἡ Τουρκία 3-4 ἀεροδρομικὰ ἐργοστάσια ὁργανωμένα ὑπὸ Γερμανῶν τεχνιτῶν.

Κλείων τὴν μικρὰν ταύτην ἀπαρίθμωσιν σημειῶναι ὅτι ὑπὸ τῶν δύο πολεμικῶν ὑπουργείων ἀπορροφῶνται τὰ 60 ο/ο τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ δηλ. πέντε περίπου δισεκατομμύρια δραχμῶν κατ' ἔτος, μὲ προϋποσιν μάλιστα αὐξήσιν. Οὐδὲν ἄλλο Κράτος παρουσιάζει τοιαύτην δυσαναλογία τοῦ κοινῶν τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν πρὸς τὸν προϋπολογισμόν, καὶ ὀφελόμεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ Τουρκία καὶ εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ἔχει τὸ ρεζόρ.

Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὸ κυρίως οικονομικὸν ζήτημα. Ἐάν ἡ ἀξία τοῦ χαρτονομίσματος, ὅπερ ἐκδίδει καὶ Κράτος, ἀποτελεῖ τὸν καθρέπτην τῆς οικονομικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, ἡ Τουρκία παρουσιάζει καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐκπλήξεις, διότι τὸ κατὰ τὸν πόλεμον ἐκδοθὲν καὶ βαθμιαίως ἀξηθὲν χαρτονομίσμα αὐτῆς, μ' ὅλας τὰς καταστροφὰς αἱς ὑπέστη τὸ Κράτος κατὰ τοὺς συνεχεῖς καὶ αἱματηροὺς πολέμους τῆς τελευταίας δεκαετίας, διετηρήθη εἰς σχετικῶς ἐνυῆλὸν ἐπίπεδον, μὴ ὑπερβάν σφαιρὸν τὸ δεκαπλάσιον τῆς ὀνομαστικῆς αὐτοῦ ἀξίας, ἀσυγκρίτως πάντοτε ἀνώτερον ἀπὸ τὰ γειτονικά κράτη τὰ διατελοῦντα εἰς καλλιτέραν θέσιν. Μὲ τὰς ὑπὸ τῆς Κεμαλικῆς Κυβερνήσεως γενομένας νέας ἐκδόσεις τοῦ χαρτονομίσματος, τὸ ποσὸν αὐτοῦ δὲν ὑπερέβη τὰ 150 ἑκατομ. λιτρῶν, ἀντιπροσωπεύοντα ἴσον ποσὸν χρυσῶν λιτρῶν, ἥτοι 5 περίπου δισεκατομμύρια δραχμῶν.

Εἰς τὴν περιωρισμένην δὲ ταύτην κυκλοφορίαν κυρίως ὀφείλεται ἡ διατήρησις τῆς τιμῆς τοῦ χαρτονομίσματος, ὅπερ, ἐὰν δὲν συνέτερχον ἄλλα αἰτία περὶ ὧν θὰ ἐμιλήσω εἰς τὴν ἐπομένην μελέτην μου, ἠδύνατο νὰ ἐυρίσκειται εἰς πολλὰ καλλιτέραν θέσιν, διότι πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι χαρτονομίσμα 150 ἑκατ. λιτρῶν διὰ μίαν Τουρκίαν ἐγκλείουσιν ἀνεκμεταλλεύτους θησαυρούς, ἥτοι παρθένον καὶ παραγωγικὸν ἔδαφος, εὐκρατον κλίμα προσφορικὸν διὰ κάθε εἶδος προϊόντα, καὶ πλοῦσια μεταλλεῖα δὲν δύναται καθόλου νὰ θεωρηθῇ μέγα.

Τυχάνει ὁμολογουμένως ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι ἡ πανίσχυρος Κυβέρνησις τῆς Ἀγκύρας ἀπέφυγεν ἐπιμελῶς τὸν πειρασμὸν, ὑπὸ τοῦ ὁποῖου παρέρυθσαν πολλὰ Κράτη, ν' αὐξήσῃ τὸ χαρτονομίσμα κατ' ἀναλογία τοῦλάχιστον πρὸς τὰ Βαλκανικά Κράτη τὰ παρουσιάζοντα ὀλιγώτερα φυσικὰ ἐχέγγα. Ἡ ἀποφυγὴ ὅμως αὕτη δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀποταμεινικὸν πνεῦμα, ἡ τὴν οικονομικὴν πρόνοιαν τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἀπὸ ἄλλους λόγους ἐπιτακτικούς, περὶ ὧν προσεχῶς.

Καὶ ἤδη, κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐν συντόμῳ ἐπιτεθέντων, προβάλλει ἡ ἀπορία πᾶς ἀντιμετωπίζει ἡ Τουρκικὴ Δημοκρατία τὴν ἐν γένει οικονομικὴν κατάστασιν τῆς χώρας καὶ τὰς ἐπιτακτικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου, χωρὶς νὰ προσφεύγῃ εἰς ξένα κεφάλαια!

Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗ

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Η ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΙΣ τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐγκαινισθεῖσα διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς Σιβιτανίδειου Σχολῆς, εὐρίσκει εὐτυχῶς πολὺ τιμὴν βοηθὸν τὴν ἐγκρίσιν καὶ τὸ ζῶηρον ἐνδιαφέρον τῆς κοινῆς γνώμης. Χωρὶς δὲ νὰ εἴμεθα ὑπερβολικοί, πρόκειται νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ ἡθικὴ αὕτη ἐνίσχυσις αὐξάνει τὸ κεφάλαιον ποῦ κατέλιπεν ὁ ἀειμνήστος Σιβιτανίδης, διότι εὐκολύνει τὰ μέγιστα τοὺς ἀναλαβόντας τὴν πρώτην ὁργάνωσιν καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῶν τμημάτων τῆς Σχολῆς.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπισήμου ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων, ἡθελήσαμεν ἀποδίδοντες τὸ δίκαιον νὰ ἀναμνησθῶμεν ὅτι μόνον τῶν ὑπηρεσιῶν αἱ προσέφερον πρὸς τὰς ἐπαγγελματικὰς σπουδὰς τὸ πρακτικὸν πνεῦμα τοῦ ἀειμνήστου Καποδιστρίου, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν μετέπειτα ἰδρυμάτων εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία μετέδωκε γνώσεις βιοτεχνικὰς.

Παραλείψαμεν ὅμως νὰ ἀναπτύξωμεν τὰς δυσχερεῖας ὑπὸ τὰς ὁποίας ἔζησε πᾶσα βιοτεχνικὴ σχολή, δυσχερεῖας αἰτίας ἀποτελουσιν τιμὴν δι' ὅσους διηύθυνον τοιαῦτα ἱδρύματα, ἔχοντες καθημερινῶς νὰ ἀντιπαλαίουν πρὸς τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ἰδρυνοσῶν τάξεων.

Ὁ Σολωμὸς ἔγραψε κάποτε ὅτι τὸ ἔθνος θὰ προδεύσῃ ὅταν παύσῃ νὰ φοβῆται τὴν ἀλήθειαν. Ἀς ἀναγνωρίσωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἀφόβως τὴν ἀναμφισβήτητον ἀλήθειαν ὅτι ἡ νεοελληνικὴ κοινωνία ὑπῆρξεν ἐπὶ δεκαετιῶδες μακρὰς σύνολον ἀνθρώπων ἐστερημένων ἀληθοῦς μορφώσεως, πλὴν ἐξαιρέσεων ἐλαχίστων.

Τὸ ἀμόρφωτον δὲ τοῦτο κοινωνικὸν σύνολον ἔβλεπε τὴν κλασσικὴν μόρφωσιν καὶ ἐξιπτάζετο, ὡς ὁ ἐπαρχιώτης πρὸ τῆς προθήκης εὐρωπαϊκοῦ καταστήματος.

Τὸ ἀμόρφωτον κοινωνικὸν σύνολον ἐνόμιζεν ὅτι μόνον ἐντὸς τῆς προθήκης τοῦ ἀθηναϊκοῦ πανεπιστημίου εὐρίσκειται τὸ μυστικὸν τῆς προόδου, ὅτι μόνον αἱ κλασσικαὶ σπουδαὶ καλλιτεροῦν τὸν ἄνθρωπον καὶ προκαλοῦν καὶ τῆς κοινωνίας τὴν βελτίωσιν.

Ἡ φιλοδοξία τοῦ ἐποχόρου χωρικοῦ ἦτο νὰ κάμῃ τὸν υἱὸν του ἐπιστήμονα, καὶ σπάνιος εἰς τὰς ἐπαρχίας ἡ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξεδηλοῦτο ἡ φράση: ἡ ὁποία ἀπαιτεῖται διὰ νὰ συνεχίσουν τὰ τέκνα τὸ παραγωγικὸν ἔργον τοῦ πατρός, καταλλήλως μορφούμενα ἵνα σὺν τῷ χρόνῳ τελειοποιήσουν τοῦτο.

Μὲ ἄλλους λόγους ἐπεκράτει ὁνομασμός, καταστρέφας ἐπιχειρήσεις, ἡ τοῦλάχιστον ἀφαρέσας αὐτὰς ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν κληρονόμων.

Καὶ ἀποτέλεσμα τούτου ἡ συνεχὴς ἀύξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μετρίων ἢ ἀεργῶν ἐπιστημόνων, οἱ ὁποῖοι ἐν τούτοις ἐθεώρουν κοινωνικὴν αὐτῶν προαγωγὴν τὸ γεγονὸς ὅτι ἔπαυσαν νὰ καλοῦνται ἔμποροι ἢ βιομήχανοι, ὡς οἱ πατέρες των, καὶ ἔφερον πλέον τὸν τίτλον τοῦ δικηγόρου ἢ τοῦ ἱατροῦ.

Ἡ δὲ ἰδέα αὕτη τῆς κοινωνικῆς ὑπεροχῆς τῶν ἀπεδείκνυνεν, ὅτι αἱ ἀκαδημαϊκὰ σπουδαὶ δύνανται νὰ δημιουργοῦν ἐπαγγελματικὰς ἐιδιότητας, ἀλλὰ σπάνιος ἀναπτύσσουν τὴν διάνοιαν μέχρι τῆς δυνάμεως ποῦ ἀπαιτεῖται διὰ νὰ καταρτίσῃ πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν ἐκείνης μίαν ἀκατάρτιστον κοινωνικὴν ἀτμόσφαιραν.

Πρῶτος δὲ καὶ κυριώτερος τῆς καταστάσεως ταύτης συντελεστής ἦτο τὸ ἐπίσημον κράτος. Ἀναγνώσαντες τοὺς ρητορικοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ ἑκατὸν δολόκληρα ἔτη ἠκούσθησαν εἰς ἐπιστήμους τελετὰς καὶ πανηγύρεις. Κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην θὰ συναντήσετε συνεχῶς ἐγκώμια ἀτελεύτητα πρὸς τὰς ὁραίας τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμους, ἐπαίνους ὑπὲρ λογίων καὶ ποιητῶν, διθυράμβους ὑπὲρ τοῦ λόγου καὶ τῆς πατριδος.

Εἶναι δὲ ἀκατάσχετος ρητορισμὸς πλὴν ῥης ποιητικῶν συνθέσεων εἰς τὴν ἐκφοράσιν, προθήκῃ καὶ αὐτὸς πολιτισμένου καταστήματος ἀποσπῶσα τὸν θανμασμὸν καὶ δόλοισιν.

Οὐτε μίαν λέξιν ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐφοπλισμοῦ, ὅστις ἐντούτοις μὲ τὴν ἀλματώδη αὐτοῦ ἀνάπτυξιν παρείχε πολλὰ πρὸς τὸ μικρὸν κράτος, καὶ ὑπερηφάνως περιέφερε τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Οὐτε ὁ ἐλάχιστος ἐπαίνος ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον φιλοτιμῶς καὶ ἀδαυρῶς ἐργαζόμενον ἐνίσχυε τὸν δημόσιον προϋπολογισμόν.

Οὐτε ὅλος ἀναγνωρισμὸς τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης, τὴν ὁποία ἡ διάνοια τοῦ Γεωργίου Σταύρου καὶ τῶν μετέπειτα διοικητῶν ἡ εὐθύτης ἀνέπτυξαν εἰς ἱδρυμα περὶλαμπρὸν καὶ εἰς φρούρον ἐθνικόν.

Οὐτε ἡ ἐλαχιστὴ ἐνθαρρυντικὴ ἐκφοράς ὑπὲρ τοῦ φιλοπόνοιο ἀγρότου, ὅστις διὰ τοῦ ἰσοπύθους του ἀνέπτυσσε τὰς δυνάμεις τῆς ἑλληνικῆς γῆς.

Ἡ ἀμόρφωτος κοινωνία διέθετε πανηγυρικοὺς ῥήτορας ἀμορφώτους, διότι μόρφωσις καλεῖται ὅχι τὸ πλῆθος τῶν γνώσεων ἀλλ' ἡ ἐπιγνώσις τῆς σημασίας τῶν ὧν βλέπει τις καὶ τῶν ὧν ἀποπειράται νὰ κινήσῃ.

Ἡ ἐξόρκισις τῆς ἀξίας τῶν τεσσάρων ἐπαγγελμάτων καὶ ἡ ἑλλειψις καὶ ἡ προπαγάνδα πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀξίας τῶν ἄλλων κοινωνικῶν ἀσχολιῶν,

αποτελούν τον θλιβερόν απολογισμόν μιας μακράς λογοκοπίας από την οποίαν εξώθημεν μετά τον πόλεμον. Η προπολεμικώς ιδρυθείσα Σιβιτανιδίου Σχολή είχε ζήτημα αν θα εξέβιαζε τὸ γενικὸν ενδιαφέρον, ἐνὸς σήμερον ἤρκεσεν ἡ ἐμφάνισις τῆς ἵνα τοῦτο προκληθῇ καὶ ἐκδηλωθῇ.

Ἡ στατιστικὴ μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς περιλαμβάνει 399,251 ἀέργους ἐπὶ 2.050.767 ἀνευπάγαυτος, ἐξ ὧν ἀρρενας 299.251. Τείνει δηλαδὴ νὰ καταστῇ, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ, ἐνδημικὴ νόσος ἡ ἑλλειψὶς ἐπαγγέλματος ἐν Ἑλλάδι, ἐὰν δι' ἀγράφου κοινωικοῦ συμβολαίου δὲν παραδεχθῶμεν ὡς ἴσῃ τὴν ἀξίαν ὧν τῶν ἐπαγγέλματων, ἵνα ἐπὶ αὐτὸ αὐτόματος ἡ εἰς αὐτὸ ὀρθὴ κατανομή τοῦ πληθυσμοῦ.

Αὐτὸν κυρίως τὸν σκοπὸν ἐπιδιώκει ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις καὶ με' αὐτὴν τὴν ἡθικὴν ὑπεροβολὴν ἐνισχύεται αὐτὴ ὑπὸ τῆς μεταπολεμικῆς συγχρονισθεῖσης κοινωνικῆς ἀντιλήψεως.

ΑΝΑΡ. Ν. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΕΠΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ 1929-1930

Συνταχθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει
ἐπισήμων στοιχείων

Περιλαμβάνει λεπτομερῆ περιγραφὴν τῶν Ἑθνικῶν Δανείων, λεπτομερῆ περιγραφὴν τῶν Ἀνώνυμων Ἑταιρειῶν, ὧν οἱ τίτλοι διαπραγματεύονται ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ, τὸν Νόμον περὶ Ἰσχυροῦς Ἑλέγχου, ὡς ἰσχύει σήμερον, τὴν ἐκδοσὶν τοῦ ἐπιδικαιωτοῦ Μοριαδῶν, ὡς καὶ τὰς λειτουργίας καὶ κινήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑκαταστάσεως. Εἰς ἐκάστην δὲ ἀξίαν παρατίθενται ἡ σημειωθεῖσα ἀνωτάτη καὶ κατωτάτη τιμὴ ἀπὸ τοῦ 1919, τὰ ἀπὸ τῆς συστάσεως διανεμηθέντα μερίσματα, ἔξ καὶ συγκριτικοὶ πίνακες τῶν ἰσολογισμῶν τῶν τριῶν τελευταίων χρόνων.

Τιμᾶται χρυσόδετος δραχμῶν 300 (Γραμματεία Χρηματιστηρίου). Διὰ τὰς Ἐπαρχίας, ἐπὶ πλὴν δραχμῶν 25 διὰ ταχυδρομικὰ ἔξοδα ἀποστολῆς.

ΝΕΟΝ ΠΟΛΥΤΕΛΕΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΥΠΝΟΥ ΤΟ "ΕΡΕΧΘΕΙΟΝ",

ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ

Γωνία Ἀγίου Κωνσταντίνου — Σωκράτους

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ι. ΤΣΑΜΑΚΟΣ

Πενήντα δωμάτια φωτεινά, εὐρύχωρα. Πλούσιος ἐπιπλωμένος. Κεντρικὴ θέρμανσις (καλοριφέρ). Δουλεῖα. Αἰθουσα ἀναμονῆς. Ἀφθονο γερὸ. Καθαριότης μοναδική.

Τηλέφωνον 61-55.

Τιμὰι Λογικαί

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΜΑΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ

Η ΟΔΟΠΟΙΪΑ ΚΑΙ Η ΣΥΝΤΗΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΟΔΩΝ

Εἰς τῶν κυριωτάτων συντελεστῶν τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς εἶνε ἀναμφισβητήτως ἡ καλὴ συγκοινωνία.

Πᾶσα Κυβέρνησις, ἐνδιαφερομένη ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ ὑπ' αὐτῆς διακυβερνωμένου τόπου, οφείλει νὰ μεριμνᾷ περὶ τῆς συμπληρώσεως τοῦ σιδηροδρομικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ δικτύου τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιμελῇται τὴν συντήρησιν τοῦ ὑπάρχοντος.

Ἡ Κυβέρνησις θέσασα εἰς τὸ πρόγραμμα αὐτῆς τὴν ἀξίαν τῆς παραγωγῆς, προέβη εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ βίου τῆς εἰς ἐκτέλεσιν ἔργων οδοποιίας διὰ τῶν πόρων τοῦ Ταμείου Ἑθνικῆς Οδοποιίας, διὰ τῆς ἐξ 20.000.000 δραχμῶν πιστώσεως τοῦ Νόμου 4098 καὶ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς μήκω μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τεθείσης εἰς ἐνέργειαν συμβάσεως οδοποιίας Μ α κ ρ ῆ.

Ἡ σύμβασις αὕτη προβλέπει τὴν κατασκευὴν ὁδῶν μήκους 3.000 περίπου χιλιομέτρων καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἐπὶ πενταετίαν συντήρησιν αὐτῶν. Εἶνε περὶ τὸν νὰ τῶν τῶν σημασίαν, ἢν θὰ ἔχη ἡ κ α τ α σ κ ε υ ῖ τ ὅσων ὁδῶν συγκοινωνίας διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλλάδος. Οἱ ὁδοὶ ὅμως, ὅφ' οὗς ἀνέλθωμεν ἡ Ἑταιρεία Μακρῆ καὶ τὴν σ υ ν τ ῆ ρ ῆ σ ι ν τῶν ὁδῶν τούτων, προσμοιάζουν ἀτυχῶς καθ' ὅλα πρὸς τοὺς δρους, ὅφ' οὗς συντηροῦνται καὶ σήμερον αἱ δημοσίοι ὁδοί. Ἡ δ' ἀνάλογια αὕτη ὁμοιογενεῶς δὲν εἶνε λίαν ἐνθαρρυντική. Βεβαίως τὸ κύρος καὶ ἡ γνωστὴ εὐσυνειδησία τῆς Ἑταιρείας ταύτης δὲν θὰ τῆς ἐπιτρέψουν νὰ μὴ συμπληρώσῃ ὡς ἀρίστα τὸ ἔργον τῆς, ἀφοῦ ἄλλως τε εἰς τῶν πρώτων αὐτῆς βημάτων φαίνεται καλῶς ἐργαζομένη. Τοῦτο μόνον θέλω νὰ ἐξάρα, ὅτι οἱ ὁδοὶ τῆς συμβάσεως δὲν ἐγγυῶνται τὴν καλὴν συντήρησιν καὶ μόνιμω καλὴν κατὰστασιν τῶν ὁδῶν, ἀλλ' ἀπλῶς τὴν κανονικὴν πληρωμὴν τῶν ἐν καιρῷ ὑποβληθεῖσων λογαριασμῶν ἐπισκευῆς, καθ' ὃν τρόπον προνοοῦν περὶ τούτων καὶ πᾶσαι αἱ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Συγκοινωνίας μέχρι τοῦδε συναφθεῖσαι συμβάσεις οδοποιίας.

Ἄς ἐξετάσωμεν ἥδη ποῖοι οἱ κατὰ τὴν σύμβασιν ὁδοὶ τῆς μελλοντικῆς συντηρήσεως τῶν ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας Μακρῆ κατασκευασθησέμεν ὁδῶν. Κατὰ ταύτην, ὁ ἀνάδοχος ὑποχρεοῦται νὰ συντηρῇ κατασκευασθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὁριστικῶς ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Συγκοινωνίας παραληφθεῖσαν ὁδόν, ἀμειβόμενος μετὰ τὴν ἀξίαν τῶν χρησιμοποιηθέντων ὑλικῶν, τῶν καταβληθέντων ἐργασιῶν ἡμερομισθίων καὶ λοιπῶν δαπανῶν, ἡ ἐξημένην κατὰ 25% γὰρ τῶν γενικῶν ἐξόδων καὶ κέρδους.

Οὐδὲν συνεπὲς συμφέρον, πλὴν τοῦ ἡθικοῦ τοιοῦτου, ἔχει ὁ ἀνάδοχος, ὅπως ἡ τε ἀρχικὴ κατασκευὴ, ἀλλὰ καὶ αἱ

ἐκάστοτε ἐπισκευαὶ καὶ συντηρήσεις γίνονται στερεαί, ἢ ὅπως προλαμβάνονται αἱ βλάβαι τῶν ὁδῶν ἐν τῇ γενέσει αὐτῶν, ἀφοῦ ἐν τῇ διαρκεί « κ α τ α ν α λ ὡ σ ε ι » ὑλικῶν οδοστρώσεως καὶ τῇ καταβολῇ ἡμερομισθίων ἔγκειται « τ ὁ κ ε ρ δ ο ς », ἥτοι τὰ 25% ἐπὶ τῶν δαπανηθέντων. Οὐδεμία συνεπὲς ἐγγύησις ὑπάρχει δυνάμει τῆς συμβάσεως, πλὴν τοῦ κύρους τῆς ἀρίστης οὕτως Ἑταιρείας Μακρῆ, περὶ τοῦ ὅτι αἱ ὁδοὶ δὲν θὰ εἶνε διαρκῶς εἰς κακὴν κατὰστασιν καὶ δὲν θὰ ἔχουν ἀνάγκην συνεχῶν καὶ πάντως πολυδαπάνων ἐπισκευῶν. Τοῦτ' αὐτὸ ὅμως εἶνε καὶ τὸ διέπον σήμερον καὶ τὴν λοιπὴν οδοποιίαν μας σύστημα. Οὕτως ἡ ὁδὸς Σερρών-Καβαλῆς, μήκους περίπου 4 χιλιομέτρων, ἐπισκευασθεῖσα ἀντὶ δαπάνης 750.000 δραχμῶν, ἂν δὲν με ἀπατᾷ ἡ μνήμη, εὐρίσκειτο ὁλόγως μόνον μῆνας μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐπισκευῆς τῆς εἰς ἡν κατὰστασιν ἦτο καὶ πρὸ ταύτης. Ἡ ὁδὸς Λαμίας-Καρπενησιῶν, ἀπὸ ἐτῶν ἐπισκευαζομένη, εὐρίσκειτο διαρκῶς, εἰς πλείστα σημεία αὐτῆς, εἰς κακὰ ἐγάλια.

Ἀλλὰ διατὶ συμβαίνει τὸ τοιοῦτον; Πῶς διενεργεῖται λοιπὸν ἡ συντήρησις τῶν ἐθνικῶν ὁδῶν;

Ὅλοι, ταξιδιεύοντες, παρατηροῦμεν τοὺς σωροὺς τῶν σκύρων, τοὺς κατακειμένους ἐπὶ δύο, τρία, πέντε ἢ καὶ δέκα ἔτη εἰς τὰς πλαγίας τῶν ὁδῶν, τοὺς καλύπτοντας τὸ ἥμισυ πολλὰς τοῦ πλάτους αὐτῶν καὶ τοὺς καλυπτομένους ἔστιν ὅτε ὑπὸ ἱλύος ἢ βλαστῆσεως, μαρτυροῦσας τὸ μακροχρόνιον τῆς ἐκεῖ παραμονῆς τῶν. Οἱ σωροὶ οὗτοι, παρακαλύοντες τὴν συγκοινωνίαν ἐπὶ ἔτη μακρὰ καὶ καθιστάντες τὴν διόδον δύο ἀντιθέτως διερχομένων τροχοφόρων ἐπικίνδυνον, σκορπιζομένην σὺν τῷ χρόνῳ, βυθίζονται τὸν χειμῶνα εἰς τὴν ἰλὴν τῆς ὁδοῦ, ἀποφράσσουσιν τὰς ὁδικὰς τάφρους ἢ καὶ ἀποκομίζονται. Ἐν τοσοῦτῳ, ἐνῶ ἐπὶ ἔτη ταλαιπωροῦνται ἄνθρωποι καὶ ὑποζύγια, φθείρονται τὰ μεταφορικά μέσα καὶ παρακωλύεται καὶ ἐπιβαρύνεται διὰ τεραστίων δαπανῶν ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν προϊόντων, αὐξάνεται συνεχῶς ἡ καταστροφὴ τῆς διὰ τῶν σκυροσωρῶν στολισθείσης ὁδοῦ.

Διατὶ ὅμως συμβαίνει τὸ τοιοῦτον; Διότι κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν σήμερον σύστημα συντηρήσεως τῶν ἐθνικῶν ὁδῶν προεκηρύσσοντο, μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον, μειοδοσίαι, διὰ τὴν προμήθειαν τῆς ἀναγκαίου, διὰ τὴν συντήρησιν ὁδοῦ τινος, ποσότητος σκύρων. Ταῦτα παρελαμβάνοντο καὶ ἐπληρώοντο, ἐξαντλουμένης συνήθως τῆς διὰ τὴν συντήρησιν τῆς ὁδοῦ ταύτης προοριζομένης πιστώσεως, χωρὶς νὰ ὑπολειφθῇ τι διὰ τὴν κυλινδρῶσιν καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἐπισκευῶν ἔστω καὶ μικροῦ τμήματος τῆς ὁδοῦ. Ὅταν δὲ μετὰ ἔτη, πολλὰ ἐνίστη, ἡ στοργικὴ μέ-

ριμνα τοῦ κέντρου περιελάμβανε καὶ πάλιν τὴν ὁδὸν ταύτην ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν συντηρητέων ὁδῶν, τὰ πρὸ ἐτῶν κομισθέντα καὶ ἐν τῷ μεταξύ κατασπαρῆντα σκύρα ἀπεδεικνύοντο ἀνεπαρκῆ διὰ τὴν ἐν τῷ μεταξύ αὐξηθεῖσαν καταστροφὴν τῆς ὁδοῦ. Τότε παρίστατο ἀνάγκη νέας προμηθείας σκύρων καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἐὰν δὲ ποτε ἤθελεν ἐπὶ τέλους ἐπισκευασθῇ πράγματι ἡ ὁδὸς ἐκείνη, ὅχι μόνον ἐπισκευάζετο ἀτελῶς, ὡς ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας, διὰ τὴν τοσαύτην φθοράν, πιστώσεως, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπισκευασθὲν τμήμα αὐτῆς τάχιστα κατεστρέφετο, μὴ λαμβανόμενης προνοίας τινος περὶ τῆς διαρκούς συντηρήσεως τοῦ καταστρώματος καὶ τῶν τάφρων τῆς ὁδοῦ, μέχρις ὅτου, ἀφιερμένη αὕτη εἰς ἐαυτὴν κατεστρέφετο ἐντελῶς καὶ ἡπειλεῖτο διακοπὴ τῆς συγκοινωνίας. Τότε διετάσσετο ἐπευσιμένως νὰ καὶ πάλιν προμηθεῖα σκύρων.

Εὐρίσκειν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Συγκοινωνίας, συνέστη, ὅπως δοκιμαστικῶς ἀντικαταστήθῃ, διὰ τινος τοῦλάχιστον ὁδοῦ, τὸ ὑφιστάμενον σύστημα « σ υ ν τ ῆ ρ ῆ σ ε ι » διὰ τοῦ συστήματος τῆς συνεχούς ἐπιβλήσεως καὶ ἐπισκευῆς τῶν ὁδῶν, ἐπιτευχθησέμενης δι' ὀλιγοπρόσθων συνεργειῶν οδοστατῶν, ἐκαστοῦ τούτων ἐπιφορτισμένου τὴν ἐπιτήρησιν καὶ ἐπισκευὴν χιλιομέτρων τινῶν τοῦ ὁδικοῦ δικτύου.

Εἰς τὴν πρότασίν μου ταύτην, πρότασιν στηριζομένην καὶ ἐπὶ τῶν δεδομένων τῶν πλείστον Κρατῶν τοῦ Κόσμου, ἀντετάχθη ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο δὲν θ' ἀπέβαινε πρακτικὸν παρ' ἡμῖν, διότι καὶ ἄλλοτε ἐφαρμόσθην — σῶζονται μάλιστα πολλαχοῦ καὶ ἐρειπωθέντα φυλάκια τῶν οδοστατῶν, — ἀπέτυχεν, καὶ τοῦτο διότι τὸ μέγιστον μέρος τῶν διορισθέντων τότε οδοστατῶν ἀπετελεῖτο ἐξ ἀργομισθῶν τῶν ἰσχυόντων τότε κομμάτων ἢ καὶ ἐκ φοιτητῶν, σπουδάζοντων ἡσυχῶς ἐν Ἀθήναις. Καίτοι δὲ δὲν εὐρίσκον τὸ ἐπιχειρήμα ἐκεῖνον σοβαρὸν, ἀφοῦ οὐδὲς ὑπάλληλος οδοποιίας διαρίζετο, μετετίθετο ἡ ἐπαύετο ἀνευ τῆς συμφώνου γνώμης τοῦ Συμβουλίου τῶν Δημ. Ἐργων, προέτεινα τότε τὴν προκήρυξιν μειοδοτικῶν διαγωνισμῶν, προβλεπόντος ἐν αἰῶς τὴν τε ἐπισκευὴν καὶ τὴν συντήρησιν μιᾶς ἡ δὲ ὁδοῦ, ἢ ἔστω καὶ τμήματος μόνου τῆς αὐτῆς, δοκιμαστικῶς καὶ διὰ χρονικὸν διάστημα 5 — 10 ἐτῶν, ὅπως ὅστε ὁ ἀναλαμβάνων τὴν ἐπισκευὴν ὁδοῦ τινος ἀνάδοχος νὰ συναλαβάνῃ καὶ τὴν συντήρησιν αὐτῆς διὰ τὸ ὁρισθησέμενον χρονικὸν διάστημα. Ἐσκέφθη ὅτι, ὑπὸ τοιοῦτους δρους, θὰ συνέφερεν εἰς τὸν ἀναδειχθέντα ἀνάδοχον ἡ ὅσον ἐνεστὶ τελειότερα ἀρχικὴ κατασκευὴ ἢ ἀρχικὴ ἐπισκευὴ τῆς ὁδοῦ, διότι τότε καὶ ἡ συντήρησις αὐτῆς θ' ἀπέβαινε ἥττον δαπανηρά. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον συμπέπει πλήρως καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν στερουμένων σήμερον συγκοινωνίας, βαρύντα οὐχ ἥττον φορολογουμένων πολιτῶν. Αἱ ὁδοὶ θὰ διεντηροῦντο διαρκῶς ἐν ἀρίστῃ καταστάσει, ἀφοῦ τὸ συμφέρον θὰ ἐπέβαλλεν εἰς τὸν ἀνάδοχον τῆς συντηρήσεως, ὅπως δι' οδοστατῶν π ρ ο λ α μ β α ν ῇ τὰς καταστροφὰς τοῦ οδοστρώματος, ἐπισκευάζων καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ π ρ ὶ τ α σ ῆ μ ε ῖ α ἐμφανιζομένης διαβρώσεως τῶν ἀνωτέρων στιστῶν τοῦ καταστρώματος ἢ τῆς μάστιγος.

Ἐφρόνουν δ' ὅτι δὲν θ' ἀπέβαινε καθ' ὑπερβολὴν δυσχερὴς ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἀπαιτηθεῖσας ὁλικῆς δαπάνης καὶ ὅτι συνεπὲς θὰ ἦτο δυνάτον νὰ ὑπολογισθῇ κατὰ προσέγγισιν

καὶ ἀνάστατον ὅριον τῆς διὰ τὴν συντήρησιν καταβληθεῖσας ἀποζημιώσεως. Διότι ἡ διὰ τὴν τελείαν ἀνακατασκευὴν, τὴν σκυρόστρωσιν καὶ κυλινδρῶσιν ἢ τὴν μερικὴν ἐπισκευὴν μικρῶν φθορῶν τῆς ὁδοῦ ἀπαιτηθεῖσας δαπάνη δύναται εὐχερῶς νὰ προϋπολογισθῇ κατὰ χιλιομέτρον ἢ καὶ τμήμα τοῦτο, ἀφοῦ ληφθῇ ὅτι ὅσον ἡ ὑφιστάμενη βλάβη τῆς ὁδοῦ ἀφ' ἐνός καὶ τοῦ εἶδος τῆς ἐπιζητουμένης ἐπισκευῆς ἀφ' ἑτέρου. Δυσχερέστερον εἶνε ἀσφαλῶς τὸ ζήτημα τοῦ ἀκριβοῦς προϋπολογισμοῦ τῆς σ υ ν τ ῆ ρ ῆ σ ε ι τῆς ὁδοῦ. Ἐὰν οὐχ ἦττον λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν προβλεπόμενὴν κίνησιν τροχοφόρων, τὰς δυνατὰς ἐκ τῶν ὁμβρίων ὑδάτων βλάβας, δυναμένας νὰ ἐκτιμηθῶν κατὰ προσέγγισιν ἐκ τῆς ἐπιτοπίου ἐξετάσεως τῶν σχέσεων τῆς ὁδοῦ πρὸς τὰ πέριξ, τὴν φύσιν τοῦ εδάφους, τὰς σχετικὰς στατιστικὰς τῶν ξένων Κρατῶν καὶ ἐν τέλει τὴν ἰδικὴν μας μικρὰν εἰσέτι πείραν, πειθόμεθα ὅτι ὁ κατὰ προσέγγισιν προσδιορισμὸς τῆς ἀπαιτηθεῖσας ἐτησίως δαπάνης συντηρήσεως κατὰ χιλιομέτρον δὲν δύναται ν' ἀποβῇ καθ' ὑπερβολὴν δυσχερὴς καὶ ἀκαθάριτος. Οὕτως ἡ καλὴς ἀρχικῶς κατασκευασθεῖσα καὶ δι' ἐπιστρώματος πίσεως καλυφθεῖσα ὁδὸς ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Γλυφάδα, ἥτις πρὸ ἐτῶν κατασκευασθῇ με' ἡμιμόνιμον οδοστρώμα, διατηρεῖται εἰσέτι, ἀνευ σχεδὸν συντηρήσεως τινος ἢ με' ἐλαχίστην τοιαύτην, εἰς καλὴν σχετικῶς κατὰστασιν, παρ' ὅλην τὴν σημαντικὴν κίνησιν τροχοφόρων.

Συνέστησα προσέτι, ὅπως δοκιμαστικῶς ἐφαρμοσθῶν συγχρόνως εἰς διάφορα τμήματα τῶν ὁδῶν καὶ τὰ δύο συστήματα τῆς συντηρήσεως αὐτῶν, καὶ μέσῳ οδοστατῶν προσλαμβανόμενων ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ κατ' ἀποκοπὴν μέσῳ τοῦ ἀναδόχου.

Φρονῶ δ' ἀδιστάκτως ὅτι, ἐάν προσθέσωμεν εἰς τὴν ἀναγκαίαν δαπάνην διὰ τὴν καλὴν ἀρχικὴν ἀνακατασκευὴν ἢ ἐπισκευὴν ὁδοῦ τινος ἢ τμήματος τοιαύτης, τὰ ποσὰ, τὰ ὅποια κατὰ προσέγγισιν θ' ἀπαιτηθῶν διὰ τὴν ἐπὶ δεκαετίαν λ. χ. συντήρησιν κατὰ τὸ σύστημα τὸ ὁποῖον εἰσηγοῦμαι, τῆς ἀμέσου τ. ἐ. ἐπισκευῆς καὶ τῆς μολίς ἀρχομένης ἐλαχίστης βλάβης τῆς ὁδοῦ δι' οδοστατῶν, θ' ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ δαπάνη αὕτη δὲν θὰ εἶνε πολὺ μεγαλειτέρα τῆς ἀπαιτουμένης διὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα μετὰ σήμερον ἐφαρμοζόμενον σύστημα. Καὶ ἐνῶ εἰς τὴν πρώτην περίπτωσηὴν θὰ εἴχομεν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν ἐτῶν τούτων ἀρίστα δρους καὶ καλὴν καὶ εὐδωκὴν συγκοινωνίαν, κατὰ τὸ σήμερον ἐπικρατοῦν σύστημα, τὸ ὁποῖον θ' ἀποκατέστη σύστημα π ρ ο μ ῆ θ ε ῖ α σ κ ὶ ρ ο ν, δὲν ἔχομεν ποτὲ ὁδοῦς — ἐξαιρῶ βεβαίως τὰς διὰ τῶν πόρων τοῦ Ταμείου μόνιμον οδοστρώματων ἀσφαλτικές ὁδοῦς — ἀνταποκρινόμενας πρὸς τὰς ἀνάγκας πολιτισμένου λαοῦ.

Ἐν τυχάνει βεβαίον, ὅτι ὁ σήμερινος τρόπος συντηρήσεως τῶν ὁδῶν δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ. Καθ' ὑπερβολὴν ἥδη ἐδοκιμάσθη ἡ ὁπομὴ τοῦ λαοῦ. Ἀποτελεῖ ζήτημα τιμῆς καὶ διὰ τοὺς μηχανικοὺς μας καὶ διὰ τὰς Ὑπηρεσίας μας καὶ διὰ τοὺς Ὑπουργοὺς μας ἡ ριζικὴ ρύθμις τῆς οδοσυντηρήσεως. Εἰς τί θὰ χρησιμεύσῃ ἡ κολοσσία προσπάθεια τοῦ Κράτους διὰ τὴν οδοποιίαν, ἐάν δὲν προβλεφῇ διὰ τὴν συνεχῆ συντήρησιν τῶν ὁδῶν; Μετὰ πενταετίαν πᾶσαι αἱ ὁδοὶ θὰ εὐρηγνται εἰς ἡν κατὰστασιν εὐρίσκειται σήμερον καὶ αἱ παλαιότερον κατασκευασθεῖσαι ὁδοὶ τῶν ἐπαρχιῶν. Ἐὰν δὲ, ὅπως ἰσχυρίζονται πολλοί, αἱ κατ' ἔτος

διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὁδῶν ἀναγρῶμεναι ἐν τῷ προϋπολογισμῷ πιστώσεις δὲν ἐπαρκούν διὰ τὴν καλὴν συντήρησιν οὕτε τοῦ ἐνὸς δεκάτου τοῦ συνολικοῦ μήκους αὐτῶν, εἰμὶ πεπεισμένος ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως θὰ συγκατετίθετο ν' ἀναγοράσῃ διὰ τρία ἔως πέντε ἐτη μεγάλαίτερα τις ἢ ἔστω καὶ πολλαπλασία πιστώσεις πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἐξόχως παραγωγικοῦ καὶ ἐκπολιτιστικοῦ τούτου σκοποῦ, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν τῆς καλῆς καὶ συνεχούς συντηρήσεως αὐτῶν.

Εἶνε ζήτημα ὑπολογισμοῦ, εἰς τὴν λῶσιν τοῦ ὁποῖου θὰ ἔπρεπεν οἱ ἐιδικοί νὰ ἀσχοληθῶν, ἐάν τὸ σύνολον τῶν ἀπαιτουμένων δαπανῶν διὰ τὴν ἐπὶ δεκαετίαν συντήρησιν τοῦ αὐτοῦ μήκους ὁδῶν κατὰ τὸ σήμερινόν σύστημα, ὁδῶν γνωστὰ τ' ἀποτελέσματα, εἶνε συμφερότερον καὶ διὰ τὸ Κράτος καὶ διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν τοῦ προτεινόμενου συστήματος τῆς ἀμέσου ἐπισκευῆς καὶ τῶν ἐλαχίστων, μολίς ἐμφανιζομένων βλαβῶν αὐτῶν.

Θὰ ἐπεθύμουν δὲ νὰ προκαλέσω τὸ ἐνδιαφέρον ἐπὶ τοῦ σημαντικωτάτου τούτου ζητήματος, καθ' ὅσον, παρ' ὅλην τὴν προσοχὴν ἣν ἔδωκεν εἰς τὴν πρότασίν μου ταύτην ἄριστος καὶ ὁποδευγμὰς εὐσυνειδήτου ὑπαλλήλου ἀποτελῶν τμηματάρχης τῶν Δημοσίων Ἐργων, ἐξακολουθεῖ πιθανῶς καὶ σήμερον ἐτι, κατόπιν μάστιγα ἀτυχούς ἀποπείρας προκηρύξεως σχετικῶν συναγωνισμοῦ, τὸ μνημονεύθην σύστημα συντηρήσεως τῶν Δημοσίων ὁδῶν, ἀκολουθεῖν παράδοσιν ἐ ρ ρ ι ζ ῶ μ ε ν η ν, π α ν ῖ σ χ υ ρ ο ν καὶ ἄ μ ε τ ἄ τ ρ ε π τ ο ν.

Ποσάκις ὅμως, παρὰ τὸν σεβασμὸν, ὃν τρέφω πρὸς πᾶσαν παράδοσιν, δὲν ἀνεφώνησα, ταξιδεύων καὶ μετὰ δυσχερείας καὶ κινδύνου ἔστιν ὅτε διερχόμενος διὰ μέσου λάκκων καὶ ἀνομαλίων κατεστραμμένων ὁδῶν, ἥς μέγα μέρος κατελαμβάνετο ὑπὸ σωρῶν παλαιῶν καὶ ἀπὸ ἐτῶν λησμονηθέντων ἐκεῖ σκύρων; Ὡ! τὰ σ κ ὶ ρ α, τὰ σ κ ὶ ρ α! ὁ ὁ λ ε θ ρ ο ς τ ῆ ς ὁ δ ο π ο ῖ ῖ α ς τ ῆ ς Ἑ λ λ ἄ δ ο ς!

ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΛΕΩΝ

"ΕΞΠΡΕΣ"

Διευθυντής:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ. ΠΑΥΜΕΝΑΚΟΣ

27, Χαλκοκονδύλη, 27

ΑΘΗΝΑΙ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΚΑΣΜΗΡΙΩΝ

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥΛΗ & Σ. ΚΑΡΑΝΤΑΝ

14, Μιλτιάδου, 14

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Διαρκὴς παρακαταθήκη

γενήσιων Ἀγγλικῶν

Κασμηριῶν

ΙΑΤΡΙΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

Η υπερηφάνεια της μητρός

Τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ παιδιοῦ ἔχουν μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς περαιτέρω ἀναπτύξεώς του. Τὰ βρέφη εἶναι πολὺ εὐπρόσβλητα ἀπὸ τὰς ἀσθενείας τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὅπως τὰ κορολογήματα, ὁ κοκίτης, ἡ ἰλαρά, ἡ διάρροια κ.λ.π., διότι τὰ νεαρὰ ἀκόμη σώματα δὲν ἔχουν τὴν ἀντοχὴν τοῦ ἐνήλικου. Ὅταν βλέπετε τὰ παιδιά σας νὰ εἶναι εὐερέθιστα νὰ εἰσθε βέβαιοι ὅτι αὐτὸ εἶναι ἐνδείξις διαταραχῆς ἐν τῷ ὁργανισμῷ των.

Εἰς τὰ πρῶτα σημεία ἀδιαθεσίας, καλὸν εἶναι νὰ προσθέσετε εἰς τὸ γάλα τοῦ παιδιοῦ 2—3 κουταλάκια ΟΒΟΜΑΛΤΙΝΗΣ. Ἡ ΟΒΟΜΑΛΤΙΝΗ αὐξάνει τὸ ἀπόθεμα τῶν δυναμικῶν καὶ ἐπιτρέπει εἰς τὸ σῶμα ν' ἀντεπεξέλθῃ εὐκολώτερον κατὰ τῆς κρίσεως.

Ἡ ΟΒΟΜΑΛΤΙΝΗ εἶναι ἐπίσης ἰσχυρὸς παράγων ἀναγεννήσεως διὰ τὸ ἀναιμικὸν παιδίον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀδύνατον, ἢ αὐξάνει πολὺ ταχέως, ἢ πολὺ βραδέως.

Ἡ σύνθεσις τῆς ἀρκεῖ διὰ νὰ σᾶς βεβαιώσῃ ἀμέσως περὶ τῆς ὠφελιμότητός της.

Ἡ Ὁβομαλτίνη σύγκειται ἀπὸ γάλα, κρόκους ὠν, μαγιὰν τῆς μπύρας καὶ κακάο.

Συνεπῶς βλέπετε ὅτι ἐπιδιώκει αὐτὴ τὸ ὠφέλιμον ἀποτέλεσμα, μόνον διὰ φυσικῶν θρεπτικῶν καὶ τονωτικῶν οὐσιῶν καὶ οὐχὶ διὰ χημικῶν συνθέσεων αἰτίνες εἶναι προσκαίρου μόνον ὠφελείας.

Κατὰ τὴν σύνθεσιν τῆς Ὁβομαλτίνης, ἐπεδίωξε καὶ ἐπέτυχεν ὁ κατασκευαστὴς τῆς τὴν τελείαν διατήρησιν τῶν βιταμινῶν, αἱ ὁποῖαι περιέχονται εἰς τὰς οὐσίας ἐξ ὧν αὕτη σύγκειται.

ΤΑ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΑ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Η ΦΤΩΧΕΙΑ φέρνει γκρίνια. Καί, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν συζήτησιν ποὺ γίνεται τὰς τελευταίας ἡμέρας εἰς τὰ Συνέδρια τῶν ἐπαγγελματιῶν πάσης φύσεως, γεωργικῶν, βιομηχανικῶν, βιοτεχνικῶν, ἐμπορικῶν, ἐξ ἀφορμῆς τῆς οἰκονομικῆς στενωχίας, κάθε τάξις ζητεῖ νὰ ἐπιρρίψῃ τὴν εὐθύνην τῆς καταστάσεώς της εἰς τὰς ἄλλας, λησμονοῦσα ὅτι καὶ αὐτὰ εἰς τὴν ἰδίαν στενωχίαν εὐρίσκονται καὶ ζητοῦσα αὐτὰ νὰ πληρώσουν τὴν ζημίαν της.

Ζητεῖ δηλαδὴ νὰ αὐξήσῃ τὸ ἐλλεῖπον εἰσodημάτων της διὰ τῆς μειώσεως τοῦ εἰσοδήματος ἄλλων τάξεων. Ὅλαι διαγκωνίζονται διὰ νὰ καταλάβουν περισσότερον ὥρον, ἀφαιροῦσα αὐτὸν ἀπὸ τὰς ἄλλας καὶ ὅχι ἀνοίγουσα νέον. Αὐτὸ ὅμως δὲν λέγεται βελτίωσις τῆς καταστάσεως, ἀλλ' ἀλληλοφάγωμα.

Ἐτσι δὲν ἐξέχασαν νὰ εἰπουν τὴν εὐθύνην καὶ εἰς τὰ σιδηροδρομικὰ κόμιστρα. Οἱ σιδηροδρομοὶ εἶναι ἡ νύμφη ποὺ κάμνει ὅλα τὰ καβέλια στραβά! Εἶναι ἡ θύρα ποὺ ἐλπίζουν ὅτι θὰ ἀνοίξῃ εὐκολα.

Ἐν τούτοις, κατὰ γενικὴν γραμμὴν, οἱ ἐν Ἑλλάδι Σιδηροδρομοὶ ἔχουν χαμηλότερα τιμολόγια ἀπὸ τοὺς λοιποὺς εὐρωπαϊκοὺς, καὶ μεταξὺ τῶν ἑλληνικῶν οἱ Κρατικοὶ ἔχουν τὰ χαμηλότερα τιμολόγια. Διότι δωδεκαπλάσιον τοῦ προπολεμικοῦ εἰσιτήριον καὶ δεκαοκταπλάσιον τοῦ προπολεμικοῦ κόμιστρον ἐμπορευμάτων διὰ τὰ εἶδη Γενικοῦ Τιμολογίου, δεκαπενταπλάσιον δὲ, καὶ κατὰ τοῦτον, διὰ τὰ εἶδη τῶν Εἰδικῶν Τιμολογίων δὲν εἶναι ὑψηλὰ τιμολόγια, ὅταν λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν του ὅτι ἡ ἐργασία καὶ τὰ ὑλικά ἀμειβόνται ἢ πληρώνονται εἰς τὸ εἰκοσάπλάσιον καὶ πλέον. Ἐὰν δεχθῶμεν ὅς προπολεμικὴν εἰς χρυσὸν τιμὴν 100 διὰ τὸ κόμιστρον ἐπιβατῶν ἢ ἐμπορευμάτων, εἰς μὲν τὴν Νορβηγίαν καὶ Σουηδίαν ἔχομεν σήμερον 200 καὶ 250, εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Γερμανίαν, Ὁλλανδίαν καὶ Ἡνωμένας Πολιτείας 120 ἕως 150, εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἰταλίαν καὶ Αὐστρίαν 70 ἕως 90, ἐνῶ ἐν Ἑλλάδι εἰς μὲν τοὺς ΣΠΑΠ 95 εἰς δὲ τοὺς Κρατικοὺς Σιδηροδρομοὺς 55 διὰ τοὺς ἐπιβάτας καὶ 70 διὰ τὰ ἐμπορεύματα.

Χρεώζεται βεβαίως μία μεταρρυθμιστικὴ ἢ ὁποῖα καὶ θὰ πραγματοποιηθῇ, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνῃ νοητὸν, ὅτι αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ σημαίῃ δωρεὰν μεταφοράς, κατὰ τὰ «θεωρικά» τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, δὲν μπορεῖ νὰ σημαίῃ σεξάχθειαν τιμολογιακὴν, ἀλλὰ μεταβολὴν ἐγκλείουσιν πλέον ὀρθὴν κατανομὴν, μὲ σκοπὸν τὴν βελτίωσιν καὶ οὐχὶ τὴν χειροτέρευσιν τῶν σιδηροδρόμων. Διότι καὶ αὐτοὶ ἐπιχειροῦσιν ἀποτελοῦν.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον τὰ τιμολόγια ποὺ θὰ βελτιώσουν τὰς μεταφορὰς καὶ διὰ τῆς βελτιώσεως αὐτῶν θὰ θεραπεύσουν τὴν Ἑθνικὴν Οἰκονομίαν. Καὶ ἀντὶ αὐτοῦ διάφοροι τάξεις νὰ κυττάζουν τὸ σῆμα καὶ ἡχοῦν νόμισμα τοῦ κομίστρον, καλὸν δὲ ἦτο νὰ στραφῶν ἄλλου, πρὸς τὸς καὶ τὰς διατάξεις ἐμπορικῆς φύσεως, τῆς νομοθεσίας, τῶν κανονισμῶν μεταφορῶν κλπ.

Μάλιστα, κατ' ἐμέ, εὐκολία ἐμπορικῆς σημασίας ἀναζητεῖται εἰς τὸ ἔδαφος τῶν πᾶσαν ἐμπορικὴν μεταφορὰν διεπόντων Κανονισμῶν, θὰ εἶναι πρόξενοι μεγαλυτέρας οὐσιαστικῆς ὠφελείας παρὰ αἱ ἐλαττώσεις τιμολογίων.

Διότι αἱ διατάξεις αὗται, ἀποκρυστάλλωμα δεκαετηρίδων, ἔχουν ὑπ' ὄψιν τὴν «μονοπωλιακὴν» θέσιν τοῦ σιδηροδρόμου μεταξὺ τῶν ἄλλων μέσων συγκοινωνίας, μονοπωλιακὴν θέσιν ἢ ὁποῖα περιωρισμένην εἰς τὴν σημερινὴν πραγματικότητά. Καὶ ὅλαι αἱ παλαιαὶ συμβάσεις καὶ οἱ νόμοι καὶ αἱ κανονισμοὶ ἔχουν κοπῇ ἐπάνω εἰς τὰ μέτρα τοῦ μονοπωλίου αὐτοῦ καὶ δεσμεύουν τὸν σιδηροδρομὸν, ἢ τὸν ἀποκοιμίζουσαν ἐπάνω εἰς τὴν ἐσφαλμένην σήμερον σκέψιν ὅτι ἔχει μονοπώλιον.

Ἐπομένως, οἱ ἐν Ἑλλάδι Σιδηροδρομοὶ ἔχουν χαμηλότερα τιμολόγια ἀπὸ τοὺς λοιποὺς εὐρωπαϊκοὺς, καὶ μεταξὺ τῶν ἑλληνικῶν οἱ Κρατικοὶ ἔχουν τὰ χαμηλότερα τιμολόγια. Διότι δωδεκαπλάσιον τοῦ προπολεμικοῦ εἰσιτήριον καὶ δεκαοκταπλάσιον τοῦ προπολεμικοῦ κόμιστρον ἐμπορευμάτων διὰ τὰ εἶδη Γενικοῦ Τιμολογίου, δεκαπενταπλάσιον δὲ, καὶ κατὰ τοῦτον, διὰ τὰ εἶδη τῶν Εἰδικῶν Τιμολογίων δὲν εἶναι ὑψηλὰ τιμολόγια, ὅταν λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν του ὅτι ἡ ἐργασία καὶ τὰ ὑλικά ἀμειβόνται ἢ πληρώνονται εἰς τὸ εἰκοσάπλάσιον καὶ πλέον. Ἐὰν δεχθῶμεν ὅς προπολεμικὴν εἰς χρυσὸν τιμὴν 100 διὰ τὸ κόμιστρον ἐπιβατῶν ἢ ἐμπορευμάτων, εἰς μὲν τὴν Νορβηγίαν καὶ Σουηδίαν ἔχομεν σήμερον 200 καὶ 250, εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Γερμανίαν, Ὁλλανδίαν καὶ Ἡνωμένας Πολιτείας 120 ἕως 150, εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἰταλίαν καὶ Αὐστρίαν 70 ἕως 90, ἐνῶ ἐν Ἑλλάδι εἰς μὲν τοὺς ΣΠΑΠ 95 εἰς δὲ τοὺς Κρατικοὺς Σιδηροδρομοὺς 55 διὰ τοὺς ἐπιβάτας καὶ 70 διὰ τὰ ἐμπορεύματα.

Χρεώζεται βεβαίως μία μεταρρυθμιστικὴ ἢ ὁποῖα καὶ θὰ πραγματοποιηθῇ, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνῃ νοητὸν, ὅτι αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ σημαίῃ δωρεὰν μεταφοράς, κατὰ τὰ «θεωρικά» τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, δὲν μπορεῖ νὰ σημαίῃ σεξάχθειαν τιμολογιακὴν, ἀλλὰ μεταβολὴν ἐγκλείουσιν πλέον ὀρθὴν κατανομὴν, μὲ σκοπὸν τὴν βελτίωσιν καὶ οὐχὶ τὴν χειροτέρευσιν τῶν σιδηροδρόμων. Διότι καὶ αὐτοὶ ἐπιχειροῦσιν ἀποτελοῦν.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον τὰ τιμολόγια ποὺ θὰ βελτιώσουν τὰς μεταφορὰς καὶ διὰ τῆς βελτιώσεως αὐτῶν θὰ θεραπεύσουν τὴν Ἑθνικὴν Οἰκονομίαν. Καὶ ἀντὶ αὐτοῦ διάφοροι τάξεις νὰ κυττάζουν τὸ σῆμα καὶ ἡχοῦν νόμισμα τοῦ κομίστρον, καλὸν δὲ ἦτο νὰ στραφῶν ἄλλου, πρὸς τὸς καὶ τὰς διατάξεις ἐμπορικῆς φύσεως, τῆς νομοθεσίας, τῶν κανονισμῶν μεταφορῶν κλπ.

Μάλιστα, κατ' ἐμέ, εὐκολία ἐμπορικῆς σημασίας ἀναζητεῖται εἰς τὸ ἔδαφος τῶν πᾶσαν ἐμπορικὴν μεταφορὰν διεπόντων Κανονισμῶν, θὰ εἶναι πρόξενοι μεγαλυτέρας οὐσιαστικῆς ὠφελείας παρὰ αἱ ἐλαττώσεις τιμολογίων.

Διότι αἱ διατάξεις αὗται, ἀποκρυστάλλωμα δεκαετηρίδων, ἔχουν ὑπ' ὄψιν τὴν «μονοπωλιακὴν» θέσιν τοῦ σιδηροδρόμου μεταξὺ τῶν ἄλλων μέσων συγκοινωνίας, μονοπωλιακὴν θέσιν ἢ ὁποῖα περιωρισμένην εἰς τὴν σημερινὴν πραγματικότητά. Καὶ ὅλαι αἱ παλαιαὶ συμβάσεις καὶ οἱ νόμοι καὶ αἱ κανονισμοὶ ἔχουν κοπῇ ἐπάνω εἰς τὰ μέτρα τοῦ μονοπωλίου αὐτοῦ καὶ δεσμεύουν τὸν σιδηροδρομὸν, ἢ τὸν ἀποκοιμίζουσαν ἐπάνω εἰς τὴν ἐσφαλμένην σήμερον σκέψιν ὅτι ἔχει μονοπώλιον.

Ἐπομένως, οἱ ἐν Ἑλλάδι Σιδηροδρομοὶ ἔχουν χαμηλότερα τιμολόγια ἀπὸ τοὺς λοιποὺς εὐρωπαϊκοὺς, καὶ μεταξὺ τῶν ἑλληνικῶν οἱ Κρατικοὶ ἔχουν τὰ χαμηλότερα τιμολόγια. Διότι δωδεκαπλάσιον τοῦ προπολεμικοῦ εἰσιτήριον καὶ δεκαοκταπλάσιον τοῦ προπολεμικοῦ κόμιστρον ἐμπορευμάτων διὰ τὰ εἶδη Γενικοῦ Τιμολογίου, δεκαπενταπλάσιον δὲ, καὶ κατὰ τοῦτον, διὰ τὰ εἶδη τῶν Εἰδικῶν Τιμολογίων δὲν εἶναι ὑψηλὰ τιμολόγια, ὅταν λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν του ὅτι ἡ ἐργασία καὶ τὰ ὑλικά ἀμειβόνται ἢ πληρώνονται εἰς τὸ εἰκοσάπλάσιον καὶ πλέον. Ἐὰν δεχθῶμεν ὅς προπολεμικὴν εἰς χρυσὸν τιμὴν 100 διὰ τὸ κόμιστρον ἐπιβατῶν ἢ ἐμπορευμάτων, εἰς μὲν τὴν Νορβηγίαν καὶ Σουηδίαν ἔχομεν σήμερον 200 καὶ 250, εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Γερμανίαν, Ὁλλανδίαν καὶ Ἡνωμένας Πολιτείας 120 ἕως 150, εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἰταλίαν καὶ Αὐστρίαν 70 ἕως 90, ἐνῶ ἐν Ἑλλάδι εἰς μὲν τοὺς ΣΠΑΠ 95 εἰς δὲ τοὺς Κρατικοὺς Σιδηροδρομοὺς 55 διὰ τοὺς ἐπιβάτας καὶ 70 διὰ τὰ ἐμπορεύματα.

Χρεώζεται βεβαίως μία μεταρρυθμιστικὴ ἢ ὁποῖα καὶ θὰ πραγματοποιηθῇ, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνῃ νοητὸν, ὅτι αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ σημαίῃ δωρεὰν μεταφοράς, κατὰ τὰ «θεωρικά» τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, δὲν μπορεῖ νὰ σημαίῃ σεξάχθειαν τιμολογιακὴν, ἀλλὰ μεταβολὴν ἐγκλείουσιν πλέον ὀρθὴν κατανομὴν, μὲ σκοπὸν τὴν βελτίωσιν καὶ οὐχὶ τὴν χειροτέρευσιν τῶν σιδηροδρόμων. Διότι καὶ αὐτοὶ ἐπιχειροῦσιν ἀποτελοῦν.

τόνον καὶ χιλιόμετρον διὰ μικρὰν ταχύτητα:

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ			ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑ		ΠΡΟΠΟΛΕΜΙΚΑ ΣΥΜΒΑΤΙΚΑ	
Ἐμπορεύματα	Κλάσ.	Α'.	60×4.85	Δραχ. 2.91	Δραχ. 0.20	τῆς Δραχμῆς
		Β'.	50×	2.42	0.15	
		Γ'.	40×	1.94	0.10	
		Δ'.	30×	1.45	0.08	

Πέραν αὐτῶν, ἰσχυρόντων διὰ τὰς «τιμηματικὰς» ἀποστολὰς — τοιαῦται δὲ θεωροῦνται κατ' ἀρχὴν αἱ βάρους μικροτέρων τῶν δέκα τόννων — ἔχουν τὰ τιμολόγια διατάξεις: 1) Περὶ τιμολογήσεως διαφορικῆς κατὰ διαστήματα ἀποστάσεων εἰς τέσσαρας βαθμίδας (—150, —300, —500 καὶ ἄνω τῶν 500 χιλιομέτρων) προκειμένου περὶ μεταφορῶν διὰ π λ ἢ ο ν φορτηγῶν, ὅπου τὸ κόμιστρον διὰ τὰ 150 χιλιόμετρα μειοῦται εἰς 44 ἢ 34 ἢ 26 ἢ 20 βασικά λεπτά διὰ τὰς Α—Δ κλάσεις, πολλαπλασιαζόμενα ἐπὶ τὸν συντελεστὴν 4.85, ἢ τοῦ δραχμῆς 2 ἢ 1.65 ἢ 1.26 ἢ 0.97, ἀναλόγως τῆς κλάσεως. Αὕτῃ εἶναι ἡ ἐννοια διὰ τὰς τὰς γ α λ α ς (δολοκλήρον φορτηγῶν) μεταφορὰς. Διὰ τὰς ἄλλας βαθμίδας τῆς κλίμακος ἀποστάσεων (151—300, 300—500, 500 καὶ ἄνω χιλιομέτρων) ἡ μονὰς τοῦ κομίστρον πίπτει μέχρι τῶν 1/4 περιπυρὸν διὰ τὴν μακροτέραν ἀπόστασιν (ἄνω τῶν 500 χ.μ.). 2) Εἰδικὰς εἰς τὰ ἄρθρα 29, 39, 38, 41, 40, 44, 45 διὰ μερικὰς κατηγορίας ἐμπορευμάτων, ὅσ η μ α ν τ ο ν ἀπὸ ἀπόψεως ποσοῦ μεταφορῶν 3) τὰς τῶν ἄρθρων 33 καὶ 34 περὶ μεταφορῶν ζώων καὶ κτηνῶν, καὶ 4) γενικὴν διάταξιν ἐπιτρέπουσαν ἐκπτώσεις «ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ καὶ τοῦ χρόνου, ἐντός τοῦ ὁποῖου θὰ διενεργηθῶν αἱ μεταφοραὶ», μέχρι 30%.

Ὡς πρὸς τὰς μεταφορὰς διὰ μ ε γ α λ η ς τ α χ υ τ η τ ο ς ὑπάρχει τὸ ἐνιαῖον διὰ πᾶν εἶδος καὶ ποσὸν μεταφορᾶς κόμιστρον 1.35×4.85=Δραχ. 6.56 κατὰ τόννον καὶ χιλιόμετρον. Προστίθεται εἰς αὐτὸ διὰ τὴν «μεγάλαν ἐπιταχυνομένην» ταχύτητα 20%, διὰ δὲ τὴν «μεγίστην» (δηλ. διὰ τὸν ταχυδρόμον) 40%.

Πλὴν αὐτῶν ἔχομεν καὶ 16 μόνον εἰδικὰ τιμολόγια, τῶν ὁποίων τὰ 15 εἰσῆλθον κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν, ἀφορῶντα, ὅλα, ἐμπορεύματα πυκνῶν μεταφορῶν.

Ἡ ἱστορία καὶ ἡ θεωρητικὴ βάσις τῶν τιμολογίων αὐτῶν εἶναι γνωστὴ. Κοινὴ εἶναι ἡ ὥς ἄνω βάσις δι' ὅλα τὰ ἐν Ἑλλάδι δίκτυα, μὲ διαφορὰς, ἐννοεῖται, τοῦ ποσοστοῦ καὶ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τοῦ σκοποῦ τῶν εἰδικῶν τιμολογίων. Ἐξῆσαν πάρα πολὺ εἰς τὴν Ἑλλάδα (συμπληρούμενα δι' εἰδικῶν τιμολογίων), διότι ὁ σιδηροδρομὸς αὐτὸς εἶχε τοπικὸν χαρακτήρα, περιορισμένην κινήσιν, περιορισμένην μεγίστην διαδρομὴν, δὲν ἔχεν ἄλλον ἀνταγωνισμόν, παρὰ τὸν ἐκ τῆς θαλάσσης, περιορισμένον καὶ αὐτὸν καὶ λόγῳ ταχύτητος καὶ λόγῳ ἄλλων συναφῶν πρὸς τὴν θαλασσίαν μεταφορὰν μειονεκτημάτων.

Τὰ ἐλαττώματα τῶν εἶναι: 1) Ὅχι τόσο τὸ ἐνὶ πρὸς τὴν ἀνάγκην τοῦ κομίστρον ὅσον ἡ κατανομή τῆς π λ η ὕ ο ς τῶν προϊόντων ποὺ μεταφέρονται, ἀνομοίαν εἰς ὅγκον, εἰδικὸν βάρος, ὕψην, ἀξίαν, μέσα εἰς μόνον 4 κλάσεις, ἢ τοῖς εἰς 4 μονάδας κομίστρον. Π. χ. εἰς

τὴν Α' μεταξωτὰ καὶ βακαλῶς, εἰς τὴν Β' ἄλευρα καὶ ὁστὰ ἀκατέργαστα, εἰς τὴν Γ' κέραμοι, ἄλλας καὶ ἀργίλλοι, εἰς τὴν Δ' λιγνίτης καὶ λίθοι. Δέγονται «πληθύνος» προϊόντων. Ἡ ἐννοια «πληθύνος», φυσικὰ ἄλλο περιεχόμενον εἶχεν ἐν Ἑλλάδι πρὸ 20 ἐτῶν καὶ ἄλλο ἔχει σήμερον. Τὸ κόμιστρον ποὺ θὰ πληρωθῇ ἀπὸ τὸν πολίτην (ἄνευ φόρου καὶ προσθέτων ἐξόδων) εὐρίσκεται μεταξὺ Μεγίστου (Α' κλάσεως) 2.91 δραχ. καὶ Ἐλαχίστου (Δ' κλάσεως) 1.45 δραχ. κατὰ τόννον καὶ χιλιόμετρον. Πᾶν ἐμπόρευμα δηλ. θὰ καταβάλλῃ κόμιστρον κυμαινόμενον μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἄκρων, ἀναλόγως τῆς κλάσεως. Τὸ κατώτατον εἶναι τὸ 1/2 τοῦ ἀνωτάτου. Τὰ διαφορικὰ δὲ τοῦ ἁρθρου 46 (κατ' ἀπόστασιν καὶ διὰ π λ η ς τῶν φορτηγῶν) κατέγονται κατὰ ἐν 25—30 τοῖς % ἀναλόγως τῆς κλάσεως, ἢ εἰσόμενον 25%, ὡς μέσον ὅρον, διότι τὰ 2/3 τοῦλάχιστον τῶν εἰδῶν τοῦ ὀνοματολογίου εἰς τὴν Α' κλάσιν ὑπάγονται.

2) Ἡ μεγάλη ταχύτης δὲν παῖζει ρόλον παρ' ἥμιν οὐδὲ ἐπροσέχθη ποτέ, διότι τὸ κόμιστρον εἶναι ἐν ἀκαμπτῶν ὑψηλὸν κόμιστρον, ἀποτελοῦν διὰ τὴν ἀπλὴν μεγάλην ταχύτητα [τὸ διπλάσιον τοῦ τῆς μικρᾶς ταχύτητος Β' κλάσεως. Ἐπὶ εἰσπραξέων τῶν Σ.Ε.Κ. κατὰ τὸ 1927—1928 μεταφορῶν ἐμπορευμάτων ἐξ 172.000.000 δραχ., μόνον 11.000.000 προήρχοντο ἀπὸ μεταφορᾶς μεγάλης ταχύτητος. Πάντως, εἰς τὴν μείωσιν τῶν εἰσπραξέων μεγάλης ταχύτητος συνετέλεσαν καὶ τὰ ἰδικὰ μας τιμολόγια.

Ἄν ὑπῆρχον καὶ διὰ τὴν μεγάλην ταχύτητα περισσότεραι κλάσεις τῆς μᾶς —πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλεται λόγῳ τοῦ αὐτοκινήτου— θὰ ἦτο διαφορετικὴ ἡ εἰκὼν τὸν ἐκ μεγάλης ταχύτητος εἰσπραξέων.

3) Τὰ κόμιστρα εἶναι ὑψηλὰ διὰ τὰς «τιμηματικὰς ἀποστολὰς» ἐκπροσωποῦσας κατ' ἀρχὴν μεγαλυτέρας ἐμπορικᾶς ἀξίας, αἱ ὁποῖαι, βοηθουσῶν καὶ τῶν δυσχερειῶν ἐκ τῶν διατυπώσεων, φέρουν ἀπὸ τὸν σιδηροδρομὸν καὶ τρέπονται εἰς τὰ αὐτοκίνητα, εἰς τὴν συγκράτησιν δὲ αὐτῶν ἀποβλέπουσιν πολλὰ, μικρὰ ἰδίως κράτη (Νορβηγία), τείνοντα νὰ διευκολύνουν τοιαύτας μεταφορὰς ἐφ' ὅσον ἔχουν ὀρισμένον ἐξωτερικὸν ὄγκον καὶ ἐμφάνισιν, ὀρισμένον βάρος ἀσέως δηλωσέως, περιορισμένον, καὶ δι' ὀρισμένα εἶδη, ἀπλοποιήσαντα τὰς διατυπώσεις τῆς ἀποστολῆς των.

4) Εἰς τὴν ὑπερβολικὴν γενικότητά των, κατ' ἥν ἰσοπεδοῦνται τόσα ἐσωτερικὰ διαφορὰ καὶ ἀξία καὶ δὲν λαμβάνεται ἐπαρκῶς ὑπ' ὄψιν ἡ ἰδιαίτερα σπουδαίους διὰ τὴν φύσιν τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας εἰδῶν πινυ. Ἐξ 1.024.813 τόννων τοὺς ὁποῖους οἱ Σ.Ε.Κ. μετέφεραν τὸ 1927—28, (τῷ 1928—29 μετέφεραν 1.250.000 τόννους) οἱ 500.000 ἀφοροῦν 46 ἐμπορεύματα καὶ ἐξ αὐτῶν πάλιν 16 ἐμπορεύματα ἐκπροσωποῦν

510.000 τόννους, δηλαδὴ τὸ ἕμισυ τοῦ ὅλου μεταφερόμενου ὄγκου, τὰ ἐξῆς: Δημητριακὰ (70.000 τ.) ξυλεία (51.000 τ.) κανσόξυλα (4.000 τ.) ζῶα (36.000 τ.) οἰκοδομικὰ (35.000 τ.) ἀποικιακὰ (32.000 τ.) ἄλευρα (27.000 τ.), ξυλάνθρακες, ἄλατι, λίθοι, καπνός, (αὐτὴν ἰδίως τὴν σιδηροδρομικὴν μεταφορὰν ἀμφισβητεῖ τὸ αὐτοκίνητον) πετρέλαιον, πατάτα, βόμβαξ, βενζίνη, λιπάσματα. Πρόκειται περὶ ποσῶν εἰς πλήρη φορτηγὰ κατὰ τὸ σύνολον σχεδὸν μεταφερομένων, περὶ εὐθηνῶν προϊόντων κατὰ τὸ πλεῖστον, περὶ μεταφορῶν ὁμαδικῶν, περὶ εἰδῶν τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρουν πολὺ καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἐστράφη τὸ πλεῖστον τῶν εἰδικῶν μας τιμολογίων.

5) Γνωρίζει δύο εἶδη μεταφορῶν, ἀπὸ ἀπόψεως ὅχι ταχύτητος, ἀλλὰ ποσοῦ: τὴν τιμηματικὴν καὶ τὴν κατὰ φορτηγὸν 10 καὶ ἄνω τόννων. Βεβαίως παντοῦ τείνει ἡ σιδηροδρομικὴ ἐκμετάλλευσις νὰ διοχετεύσῃ τὰς μεταφορὰς εἰς πλῆρη καὶ ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέρας φορτηγὰ 15 καὶ 20 καὶ 25 καὶ 50 τόννων, ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο εἰς τὸ χέρι της, διότι ἄλλοι ἢ φύσις τῶν συναλλαγῶν βοηθεῖ τὴν τάσιν αὐτὴν καὶ ἄλλοι τὴν ἀποκρούει. Τὴν ἀποκρούει καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀκόμη. Ἡ φύσις δὲ ἀκριβῶς τῶν συναλλαγῶν εἰς χώρας μικρῶν συντηγῶν (π. χ. ἐν Λατνί) ἐπέβαλε νὰ εὐνοήθῃ καὶ ἡ μέση μεταφορὰ τῶν 5 ἀκόμη καὶ τῶν 2 1/2 τόννων.

6) Αἱ διαβαθμίσεις τοῦ ἁρθρου 47 περὶ διαφορικῶν κομίστρον διὰ τὰς κατὰ πλήρη φορτὰ καὶ μεταφορὰς δι' ἀπόστασιν—150, 151—300, 301—500 καὶ 500 καὶ ἄνω χ. μ. ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν διαβάθμισιν ἐν ἰσχύϊ τῶν κομίστρον δὲν στέκει σήμερον, διότι τὰ μὴ ἐκαστοῦ διαστήματος εἶναι πολὺ μεγάλα καὶ ἀνταίρετα, ἔχοντα τὴν ἀπλότητα μόνον τοῦ στρογγυλοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς δέυτερας νὰ ἀναφῶν πρώτον ἢ δεύτερον—εἰς πλείεστας περιπτώσεις τὸ κόμιστρον εἶναι ἀνταίρετον, ἀγνοοῦν τὴν σχέσιν τιμῆς τοῦ προϊόντος ἢ ὁποῖα ὑπάρχει εἰς τὸν τόπον ἀποστολῆς καὶ τόπον ποσορισμοῦ τοῦ προϊόντος αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀφορᾷ καὶ εἶδη εἰς μεγάλα ποσὰ μεταφερόμενα.

ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΓΙΑΝΣΙΝ ΤΩΝ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Α

ΚΑΤΟΠΙΝ τών ἀλλεπαλλήλων κρουσμάτων ἀναξιοπιστίας, ἅτινα ἐνεφανίσθησαν τελευταίως εἰς βάρος οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν τῆς μορφῆς τῆς Ἀνωνύμου Ἑταιρείας, τίθεται ἐπὶ τάπητος τὸ ζήτημα τῆς ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας προστασίας τῶν μετόχων καὶ ἐνδιαφερομένων τρίτων, οἵτινες εἶνε τὰ συνήθη θύματα τῶν γεγονότων αὐτῶν. Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν θὰ ἐπρόκειτο περὶ τῶν ἀμέσως ἐπιδιωκόμενων μόνον, τὸ κακὸν, ἂν καὶ μὴ παραμελητέον, θὰ ἦτο ἴσως μικρόν. Ἀλλὰ παρόμοια γεγονότα, κλονίζοντα τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινῶ ἐπὶ τὴν γενικὴν ἐμπορικὴν πίστιν, δύνανται νὰ δημιουργήσουν, ἐν ἡμέραις μάλιστα οἰκονομικῆς δυσπραγίας, κρίσιν δριμύτην, τῆς ὁποίας αἱ καταστροφαὶ εἶνε ἀνυπολόγιστοι.

Ἐπιτακτικὴ ὅθεν ἐμφανίζεται ἡ ἀνάγκη τῆς θεσπίσεως μέτρων, ἅτινα προστατεύοντα τὸσον τοὺς μετόχους ὅσον καὶ τοὺς τρίτους ἀπὸ τῆς κακῆς διαχειρίσεως τῶν ἐταιρικῶν πραγμάτων, θὰ προελάμβανον συγχρόνως καὶ τοὺς ἐμμέσους κινδύνους. Διὰ νὰ δυνηθῇ τις ν' ἀντιληφθῇ τὰ ἐνδεκνόμενα μέτρα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ποθομένου ἀποτελέσματος, ἀπαραίτητος καθίσταται ἡ ἔρευνα τῶν πηγῶν τῆς σήμερον κρατούσης ἀτασθαλίας. Διὰ τῆς ἐρεύνης αὐτῆς, ἀπτόμενοι τῶν βαθυτέρων αἰτίων τῆς κακοδομιότητος τῶν ἀνωνύμων καὶ περιβεβλημένων εὐρείαν δικαιοδοσίαν ἐλέγχουν τὴν πραγματικὴν κανονικὴν καὶ τυπικὴν ἐγγραφὴν ἀπασῶν τῶν οἰκονομικῶν πράξεων τῆς ἐταιρείας ἐν τοῖς βιβλίοις αὐτῆς καὶ ἐκεῖθεν ἐν τῷ ἰσολογισμῷ — ὅστις οὗτω πως ἐμφανίζει εἰλικρινῶς καὶ σαφῶς τὰ ἐνεργητικὰ καὶ παθητικὰ στοιχεῖα τῆς ἐταιρείας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ θεσμός τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἰσολογισμοῦ τούτου, χρονικὸν τι διάστημα πρὸ τῆς ἐτήσιας Γενικῆς Συνελεύσεως, ὥστε νὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐν τῇ οὐσίᾳ κριτικὴ τῶν πραγμάτων τῆς ἐταιρείας καὶ ἡ ἐν ἐπιγνώσει τῶν πραγμάτων μὴ μόνον ἀπὸ τῶν μετόχων ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων τρίτων καλῆς ἢ κακῆς διαχειρίσεως τῶν ἐταιρικῶν ὑποθέσεων ὑπὸ τῆς Διοικήσεως.

Τὰ μέτρα ταῦτα θὰ ἦσαν ἴσως ἐπαρκῆ ἐὰν αἱ Διοικήσεις τῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν καὶ οἱ ἐλεγκταὶ εἴχον ἀποδότην τὸν οὐσιαστικὸν χαρακτήρα, ὃν ἠθέλησεν ὁ νομοθέτης. Ἀλλ' αὐτῶς αἱ μὲν ἐκθέσεις τῶν ἐλεγκτῶν ὡς καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἐλέγχου τούτου κατήντησαν πράξεις ἐντελῶς τυπικαί, οἱ δὲ δημοσιευόμενοι ἰσολογισμοὶ, λακωνικώτατοι, ἀταξιόμητοι καὶ ἀκατάληπτοι, πᾶν ἄλλο ἢ τὴν οἰκονομικὴν κατάσταση τῆς ἐπιχειρήσεως ἐμφανίζουν, ἐκφυλισθέντες εἰς πειθήνια ὄργανα τῶν προθέσεων τῶν συντακτῶν τῶν.

Οἱ ἐλεγκταὶ ἐκλέγονται συνήθως ἀνεὺ οὐδεμιᾶς ἐπιλογῆς, ἀλλ' ἀπλῶς καθ' ὑπόδειξιν τῆς Διοικήσεως καὶ εἶνε ὄργανα αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ ὁσάκις ἡ ὑπόδειξις τούτων εἶνε ἐπιτυχής, δὲν δύναται τις ν' ἀπατήσῃ ἀπὸ μέρους τῶν τῆν πραγματικὴν καὶ οὐσιαστικὴν ἐκπληρώσιν τῆς ἐντολῆς τῶν, διὰ τρεῖς σπουδαίους λόγους, ἑκαστος τῶν ὑποῶν ἀρκεῖ νὰ τοὺς δικαιολογήσῃ:

1.) Διότι δὲν εἶνε συνήθως εἰς θέσιν νὰ ἐκπληρώσουν τὰ καθήκοντα τῶν, ἔστω καὶ ἂν κατέχουν ἀπὸ πρακτικῆς τὰ λογιστικὰ, δεδομένου ὅτι ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ ἐπαλήθευσις τῶν λ/σμῶν ἔχουν ἀναχθῇ εἰς βαθμὸν ἐπιστήμης.

2.) Διότι δὲν διαθέτουν τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον, ἀπασχολημένοι ὄντες εἰς τὰς τακτικὰς τῶν ἐργασίας.

3.) Διότι ἡ ἀμοιβή τῶν εἶνε ἐλαχίστη ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ ἔργου ὅπερ καλοῦνται νὰ προσφέρουν, ἂν θελήσουν νὰ ἐκπληρώσουν τὴν ἀποστολὴν τῶν κατὰ γράμματα. Ὡς ἐκ τούτου ἀρκούντες εἰς μίαν ἐπιφανειακὴν, κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους, ἐξέλεγγιν, πολλὰκις δὲ καὶ εἰς τὴν ἁπλὴν βεβαίωσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου περὶ τῆς τάξεως τῶν λ/σμῶν, καὶ συντάσσον τὸν τυπικὸν ἐκείνου ἔγγραφο, ἐν τῷ ὁποίῳ πιστοποιοῦν ὅτι ὅλα εἶνε ἐν τάξει. Οἱ ἰσολογισμοὶ ἀφ' ἑτέρου συντάσσονται καὶ δημοσιεύονται πλημμελέστατα, ἀνεὺ οὐδεμιᾶς μεθόδου, ἐν παντελεῖ ἀγνοίᾳ τῶν διεπιστώσεων τῆν κατὰ τρωσίν τῶν ἀρχῶν καὶ μὲ χαρακτηριστικὴν περιφρόνησιν πρὸς τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν, ὁ ὁποῖος κατέστησεν ὑποχρεωτικὴν τὴν σύνταξιν καὶ δημοσίευσίν τῶν. Ἐνταῦθα προβάλλει τὸ ἐρώτημα: Πῶς πρέπει νὰ καταρτισθῇ ἰσολογισμὸς τις ἵνα πληρῇ τὴν ἀποστολήν, δι' ἣν τὸν προώρισεν ὁ νομοθέτης; Μακροχρόνιος πείρα καὶ μελέτη τῶν ζητημάτων αὐτῶν καθόρισε σαφῶς τὰς ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι διέπουν τὴν τιμῶν, εἰλικρινῆ καὶ σαφῶς σύνταξιν τῶν ἰσολογισμῶν. Αἱ ἀρχαὶ αὗται δύνανται νὰ συνοψισθοῦν εἰς τοὺς ἀκόλουθους κανόνας:

1.) Διακρίσεις τῶν κονδυλίων διαφόρου φύσεως, διαφόρου πραγματοποιήσεως, διαφόρου ἀπαιτητικότητος καὶ δια-

φόρου διαθεσιμότητος.

2.) Ἀναγραφή τῆς ἀρχικῆς ἀξίας τῶν ἀποσβευνόμενων ἀκινήτοποιήσεων, διακεκριμένη ἐγγραφὴ τῶν μέχρι τοῦ τρέχοντος ἰσολογισμοῦ γενομένων ἀποσβέσεων καὶ ἑτέρα τῆς τρεχούσης τοιαύτης.

3.) Χρησιμοποίησις τίτλων κονδυλίων ἐμφανίζοντων εὐκρινῶς τὴν οὐσίαν τῶν ἐναντι ποσῶν. Συνεχῆς χρῆσις τοῦ αὐτοῦ τίτλου διὰ τὴν ὑπόδειξιν τῆς ἰδίας ἀξίας. Ἀποφυγὴ τίτλων γενικῆς φύσεως καὶ ἀκατάληπτου ἔννοιας.

4.) Ἐφαρμογὴ ὠρισμένου συστήματος ταξινομήσεως λ/σμῶν καὶ διατήρησις τούτου.

Μελετήσαντες ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τριῶν πρώτων κανόνων τὸν ἐν τῇ «Ἐπετηρίδι τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν 1926» δημοσιευμένους ἰσολογισμοὺς εὗρομεν ὅτι ἐπὶ 67 ἰσολογισμῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν, 14 ἐκπληροῦν ἅπαντας τοὺς κανόνας, 8 δὲν ἐκπληροῦν οὐδένα, 18 δὲν ἐκπληροῦν τοὺς δύο ἐκ τῶν τριῶν, καὶ 27 δὲν ἐκπληροῦν ἕνα ἐκ τῶν τριῶν· εἰδικώτερον, 35 ἰσολογισμοὶ ἀμελοῦν τὸν κανόνα τῆς διακρίσεως τῶν κονδυλίων διαφόρου φύσεως, 28 ἀμελοῦν τὴν κανονικὴν ἀναγραφὴν τῶν ἀποσβέσεων, 24 χρησιμοποιοῦν τίτλους γενικῆς ἢ δυσνόητου ἔννοιας.

Βαθμολογούντες δ' ἀναλόγως τῆς τηρήσεως τῶν τριῶν τούτων κανόνων, κατὰ εἶδος ἐπιχειρήσεως καὶ μὲ βάσιν ἀπαιτούμεν τοῦ 10, φθάνομεν εἰς τὴν ἐξῆς κατάταξιν:

Μέσος ὅρος Βαθμολ.			
6 Οἰκοδομικαί	»	»	9
2 Διάφοροι	»	»	8
3 Σιδηροδρομικαί	»	»	7½
4 Ὑφαντουργικαί	»	»	6½
6 Οἰνοποιητικαί	»	»	6
5 Ἀτμοπλοικαί	»	»	6
19 Βιομηχανικαί	»	»	5½
15 Τραπεζικαί	»	»	4
5 Μεταλλευτικαί	»	»	4
2 Φωτισμοῦ	»	»	1½

Γενικός μέσος ὅρος 5 5)8

Εὐχερῶς δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τῶν ἀνωτέρω πινάκων ὅτι αἱ ἀντικανονικαὶ καὶ παράδοξοι ἐγγραφαὶ βρῖσκονται ἐν τοῖς ἀνω ἰσολογισμοῖς. Ὅλῃ γὰρ δὲ δειγμάτων θὰ εἰκονίσουν καλλιτέρον τὴν κατάστασιν. Ἰσολογισμὸς Ἑταιρείας τινὸς ἀναγράφει ἐν τῷ Ἐνεργητικῷ ἀκινήτοποιήσεις ὁμοῦ μετὰ κινήτων ἀξιών ὡς ἐξῆς:

«Πρώται δλαι, ὕλικά διάφορα, μηχανήματα καὶ ἀνταλλακτικά».

Ἐτερος ἀναμεινύει τὰς τοποθετήσεις μετὰ τῶν ἀμέσως διαθεσίμων, ὡς ἀκόλουθος:

«Τράπεζαι καὶ ἔντοκα γραμματίαι».

Ἀλλαχοῦ, ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «Χρεώγραφα» ἀναγινώσκομεν:

«Κατάστημα Τραπεζῆς» καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς.

Οἱ δ' ἰσολογισμοὶ οὗτοι ὑποτίθεται ὅτι ἠλέγχθησαν ὑπὸ τῶν ἐλεγκτῶν, οἵτινες τοὺς εὗρον ἐν τάξει, ὡς καὶ τὰ βιβλία τῶν ἐπιχειρήσεων!

Μὲ παρομοίους λοιπὸν ἰσολογισμοὺς, ἱκανοὺς μόνον νὰ συσκοτίσουν τὰ πράγματα, καὶ μὲ τὴν παρατηρουμένην ἑλλειψιν κάθε οὐσιαστικοῦ ἐλέγχου, δὲν εἶνε διόλου ἐκπληκτικὸν ὅτι μόνον μετὰ τὴν ἀνεπαρόρθωτον συντέλει τῆς καταστροφῆς ἀντιλαμβάνομεθα ὅτι ὁ καταστροφῆς ὁργανισμὸς δὲν εὐρίσκετο εἰς τὴν κατάστασιν τὸν ἐνεφάνιζον μέχρι τότε. Δυστυχῶς ὅμως εἶνε πλέον ἀργά.

Ποῖα μέτρα ἐπιβάλλονται διὰ τὴν πρόληψιν τῶν κακῶν τούτων; Ὡς καὶ ἀνωτέρω γράφομεν, πιστεύομεν ὅτι ἀρ-

κοῦν τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου θεοπισθέντα, ἐφ' ὅσον βεβαίως ἀναβιάσουν οὐσιαστικῶς, ἀποκλειομένης εἰς τὸ μέλλον τῆς ἀπονεκρώσεως τῶν. Ἄς ἐξετάσωμεν ὅθεν τὸν τρόπον τῆς δυνατῆς κατοχυρώσεως τῶν μέτρων τούτων ἀπὸ τῆς εἰκονικοποιήσεως τῶν.

Α'. Καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸν ἔλεγχον, πρεσβεύομεν ὅτι διὰ τῆς δημιουργίας ἐνὸς σώματος ἐπιστήμων ἐμπειροτεχνῶν ἐλεγκτῶν εἶνε δυνατόν νὰ ἐξουδετερωθοῦν οἱ λόγοι ἐκεῖνοι οἵτινες μετέτρεψαν τὸν ἔλεγχον εἰς κενὸν τύπον. Ἐνα παρόμοιον σῶμα, μὲ περιορισμένον ἀριθμὸν θέσεων, θὰ ἠδύνατο νὰ συγκροτηθῇ ἐκ προσώπων ἐχόντων ἀνωτάτην ἐμπορικὴν μόρφωσιν, ἀφοῦ πρότερον ὑπεβάλλοντο εἰς αὐστηρὰν ἐξέτασιν ἐπὶ θεμάτων τεχνικῆς ἐμπορικῆς. Οἱ οὕτω ὀνομαζόμενοι, δίδοντες καθαρὸν σῶμα, θὰ ἦσαν τὸν τρόπον τινὰ δημόσιοι λειτουργοί, ὅπως οἱ συμβολαιογράφοι κ. ἄ. Αἱ ἀμοιβαὶ τῶν θὰ ἦσαν σαφεῖς καὶ καθωρισμέναι, ἀναλόγως τῆς σημασίας τῶν ἐταιριῶν, ὧν τὸν ἔλεγχον θ' ἀνελάμβανον. Θὰ ὀργανοῦντο δὲ εἰς ἐπὶ πληθὺν σωματικῆς, μὲ πειθαρχικὸν συμβούλιον ἀπολαύον εὐρυτάτης δικαιοδοσίας.

Ἐκ τῶν μελῶν τοῦ σώματος τούτου θὰ ὑπεχρεοῦντο αἱ διάφοροι ἀνώνυμοι ἐταιρεῖαι νὰ ἐκλέξουν τοὺς ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τοῦ καταστατικοῦ προβλεπόμενους ἐλεγκτάς. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου θὰ ἐξησφαλίζοντο τὰ ἐξῆς ἀγαθὰ:

1) Οἱ ἐλεγκταί, εἰδικῶς μορφωμένοι καὶ προικισμένοι μὲ τὴν πείραν τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἔργου τούτου ἐπαγγελματικῶς, θὰ εὐρίσκοντο εἰς θέσιν νὰ ἐκπληρώσουν ἀρτίως τὴν ἀποστολήν τῶν.

2) Θὰ ἠδύνατο νὰ διατηρήσουν ἀνεξαρτησίαν ἐναντι τῆς Διοικήσεως τῶν ἐταιρειῶν, ὧν θὰ τοῖς ἐνεπιστευόντο τὸν ἔλεγχον. Ἰσὺς οὐχὶ ἀπόλυτον, διότι ἡ ὑπόδειξις τῆς Διοικήσεως θὰ ἐπλάζετο σημαντικὸν ρόλον εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν, ἀλλὰ πάντως πᾶν μεγαλειτέρον τῆς ὑπαρχούσης. Ἐὰν δὲ, διὰ περισσοτέρων ἀσφαλείαν, προέβλεπον ὁ νομοθέτης βαρυντάς ποινικὰς καὶ ἀστικὰς κυρώσεις κατὰ τῶν ὑπευθύνων δόλου ἢ ἀμελείας, ἴσως ἡ ἀνεξαρτησία αὐτῇ λοχυροποιεῖτο ἐτι περισσότερον, διότι οὐδεὶς θὰ διεκίβευε τὴν θέσιν του, διὰ νὰ φανῇ εὐάρεστος εἰς ὑποτακτικὴν Συμβουλίαν.

3) Θὰ ἐξησφαλίζετο τὴν οἰκονομικὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ἐλεγκτῶν, ἥτις θὰ τοῖς ἐπέτρεπε τὴν εὐσυνείδητον κατ' ἐπάγγελμα ἀσκήσιν τοῦ ἔργου τῶν. Ταυτοχρόνως θὰ ἐτίθετο ἐκποδὸν ὁ μεταξὺ τῶν οἰκονομικῶν ἀνταγωνισμῶν, ὁ ὁποῖος δυνατόν νὰ ἐξηυτέλιζε τὰς ἀμοιβὰς καὶ νὰ μᾶς ἔφερε de facto εἰς τὴν νῦν κατάστασιν.

4) Θὰ διετηρεῖτο ἡ ἀρχὴ τῆς ὑπὸ τῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν ἐκλογῆς τῶν ἐλεγκτῶν τῶν, περιοριζόμενον μόνον τοῦ κύκλου τῶν ἐκλεξιμῶν.

Παρόμοια συστήματα ἰσχύουν ἤδη ὅλαχοῦ, ὥστε δὲν πρόκειται περὶ νεωτερισμοῦ τινος ἀδοκιμάστου εἰσέτι.

Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἐνὸς τοιούτου συστήματος θὰ ἐξησφαλίζετο ἡ οὐσιαστικὴ λειτουργία τοῦ θεσμοῦ τοῦ ἐλέγχου τῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν.

Β'. Παραλλήλως πρὸς τὸν ἔλεγχον τούτων, μίαν νομοθετικὴν μέριμνα ἀφορῶσα τὸν τρόπον τῆς συντάξεως τῶν ἰσολογισμῶν τῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν θὰ ἦτο μόνη ἱκανὴ νὰ προφυλάξῃ τὴν Κοινωνίαν ἀπὸ τῶν κινδύνων, οἵτινες ἐλλοχεύουν ὅπουθεν σκοτεινῶν καὶ ἱερογλυφικῶν ἐγγραφῶν.

Διὰ νὰ ἐκτελῇ τὸν προορισμὸν του

ἰσολογισμὸς τις, δεῖται νὰ παρέχῃ τὰ μέσα, ὅπως ἐξάγονται τὰ ἐξῆς στοιχεῖα ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἐπιχειρήσεως:

α') Βαθμὸς πραγματοποιήσεως τῆς ἐπιχειρήσεως.

β') Βαθμὸς ρευστότητος τῆς ἐπιχειρήσεως.

γ') Κυκλοφοριακὸν κεφάλαιον.

δ') Κεφάλαιον ἐξοφλήσεως (fonds de remboursement).

α') Διὰ νὰ ἐξευρεθῇ ὁ βαθμὸς πραγματοποιήσεως, ἐπιβάλλεται ὅπως, κατὰ πρώτον λόγον, διακρίνωμεν ἐν τῷ Ἐνεργητικῷ: Τὰς ἀκινήτοποιήσεις εἰς: 1.) Ἀκινήτοποιήσεις ἀσωμάτους συνθηκῆς: Ἐξόδα ἰδρύσεως κλπ. 2.) Ἀκινήτοποιήσεις ἀσωμάτους πραγματικῆς: α') Προνόμια, ἐφευρέσεις. 3.) Ἀκινήτοποιήσεις σωματικῆς: α') Ἀκίνητα, β') Μηχανήματα κλπ. γ') Ἐπιπλα καὶ Σκευή.

Τὰς δὲ κινήτας ἀξίας εἰς: 1.) Ἀμέσως διαθέσιμα: α') Ἐν Ταμείῳ, β') Ἐν Τραπεζῇ. 2.) Πιστώσεις: α') Χρεώγραφα, β') Γραμματίαι, γ') Χρεώστας, δ') Πιστώσεις ἐπὶ προθεσμία. 3.) Ἐμπορεύματα: α') Ἐν ἀποθήκῃ, β') Ὑπὸ κατασκευῇ, γ') Πρώτας ὕλας.

Κατὰ δεύτερον λόγον, ὅπως διακρίνωμεν τὰς ἀρχικὰς ἐγγραφὰς τῶν ἀκινήτοποιήσεων καὶ τὰς ἄχρις ὥρας γενοματοποίητος, ὡς τὸ πόρισμα τῆς γαλλικῆς ἐξοικονομολογικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ 1903.

Τὸ μόνον δυνατόν καὶ ἐφικτὸν θὰ ἦτο ἡ λήψις νομοθετικῆς τινος προνοίας ἥτις νὰ ὑποχρεώσῃ τὴν ἀναλυτικὴν, κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων, ἀναγραφὴν τῶν κονδυλίων τῶν ἰσολογισμῶν, ἀπαγορευομένης τῆς ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον συγχωρεῦσεως λ/σμῶν διαφόρου φύσεως καὶ οὐσίας, τῆς χρησιμοποίησεως τίτλων γενικῆς σημασίας ἀνεὺ τῆς ἀναλύσεως αὐτῶν, ὡς καὶ τῆς χρησιμοποίησεως τίτλων σκοτεινῆς ἔννοιας, καὶ τῆς ἀναγραφῆς τῶν ἀκινήτοποιήσεων τοῦ ἐνεργητικοῦ, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἀποσβέσεων, χωρὶς αὗται νὰ ἐμφανίζονται ἐν τῷ ἰσολογισμῷ. Καθ' ὃν τρόπον ἐμερίμνησεν ὁ νομοθέτης διὰ τὴν ἐν τῇ ἀπογραφῇ ἀναγραφὴν τῶν κινήτων πραγμάτων κατὰ τὴν ἐκτίμησιν ἐκ τῶν προτέρων καθορισμένης κατὰ τὸν ἴδιον περίπτου τρόπον καὶ μετὰ μελέτην ἐπισταμένην, ὡς ληφθῇ μέριμνα ὅπως, κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν προεκτεθέντων, καθορισθῇ οὐχὶ πλέον τύπος ἰσολογισμοῦ ἀλλ' ὀρισμένη τις μέθοδος, διὰ τὴν παράβασιν τῆς ὁποίας νὰ εὐθύνονται οἱ ὑπάτιοι.

Τὸ πλαίσιον τῆς παροῦσης ἐρεύνης δὲν ἐπιτρέπει δυστυχῶς νὰ προχωρήσωμεν μέχρι τῆς διατύπωσεως ἐνὸς προσχεδίου, καθότι θὰ ἠγόμεθα εἰς τὴν ἐξέτασιν πολυπλόκων λεπτομερειῶν ζητημάτων, ἥτις δὲν εἶνε τοῦ παρόντος τόπου. Δι' ὃ καὶ ἀρκούμεθα εἰς τὴν ὑπόδειξιν τῶν γενικῶν γραμμῶν τῶν μέτρων, ἅτινα κρίνομεν ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἐξυγίανσιν τῆς ἐμπορικῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου.

Μόνον διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἐνὸς συστήματος πραγματικῶν ἐλέγχου καὶ μὲ ἰσολογισμοὺς περιέχοντας τ' ἀπαραίτητα διὰ τὴν κατανόησιν τῆς καταστάσεως τῆς ἐπιχειρήσεως στοιχεῖα, εἶνε δυνατόν νὰ προστατευθοῦν μέτοχοι καὶ ἐνδιαφερόμενοι τρίτοι — μετ' αὐτῶν δὲ καὶ ἡ Κοινωνία ὁλόκληρος — ἀπὸ τῶν κινδύνων τῆς κακῆς ἢ καὶ κακοήθους ἐντοῦ διαχειρίσεως τῶν ἐταιρικῶν πραγμάτων ἀπὸ μέρους τῶν Διοικήσεων.

Διὰ νὰ ἐκτελῇ τὸν προορισμὸν του

1. Ἀκινήτοποιήσεις: α') Ἀσώματα, β') Σωματικά, γ') Ἐπιπλα καὶ Σκευή. 2. Κινήτες: α') Ἀμέσως διαθέσιμα: α') Ἐν Ταμείῳ, β') Ἐν Τραπεζῇ. 3. Πιστώσεις: α') Χρεώγραφα, β') Γραμματίαι, γ') Χρεώστας, δ') Πιστώσεις ἐπὶ προθεσμία. 4. Ἐμπορεύματα: α') Ἐν ἀποθήκῃ, β') Ὑπὸ κατασκευῇ, γ') Πρώτας ὕλας.

Β'. Ὑπὸ κατασκευῇ, Γ'. Πρώτας ὕλας).

3. Λ) σμ οὺς Ἀ πο τε λε σ μ ᾶ τ ω ν.

4. Λ) σμ οὺς Τ ᾱ ξ ε ω ς.

Εἰς τὸ Παθητικόν

1. Ἀκινήτοποιήσεις: α') Ἀσώματα, β') Σωματικά, γ') Ἐπιπλα καὶ Σκευή. 2. Κινήτες: α') Ἀμέσως διαθέσιμα: α') Ἐν Ταμείῳ, β') Ἐν Τραπεζῇ. 3. Πιστώσεις: α') Χρεώγραφα, β') Γραμματίαι, γ') Χρεώστας, δ') Πιστώσεις ἐπὶ προθεσμία. 4. Ἐμπορεύματα: α') Ἐν ἀποθήκῃ, β') Ὑπὸ κατασκευῇ, γ') Πρώτας ὕλας.

2. Κινήτες: α') Ἀμέσως διαθέσιμα: α') Ἐν Ταμείῳ, β') Ἐν Τραπεζῇ. 3. Πιστώσεις: α') Χρεώγραφα, β') Γραμματίαι, γ') Χρεώστας, δ') Πιστώσεις ἐπὶ προθεσμία. 4. Ἐμπορεύματα: α') Ἐν ἀποθήκῃ, β') Ὑπὸ κατασκευῇ, γ') Πρώτας ὕλας.

3. Λ) σμ οὺς Ἀ πο τε λε σ μ ᾶ τ ω ν.

4. Λ) σμ οὺς Τ ᾱ ξ ε ω ς.

Διὰ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος δὲν νομίζομεν ὅτι προβλέψαμεν ὅλας τὰς ἐγγραφὰς, αἵτινες δύνανται νὰ παρουσιασθοῦν εἰς μίαν οἰανδήποτε ἐπιχειρήσιν. Οὕτε εἶνε ἀνθρωπίνως δυνατόν ἄλλως τε νὰ ἐξευρεθῇ τύπος ἰσολογισμοῦ προβλέπων ὅλας τὰς ἀνάγκας. Εἰρήσῃ ἐν παρενθέσει, ὅτι ὅλα αἱ προσπάθειαι διὰ τὸ ἐνίστασιν τοῦ ἰσολογισμοῦ ἢ παρεμεινῶν εἰς τὴν στάσιν τοῦ σχεδίου, ὅπως τὸ βελγικὸν σχέδιον νόμου τοῦ 1893, ἢ ἐγκατελείφθησαν ἀπραγματοποίητοι, ὡς τὸ πόρισμα τῆς γαλλικῆς ἐξοικονομολογικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ 1903.

Τὸ μόνον δυνατόν καὶ ἐφικτὸν θὰ ἦτο ἡ λήψις νομοθετικῆς τινος προνοίας ἥτις νὰ ὑποχρεώσῃ τὴν ἀναλυτικὴν, κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων, ἀναγραφὴν τῶν κονδυλίων τῶν ἰσολογισμῶν, ἀπαγορευομένης τῆς ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον συγχωρεῦσεως λ/σμῶν διαφόρου φύσεως καὶ οὐσίας, τῆς χρησιμοποίησεως τίτλων γενικῆς σημασίας ἀνεὺ τῆς ἀναλύσεως αὐτῶν, ὡς καὶ τῆς χρησιμοποίησεως τίτλων σκοτεινῆς ἔννοιας, καὶ τῆς ἀναγραφῆς τῶν ἀκινήτοποιήσεων

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

ΠΩΣ ΒΛΕΠΩ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ

[Η Δεσποινίς Νάκου είχε ήδη γνωστοποιήσει από την φιλολογική της εργασία, τόσον παρ' ημίν όσον και εν Γαλλία. Δεν έχομεν λοιπόν ανάγκην να την παρουσιάσωμεν, φιλοξενούντες σήμερα τον άκόλουθον άρθρον της. Τούτου όμως, έχομεν την υποχρέωσιν να εξάσωμεν την μέχρις επαναστατικότητος ειλκήριαν. Άλλά και θα προσθέσωμεν τας όητας και νατηγορηματίας, μέχρι και διαμαρτυρίας, επιφυλάξεις μας, τας οποίας ο κ. Σπύρος Μελάς και θα διατυπώση εις προσεχή απάντησιν. — Σ. Σ.]

ΝΑΙ, ρωτήσετέ με, μένα που τις είδα ύστερα από 7 — 8 χρόνια περίπου. Πώς μου φάνηκε ή 'Ελληνίδα άστί, γιατί σήμερα δεν θα μιλήσωμε καθόλου για τήν χωριάτισσα. Αυτή μπαίνει σ' άλλο λογαριασμό, και φοβάμαι πολύ πως τρώει την δεσποινίδα ή κυρία, την όδην μορφωμένη (μιλάμε καμιά ξένη γλώσσα και παίζουμε πιάνο) της μεσαίας τάξεως που κυκλοφορεί παντού, και συναντούμε ακόμα και στο έξωτερικό. Ποιάν εντύπωσι μου κάνουν εδώ στον τόπο μας; ή καλλίτερα να την κρίνωμε έξω, μαζί με τις Εύρωπαίες, και περισσότερο στο Δαβός, που τις γνώρισα από κοντά, εκεί, στην δυστυχία που ο άνθρωπος δεν κρύβει πιά την ψυχή του; Νά πω ψέματα για να ευχαριστήσω τον άναγνώστη; 'Η να πω καθαρά το συλλογισμό μου και το συμπέρασμα που έβγαλα για την 'Ελληνίδα γυναίκα; Λοιπόν ναι, το συμπέρασμα, αν θέλετε να το μάθετε καθαρά και ξάστερα, είναι πως δέν άξίζει τίποτα. Γιατί όταν μια γυναίκα δεν αγαπά το παιδί της, ως την έσχατη θυσία, δέν αξίζει για μένα έναν παρ. — Σ ύ ζ υ ο ς; Τ ή ν είδα, εκεί μπροστά στην άρρώστεια του άντρός της, όλο γκρίνια. Γκρίνιαζε άκόμα στο Δαβός «γιατί δέν μπορούσε να την συνοδέψη στο χορό», τέλος να την διασκεδάση! Ο άντρας για την 'Ελληνίδα είναι κ α μ ω μ έ ν ο ς ν ά δ ί ν η λ ε π τ ά (τό άπακοῦμπι της) και να την διασκεδά-ζή. «Εννοια σου, θα σε διασκεδάση ο άντρας σου άμα παντρευτής», λένε στ' ανύπαντρα κορίτσια όταν στεναχωριούνται στο σπίτι. Τώρα άνοιγω παρένθεση και λέω, πως ο άντρας την έφταξε αυτός έτσι, και τις περισσότερες φορές είναι άναξία του. Την θέλεις κύριε να μη σπουδάξη; «Πούφ, τί άηδία και τί βαρετό πράγμα μια γυναίκα σ' κύριε, που την θέλεις πρωτόγονη και την έφταξες κοικλίτσα». Πλήρω-κα μορφωμένη, σκέπτονται πολλοί — ή «ή γυναίκα ή σπουδασμένη παίρνουν τα μυαλά της άέρα». Λοιπόν, νά, και σύ κύριε, που την θέλεις πρωτόγονη και την έφταξες κοικλίτσα. Πλήρω-κα μορφωμένη με μεταξωτές κάλτσες, με μυρωδικά Guerlain, γιατί άλλοιώς ο φίλος στέκει πίσω από την πόρτα και περιμένει με το αυτοκινητάκι του και το Guerlain ή Coty στην τσέπη. — Τελειώνει ή παρένθεση και συγγνώμη

κύριοι άν σάς σύγχισα.

Είδα την 'Ελληνίδα μόνη της έξω, άρρωστη, καμιά φορά έγκαταλειμμένη άπ' όλους. Βέβαια ή δυστυχία της μεγάλη, και πιο μεγάλη άκόμα γιατί δέν έχει τίποτα για να πιασθή, κανέναν έσωτερικό κόσμο. Νά διαβάσ η; β α ρ υ έ τ α ι! Τι να κάνει; Λοιπόν γκρινιάζει. Τρώγεται με τα ρούχα της. Λέει και ξαναλέει χιλιάδες φορές την ήμέρα πως είναι δυστυχής. Γίνεται βάσανο μόνο να την βλέψη. Τά μ ο ὀ τ ρ α κ α τ ε β α σ μ έ ν α, ά τ η μ έ λ η τ η, και κακίω-ναι. «Όλα της φαίνε, θέλει και καλά έναν άντρα για άπακοῦμπι» — Νά τα-ξιδέψη μόνη δέν μπορεί, μήν χαθή. Την κουβαλά κανένας θεός ή εξάδελφος και την άφίνει σάν δέμα. Καμιά ένεργητικότητα δέν έχει. Δεν την είδα να σηκώνει το κεφάλι με κουράγιο και να άστείευτ ή. Νά π ή ό πως ή Γαλλίδα έ-κείνο τό «allons donc! c'est la vie» και να τραβήξη μπρός με γέλιο.

Και άμα σηκώνω το κεφάλι της, έ, τότε άσφαλώς είναι που θα τή κάνει θάλασσα. Στά μάτια της θα όησ λάμψι υποπτη, και φυλάξου. Ζητά φίλο «για τα μικρά της έξοδα». Ότε γι' άγάπη ότε για συντροφιά. Άρχίζει ή συμπεροντολογία, και τότε το κάνει δίχως καμιά τέχνη και λεπτότητα. Πώς στεναχωρήθηκα όταν άκουσα μια φορά έναν Γερμανό που μιλούσε για τις 'Ελληνίδες, να λή πώς είναι πιο συμπεροντολόγες και από τις Γαλλίδες. Είχε κάνει ο άνθρωπος «μια προτασούλα» σε μια κυρία 'Ελληνίδα που είχε ξεπεταχθή. Λοιπόν, αυτή βιάστηκε να κλει-ση την συμφωνία της. «Ναι, και σεις κύριε λοιπόν, να κάνετε το χρέος σας, κανένα άμαξάκι, κανένα μυρωδικό, να πηγαίνωμε στο καζίνο». . . . Το έμπορικό πνεύμα του 'Ελληνας που δέν χάνεται πουθενά.

Τώρα, να πάρωμε την 'Ελληνίδα ως άδελφή; 'Αν και καλλίτερα να μην θί-ξωμε αυτό το θέμα. Ο άδελφος, γνωστό πράγμα, είναι γεννημένος ειλώτας έφ' όρου ζωής, με υποχρεώσεις μεγαλεί-τερες και αυτού του γενήτορος. Δεν εί-δα καμιά κοπέλλα να έργασθ ή άμα τύχη και έχει 3 — 4 άδελφια. Και ούδέ-ποτε της πέρασε από το νοῦ, σε μια δύσκολη περίπτωση, να βοηθήση τον ά-δελφό με την έργασία της. Μπορεί να τον αγαπά, να κλαίη γι' αυτόν, — μα δέν της χωρά ο νοῦς πώς αυτή ή ίδια μπορεί να τού φανή χρήσιμη. Ο άδελ-φός έχει «καθήκον» να την παντρεύη. Της τóβαλε στο νοῦ ή μητέρα της από μικρή. Και πρέπει να την προκίση ά-κόμα. Ναι, μην μιλάμε γι' αυτό το θέ-μα, γιατί όλοι μες οι Ρωμιοί το έέ-ρομε καλά. «Αν και σ' αυτό, επιτρέ-ψατέ μου και πάλι να πώ, πως φαίει ο άντρας και το περίφημο φιλότιμο του 'Ελληνας άδελφού. Πλήρωσε λοι-πόν κύριε άδελφέ και μην μιλάς και παραπονιέσαι καθόλου.

Η 'Ελληνίδα ως φίλη, ως έρωμένη; Τι να τή πούμε. Τούλάχιστον εδώ στην

'Αθήνα, δέν είδα άκόμα την «Άγάπη-Θυσία», γιατί τί άλλο είναι και ο έρω-τας παρ' να ξεχνάς την ύπαρξή σου για τον άλλον. 'Ε, λοιπόν ή 'Ελληνίδα μας που να ξεχάση τον εαυτόν της; 'Ισα-ίσα, πρώτα αυτόν θυμά-ται. Θέλει να τον εξασφαλίση με γά-μο, και πάλιν γάμο (στεφάνι και πα-πά) και ύστερα αν δέν γίνεται αυτό, κακίωνει, μαραινεται, κατοσιφιάζει, και κλάμε κείνον που θα πέση στα χέ-ρια της. Θα τον φάη ζωντανό, από γκρίνια και από λεπτά. Πέφτει στο λούσο μ' ένα πάθος που έξω φαίνεται τις ξένες γυναίκες.

Στην Ζυρίχη μια φορά ήτανε μ'ά 'Ελ-ληνίδα με τον φίλον της. Της αγόρασε ένα-πέντε-όκτώ γουνένια παλτά. Και γκρίνιαζε άκόμα. Μιά 'Ελβετίδα που την ήξερε, δέν μπορούσε να καταλάβη πως όλες αυτές ή αγορές ήταν για τον εαυτόν της. «Όλο έλεγε: «σίγουρα κά-νει έμποριο αυτή ή γυναίκα, κάνει έμ-πόριο». Δεν χωρούσε στο μυαλό της άπλουστάτης 'Ελβετίδας τόσο λούσο. Δεν φανταζόταν τί μπορούσαν να της χρησιμεύσουν τόσα παλτά, και ρωτού-σε άφελώς: «Μά τότε. τότε θα προφτά-ξη να τή βάλη;» Η 'Ελβετίδα, που το έλάχιστά της πιά είναι νάνε πολύ άπλη.

Μάλιστα, έτσι βλέπω τις 'Ελληνίδες. Πριν να τις γνωρίσω από κοντά, πως τις αγαπούσα! Είχα κάνει με τον νοῦ μου, ένα τύπο συμπαιθητικό, πονετικής γυναικούλας, μελαχρινής, με τή μά-τια γιομάτα καλοσύνη κι' άγάπη, και πρότυπο μητέρας.

Την είδα έξω, με τ' άρρωστο παιδί της, να μην βλέπη την ώρα πότε ν' ά-φίση την κλινική και να πάη στην 'Α-θήνα που την τραβούσε σά μέλι. 'Ε-κλαιγε, θρηνοῦσε για το παιδί της, μά θυσία δέν την είδα να κάνει ποτέ. Ότε και για λίγο καιρό να μείνη έξορστη σ' ένα βουνό με χιόνια για την ύγεία του παιδιού της.

«Νά χάσω τή ζωή μου κι' έγώ;» σου λέει. Δεν ξεχνά ποτέ το έγώ της. Μού-λεγε ο γιατρός Rollier που έχει την περίφημη κλινική των παιδιών στο Leysin, την εντύπωσι του κι' αυτός για τις 'Ελληνίδες. «Απορώ, λέει, με ποιάν ευκολία αποχωρίζονται από τή παιδιά τους, όταν πρόκειται να γυρί-σουν στην 'Αθήνα».

Και όμως είδα ξένες, Ρώσες, Βέλ-γες, που μήκαν υπέρτερες στα σ-νατόρια για να ζήσουν τή παιδιά τους τα φυματικά, πάνω στα βουνά της 'Ελ-βετίας. Γυναίκες γιατροῶν, δικηγόρων που άτυχήσαν. Δουλεύαν από το πρωί ως το βράδυ, και ή ευτυχία τους ήταν ή στιγμή που έλευθερες τρέχαν να σφί-ξουν τή παιδιά στην άγκαλιά τους. Και Γαλλίδες που γίνηκαν νοσοκόμες, κα-μαριέρες για να βοηθήσουν τον φίλο που αγαπούσαν. Μά ποτέ καμιά 'Ελ-ληνίδα δέν θα θυσιάση το έγώ της, για καμιά της άγάπη. Ζήτημα άνατροφής ή καρδιάς; 'Ισως και τή δυο μαζί. Μά γιατί νάνε άλλοιώς όταν ο άντρας παν-

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ

“ΡΟΜΑΝΕΣΚ,,

ΣΕ μια περίοδο νεκρή για το δραμα-τικό θέατρο, σε μια περίοδο, που το κοινό δέν έχει άλλη πνευματική έντρού-φηση από την έπιθεώρηση, θάτανε πράγ-ματι εύχης έργο, αν μās δινότανε κάπου κάπου ή ευκαιρία να παρακολουθώμε μερικές καλλιτεχνικές παραστάσεις. 'Ε-παγγελματίες ήθοιοι υπάρχουνε πολ-λοί διαθέσιμοι, κι' ότε λείπουνε τ' άξιο-λογα έρασιτεχνικά στοιχεία, που θα μπο-ρούσανε να συντελέσουνε στην έπιτυχία τέτοιων παραστάσεων. Έννοείται πως της στή συνεδήση του κοινού θάτανε ή καλή και φροντισμένη εκτέλεσή τους, που θ' απέκλειε κάθε ύπόνοια, πως ά-νάμετα στις προθέσεις των οργανωτών των παραστάσεων αυτών δέν υπάρχει κ' ή έπιθυμία της έπιτεύξεως ενός κα-θαρά καλλιτεχνικού αποτελέσματος. Μια τέτοια παράσταση, παρ' την άτυχη έκ-λογή του έργου και τις έλλειψεις της σκηνοθεσίας, ήτανε ή παράσταση των «Ρομανέσκ» του 'Εδμόνδου Ροστάν, που δόθηκε στο «Κεντρικό» την περασμένη Κυριακή από την καθήγητρια του 'Ε-θνικού 'Ωδειου κ. 'Αντιγόνη Μεταξά και τον κ. Ν. Παπαγεωργίου.

Άλήθεια, ή παράσταση ενός έργου του Ροστάν πρέπει να μās γεννή σήμερα πολλές παράξενες σκέψεις. Ο συγγρα-φεύς του «Αειδέως», του «Συρανό», της «Μακρονής Πριγκιπέσσας», των «Ρωμανικῶν» και του πολυδουλήτου «Σαντεκλαίρ» μεσουρανοῦσε, εδώ και είκοσι χρόνια, στο λογοτεχνικό στερέωμα της Εύρώπης. Κανένα δέν θα τολμούσε ν' άμφισβητήση τότε την άξία του, που σήμερα μās φαίνεται τόσο άμφισβόλη. Μια δολόκληρη γενεά ψιθύριζε με θαυ-μασμό τους στίχους του: «Όταν θή νάμια γέρος γώ και σύ γονά σά θάσαι θάσαι...»

Μερικές λυρικές τρανές του «Συρα-νό», όπου το φίλ παρομοιάζεται με ρό-δινη περισπωμένη και λίγες έξωτερικά μόνο μουσικές και περιττές στροφές του Ροστάν, φτάσανε για να τον τοπο-θετήσουνε στην πρώτη σειρά των συγ-χρόνων ποιητών. Πόσο εύκολη, άλήθεια, είναι ή έπιτυχία, μ'ά πόσο εύκολότερο και το πέσιμο. Η αήλη του έργου του Ροστάν έβρισε μαζί του, μέσα σε λίγα, έλάχιστα χρόνια. Ήτανε ένα άπατηλό επιγρύστωμα. Κίτω από το φανταστικό διακοσμητικό φόρτο του έργου του Ρο-στάν δέν διήρχε τίποτα, ούτε ζωή, ούτε άλήθεια. Ο «Συρανό» του, δ σχετικά θεατρικώτερος τύπος του, δέν μπόρεσε να νικήση το χρόνο. Ο ποιητής τούβαλε στο στόμα του όρατα λόγια, μα δέ θέ-λησε ή δέν μπόρεσε να τον δικαιώση. Και δέ δικαιώσε κανένα τύπο του ο Ρο-στάν. 'Ας πάρωμε μια παράδειγμα τους «Ρωμανικούς», που πατήσανε την περασμένη Κυριακή στο «Κεντρικό».

Τι είναι οι «Ρομανέσκ»; Μια συνηθι-σμένη φάρα, γραμμένη σε κομψούς στί-χους. Ο ποιητής θέλησε να σατυρήση τους ρωμαντικούς, που με το να ζούνε δλοένα σε μια παραίσθηση, σ' ένα αυ-ρετικό δνειρο, χάνουνε κάθε έπαφή με την πραγματικότητα. Άλλοιόμοιο! Ο

Ροστάν ήτανε από ιδιοσυγκρασία δ λι-γώτερο κατάλληλος για μιά τέτοια σά-τυρα, αφού κι' ο ίδιος δέν έδειξε ποτέ άπόλυτο σεβασμό στην άλήθεια. 'Αν έ-ξαιρέση κανείς τις «νταντελλένες ρίμες» του, το έργο παραμένει μιά πολύ συνη-θισμένη φάρα. Οι τύποι του είνε φτιαγ-μένοι και γι' αυτό ότε ο Περσινάι, ότε ή Σουλβέτ μπορούνε να σταθούνε σά σύμβολα της εποχής και του κόσμου που θέλησε να σατυρήση ο ποιητής. Η ζωή είναι πολύ εκδικητική. Δέ συγχωρεί ποτέ όσους την περιφρόνησαν. Και γι' αυτό οι «Ρομανέσκ» δέν μπορούνε σή-μερα να παρασύρουνε κανένα, ότε να δώσουνε τη συγκίνηση της πραγματικής τέχνης.

Όσο για την παράσταση, έχωμε να σημειώσωμε τ' συγκαταμένο και φινό παίξιμο της κ. 'Αντιγόνης Μεταξά, που αν έμενε στο επαγγελματικό θέατρο, σί-γουρα θα γινότανε μιά πρώτης τάξεως ingénue. Ο κ. Φαρμάκης, διπλωματοῦ-χος, αν δέν κάνωμε λάθος, της 'Επαγ-γελματικής Σχολής Θεάτρου, έχει, χωρίς άμφισβόλια, όρισμένες άρετές, μα του λείπει όλοτεία ή εξάσκηση. Ειδικότερα, στο ρόλο του Περσινάι δέν τον βοήθησε ούτε το physique του, για να εμφανι-σθ ή καλύτερος. Τέλος ή άπαγγελία του θύμιζε παλιά σχολή. Ός τόσο μπορεί να έξελεχθ ή με τον καιρό, προ πάντων σάν εξουδετερώση το μειονέκτημα της φωνής του. Οι κ. κ. Ν. Παπαγεωργίου και Γ. Παπαχερίστος τονώσανε με το φυσικό τους παίξιμο την παράσταση, όμως σε μερικά σημεία υποπέσανε, δυσ-τυχώς θεληματικά, στο σφάλμα του αυτοσχεδιασμού. Ο κ. Γ. Μποῦρχος είχε στο ρόλο του έφορομάχου Στραφορέλ σγυ-μες έξαιρετικά καλές. 'Ο,τι κυρίως ζη-μίωσε την παράσταση ήτανε ή έλαττωμα-τική διαρρύθμιση της σκηνής, προ πάν-των στην πρώτη πρόξη. Καμιά προσ-πάθεια προσαρμογής της σκηνοθεσίας στην υφιστάμενη σχέση των αναλογιών σκηνής και πλατείας. Όποιος δέν κα-θότανε στο κέντρο της πλατείας ήτανε υποχρεωμένος να βλέπη ή τον ήρωα ή την ήρωίδα του έργου χωριστά. Άκόμα κι' ο ρεαλισμός του νεκρού, που απαι-τήσε την κάλυψη του τοίχου με φυσικά κλαδιά, ήτανε, με την άλήθεια, τέλεια άδικαιολόγητος. Θαρρώμε πως δέ στέ-κουνε πιά σήμερα τή παρέρματα του 'Αν-τουάν και του δικού μας του Χρηστομά-νου. Η μόδα τους πέρασε. Ός τόσο ή πα-ράσταση δέν ήτανε κακή στο σύνολό της.

Δέ θάπρεπε να κλείσωμε το σημείωμά-μας, χωρίς να πούμε δυο λόγια και για τη μετάφραση του κ. Δ. Γιαννουκάκη. Σίγουρα κι' ο ίδιος δ μεταφραστής θα άμολογούσε σήμερα — αν δέν κάνωμε λάθος, ή μετάφραση είναι πολύ παλιά — πως ή έργασία του δέν μπορεί νάχη ά-ξιώσεις λογοτεχνικές. 'Εξω από την κα-θαρεύουσα ή έξω από τις άφρόνητες χα-σιμιές των στίχων του, ο μεταφραστής δέν μπόρεσε ν' αποδώση τις λεπτότατες άποχρώσεις του πρωτοτύπου, πράγμα που ζημίωσε σημαντικά όχι μόνο τον ίδιο, μα και το έργο, που δέν έχει, καθός είπαμε, άλλην άξία εκτός από το περι-τεχνο ύφος του και τις «νταντελλένες ρίμες» του.

ΑΒΘΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΔΗΜΑΚΟΥ Γ.: Παλμοί
ΟΝΗΤΟΥ Π.: Ήλεκτροι ξεριζωμένοι
ΠΟΥΛΟΥΡΗ Μ.: Ήχω στο Χάος.

Ο Rainer Maria Rilke, ο εξαίσιος άγγλος ποιητής του οποίου κάθε τραγούδι και κάθε σελίδα προδίδει αποκαλύπτει και εκπαιδεύει και προεκτείνει την ουσία κι αυτόν τον πιο απλό πραγμάτων, στο βιβλίο του που εκδόθηκε τελευταία «Fragments en Prose» συμβουλεύει έναν νέο ποιητή:

«Με ρωτάτε αν οι στίχοι σας είναι καλοί. Με ρωτάτε, και ρωτάστε πριν από μένα άλλους. Στέλνετε τους στίχους σας σε περιοδικά. Τους συγκρίνετε με άλλα ποιήματα, κι ανησυχείτε όταν δεν σας τους δημοσιεύουν. Λοιπόν, αφού μου επιτρέψετε να σας συμβουλεύω, σας λέω να παραιτηθείτε από τις ενέργειες αυτές. Κυτάξτε έξω από σας, κι αυτό είναι ακριβώς που δεν πρέπει. Κανένας δεν μπορεί ούτε να σας συμβουλευθεί, ούτε να σας βοηθήσει. Ένας μόνο τρόπος υπάρχει: εισδύσετε μέσα στον εαυτό σας. Ξεετάσσετε το λόγο για τον οποίο γράφετε, ξεετάσσετε αν οι ρίμες του φθάνουν ίσα με τα βάθη του εγώ σας, τότε μείνετε να ερωτηθείτε: εάν δεν έγραφα θα πέθαινα; είμαι υποχρεωμένος να γράφω; Σκαλίστε μέσα σας ίσως να ανακαλύψετε μια βαθιά απάντηση. Κι αν είναι ναι, εάν μπορείτε να αποχωρήσετε σ' αυτή τη σοβαρή ερώτηση, με ένα άλλο και δυνατό «πρέπει», τότε ξήστε τη ζωή σας σύμφωνα με την αναγκαιότητα αυτή και η πιο ελκυστική και η πιο άσημαντη στιγμή της ζωής σας πρέπει να γίνει ένα τεκμήριο της οσμής αυτής. Ύστερα πλησιάζετε τη φύση. Ύστερα δοκιμάστε να πείτε, όπως ο πρώτος άνθρωπος, τι βλέπετε και τι ξέρετε, τι αγαπάτε και τι χάνετε. Μην γράφετε ερωτικά ποιήματα. Αποφεύγετε το πάρα πολύ κοινό αυτό είδος: είναι το δυσκολότερο γιατί χρειάζεται μια δύναμη μεγάλη κι ωραιομένη για να δώσει κανείς κάτι δικό του έχει όπου παρουσιάζονται πλήθη από έργα καλά και συχνά θαυμάσια. Αποφεύγετε λοιπόν τις γενιότητες για να προσφύγετε στα θέματα που σας προσφέρει η καθημερινή δική σας ζωή» περιγράφει τις λύπες και τους πόθους σας, τις διαβατικές σκέψεις σας και την πίστη σας σε κάποια ομορφιά, περιγράφει όλα αυτά με μια ελκυστική θερμότητα, ήρεμη και ταπεινή, και για να εκφραστείτε, μεταχειριστείτε εικόνες από τα γύρω σας πράγματα, από τα δέντρα και τις αναμνήσεις σας. «Αν η ζωή σας σας φαίνεται φτωχή, μην την κατηγορείτε: κατηγορείστε μόνο τον εαυτό σας, συλλογισθείτε ότι έσείς δεν έχετε αρκετά ποιητής για να δραματοποιήσετε τα πλούτη της» γιατί για τον δημιουργό δεν υπάρχει ούτε φτώχεια, ούτε άδεια ή υποψήφιος περιορισμός. Κι αν ακόμα είδατε υποψήφιος να ξαπλώσει σε μια φυλακή της οποίας τα τείχη δεν θα διαχέονταν στις αισθήσεις σας κανένα θόρυβο του κόσμου, θα σας έμενε η παιδική σας ηλικία, ο ήλιος και βασιλικός σας αυτός πλάτος, ο θησαυρός αυτός των αναμνήσεων. Θα πρέπει προς αυτήν να στρέψετε την προσοχή σας. Δοκιμάστε να επαναφέρετε στην επιφάνεια τις βαθιές έντυπες του μακρινού αυτού παρελθόντος. Η προσωπικότητά σας θα δυναμώσει, η μοναξιά σας θα εδρυνθεί για να γίνει μια κατοικία γεμάτη αήνη, όπου μόλις θα φθάνει από μακριά ο κρότος του έξι κόσμου. Κι αν απ' αυτή την εσωτερική στροφή και την κάθοδο μέσα στο δικό σας κόσμο γεννηθούν ποιήματα δεν θα σκεφθείτε να ερωτήσετε άλλους αν οι στίχοι σας είναι καλοί. Δεν θα προσπαθήσετε να προσκαλέσετε το ενδιαφέρον των περιοδικών για το έργο σας, γιατί θα είναι για σας η φυσική κι άσπλητη ιδιοκτησία σας, ένα κομμάτι και μια φωνή της ζωής σας. Ένα έργο τέχνης έχει αξία όταν γεννιέται από μια ανάγκη. Η ανάγκη του περσιέει το κριτήριο του. Δεν υπάρχει άλλο κριτήριο. Γι' αυτό δεν μπορεί να υπάρχει άλλη συμβουλή από αυτήν: εισδύστε μέσα σας και υπολογίστε τα βάθη απ' όπου η ζωή σας η πηγή αυτή θα σας δώσει την απάντηση που ζητάτε. Δεχθείτε την όπως θα την ακούσετε, χωρίς να θελήσετε να την ερμηνεύσετε. Ίσως καταλάβετε ότι είδατε ποσορισμένους να γίνετε καλλιτέχνες. Τότε δεχθείτε αυτή τη μοίρα σας και βαστάξτε το βάρος και το μεγαλείο της χωρίς να περιμένετε ποτέ χαμηλά αναμνήσεις απ' έξω. Γιατί εκείνος που δημιουργεί πρέπει να έχει ένα δικό του κόσμο, πρέπει να τα βρίσκει όλα μέσα

του, και μέσα στη φύση την όποιαν έκανε δική του.»

Παρέθεσα ολόκληρο το μακρύ αυτό στοχασμό του Rilke γιατί νομίζω ότι είναι η αριότερη συμβουλή που μπορεί να δοθεί και γιατί είναι ένας γραμμένος σαν ένα ποίημα. Νομίζω ότι αν όσοι φιλοδοξούν να γράψουν ποιήματα τον διάβαζαν και τον καταλάβαιναν και διάβαζαν και την υπέροχη σελίδα του Rilke για την ποίηση «στα Τετράδια του Brigg» θα γίνονταν διατακτικότεροι, και θα έβλεπαν το φως πολύ λιγότερα άνοστα και περσιέει ποιήματα.

Ίσως τότε να μην αναγκάζομαστε να διαβάσουμε ποιήματα σαν το ακολουθού που δεν είναι το χειρότερο μέσα στους «Παλμούς» του κ. Δημάκου:

Κλεισμένος μέσ' της κάμαρας
Τους τέσσερους τους τοίχους
Ίδρω, πάχει, τρέχει
Να φτιάσει λίγους στίχους.

Καλά γνωρίζει τίποτε
Μ' αυτούς δε θα προσθήκη
Ίδρω, πάχει, τρέχει
Να φτιάσει λίγους στίχους.

Μα γνορίζει τίποτε
Μ' αυτούς δε θα προσθήκη
Ίδρω, πάχει, τρέχει
Να φτιάσει λίγους στίχους.

Μα νά, δεν κλαίει. Κάθεται
Μέσ' τους βουβούς τους τοίχους
Γυμνός, κι ακουραίνεται
Κάποιους σβυσμένους ήχους.

«Αν ο κ. Δημάκος είχε έμπιστοθεί με την ανάγκη του Rilke ίσως θα είχε υποπτευθεί ότι όταν ο ποιητής αισθάνεται βουβός τους τοίχους, και δεν στοιχειώνει το περιβάλλον του με μαγευτικά φαντάσματα, και δεν τραγουδεί με ένθουσιασμό, είναι προτιμότερο να σιωπήσει. Ο καλλιτέχνης πρέπει να αγαπά τόσο θερμά το έργο του και να απολυτρώεται τόσο ολοκληρωτικά από αυτό, ώστε κι αυτή η απαραίτητη έπιμονη επεξεργασίας να του χαρίζεται μια μέση. Δεν είναι επί τέλους υποχρέωση να είναι κανείς ποιητής, και δεν εκτελεί κανένας υποχρέωση όταν ιδρύοντας και πάσχοντας για να γεμίσει ένα βιβλίο κατασκευάζει με τη βία, σαν να τον σπρώχνει μια παραγγέλια, πεζά και ρασοαναλυτικά τετράστιχα και συνέττα γύρω από τις πιο κοινές και ρηχές ιδέες και έντυπώσεις.

Οι άδελφοι σίχοι που εκδίδονται είναι άπειροι. Έν τούτοις μέσα στην έρημη ακούσθησαν τελευταία κάποιες κραυγές που έφεραν ένα μήνυμα από λιγυρούς κόσμους.

Ο κ. Θνητός εκδηλώνει στα ποιήματά του μια ελκυστική ανησυχία και τη μετανάστευση. Ο πρόλογος του είναι δυσηχός κακογραμμένος και η πρόβα του έχει μια κάποια χυδαίότητα που δεν διακρίνεται καθόλου στους στίχους του που είναι τονάντιον πολύ ξεπετυσμένοι άλλοιως θα μετέφεραν άμεσα μέσα στην ατμόσφαιρα των ποιημάτων. Ο κ. Θνητός αναπτύσσει στον πρόλογο πως η ποίηση δεν μπορεί να αναβλύσει από μια στεγνή έμφαση, αλλά προσαπεία μόνον ο άνθρωπος που έδωσε ολόκληρο τον εαυτό του στην πολύμορφη ζωή, που πληρώθηκε με ένθουσιασμούς απ' αυτήν, που πρόσθεσε ένταση και με τη φαντασία του στην κάθε του περιπέτεια, μπορεί ίσως κάποτε σε μια όρα περιουλομένη να έμπνευσε ένα ποίημα που ύστερα θα το δούλεψε με χαρά.

Τα ποιήματα του κ. Θνητού δεν προσφέρουν μια δυνατή ανάταση έχουν όμως όλα μια διάθεση. Η ψυχή του είναι και πένθημη και φθινοπωρινή και κουρασμένη, αλλά σύγχρονα έχει και την ικανότητα να βλέπει με κατάληξη το κάθε θέμα, να αισθάνεται την κάθε συγκίνηση σαν να την αισθάνεται την πρώτη φορά. Είναι μια ψυχή μοντέρνα: αναμένει τον γύρο της κόμης. Ο κ. Θνητός είναι μαζί μελαγχολικός, και ερωτικός: νοσταλγεί κάτι άλλο που δεν έχει ακριβώς τί είναι. Τα ποιήματά του προσκινούνται μέσα μας γιατί έμπνευσε πρωτοδότητες, δονισμένες εικόνες, γιατί πλέκονται με άπλοπα ευρήματα.

Ο κ. Θνητός δεν κατάρθωσε ακόμη να ε-πικρινήσει όλες τις επιρροές και να βρει εν-τελώς τον εαυτόν του. Σε μερικά του ποιή-

ματα είναι φανερό ότι δανείστηκε και τα θέ-ματα, και την τεχνολογία, κι' ακόμα κι' ολό-κληρους στίχους από το Χατζόπουλο, από τον Καβάφη, από τον Ουράνη. Άλλα κι' απ' αυτά ακόμα τα ποιήματα διακρίνονται μέσα στην ού-σια τους ή προσωπικότητα του κ. Θνητού προσθέτει κάτι δικό του στα ξένα μοτίβα. Ο κ. Θνητός έχει αρκετή, καταφανέστατη άτομι-κότητα, ώστε να μη μπορεί να κατηγορηθεί ότι μιμείται συνειδή, από πρόθεση. Άλλα δεν θα μπορούσε ακόμη να απολυτρωθεί εντε-λώς από την γοητεία μερικων ποιητών που αγαπά κι' ότι αγαπά αυτούς τους ποιητές δείχνει πως έχει καλαισθησία και κατανόηση της ποίησης. Όταν καταχτήται έντελως τον εαυτό του, όπως τον καταχτά κι' ολας στα σα-τυρικά του ποιήματα, που είναι τα πιο ιδιόρ-ρυθμα, προσωπικά, και δονισμένα ποιήματα της συλλογής, φαντάζομαι ότι σε κάποια τρα-γούδια του θα συλλάβει και θα μεταμορφώσει κάτι από την ψυχή της εποχής μας που είναι όλη έκθαμβη άπορία, αγωνία κι' όρμη...

Ο κ. Θνητός δοκιμάζει ακόμα τις δυνάμεις του τα ποιήματά του αναβλύζουν ακόμα περισ-σότερο από παροδικούς έρεθισμούς παρά από ένα ψυχικό καταστάλαγμα. Ο τόνος της φωνής της δεσποινίδος Πολυδούρη είναι πολύ βαθύ-τερος. Κατορθώνει να δώσει μια δική της προ-σωπική συγκίνηση και μουσική ανάταση στα αιώνια θέματα της αγάπης και του θανάτου. Τι σημαίνει αν ίσως μερικά τραγούδια της είναι κάπως άτεχνα κι' αν δεν ολόκληρως πάντα ότι θέλει να εκφράσει; «Στην Ήχω στο Χάος» η Δις Πολυδούρη είναι κι' ολας πολύ πιο κύ-ρια της τέχνης παρά στην πόρτη της συλλογής «Οι τριλλίες που σβύνουν». Μα κι' αν δεν δια-κρίνονται αυτή η αισθητή πρόθεση, πάλι θα είταν αρκετός ο εσωτερικός παλμός των τρα-γουδιών της για να της δώσει μια θέση έντε-λως ξεχωριστή. Τα ποιήματά της φωτίζονται από μερικές κραυγές πόνου, κι' από μερικές κραυγές νίκης απάνω στον πόνο, τόσο διεσ-δυτικές και τόσο συναρπαστικές, τόσο απόλυτα λιγυρές, που όποιος τις ακούσει δεν θα μπο-ρέσει πια ποτέ να τις λησμονήσει. Θα αποτυ-ποθούν μέσα του και θα τον συνοδεύουν για να του ελαφρύνουν κάποιες βαρύνες όρες με το όραμα μιας απολυτρώσης. Η Δις Πολυ-δούρη θρηνηί τα νεύατα που άδικα τα μάρανε μια άρρωσσία, κι' αμέσως στους πιο σπαρα-χτικούς της θρήνους ακούεται σαν ένα θριαμ-βικό μήνυμα: η ψυχή που δημιουργεί δεν λυ-γίζει πέρα από το δικό της σπαραγμό άνεμίζει την τεράστια δίνη γύρω της και χαίρεται γιατί της δόθηκε να συμμετάσχει στον άπειρο ανα-βρασμό των κόσμων και να προσπαθήσει να το προσθέσει κάποιο νόημα. Τίποτε στιγμιαίο κι' έφημερο δεν σματάει τη Διίδα Πολυδούρη. Συγχωνεύεται με τη φύση όμα προς την ή-δονη και τη μεθι της αγάπης κι' όταν τη συγκρατεί η άλυσίδα της άρρωστίας υπομο-νεί με εγκαρτερική στωικότητα κι' άλλους έ-παναστατεί περήφανα. Πάντα εξωτερικεύοντας με τον δικό της έμπνευσμένο, προσωπικό τρόπο το άτομικό της όραμα, το πλαταίνει και κλείνει μέσα του και από την ουσία της συνολικής ανθρώπινης τραγωδίας. Τα πιο μικρά της τρα-γούδια δονίζονται από μια πνοή που ξεπερνά τις λιτές τους εικόνες και τις προσεχίνει μ' ένα νόημα καθολικό.

Σύμφωνα με τη φύση της, η Δις Πολυδούρη, συγχωνεύεται με τη φύση όμα προς την ή-δονη και τη μεθι της αγάπης κι' όταν τη συγκρατεί η άλυσίδα της άρρωστίας υπομο-νεί με εγκαρτερική στωικότητα κι' άλλους έ-παναστατεί περήφανα. Πάντα εξωτερικεύοντας με τον δικό της έμπνευσμένο, προσωπικό τρόπο το άτομικό της όραμα, το πλαταίνει και κλείνει μέσα του και από την ουσία της συνολικής ανθρώπινης τραγωδίας. Τα πιο μικρά της τρα-γούδια δονίζονται από μια πνοή που ξεπερνά τις λιτές τους εικόνες και τις προσεχίνει μ' ένα νόημα καθολικό.

Σύμφωνα με τη φύση της, η Δις Πολυδούρη, συγχωνεύεται με τη φύση όμα προς την ή-δονη και τη μεθι της αγάπης κι' όταν τη συγκρατεί η άλυσίδα της άρρωστίας υπομο-νεί με εγκαρτερική στωικότητα κι' άλλους έ-παναστατεί περήφανα. Πάντα εξωτερικεύοντας με τον δικό της έμπνευσμένο, προσωπικό τρόπο το άτομικό της όραμα, το πλαταίνει και κλείνει μέσα του και από την ουσία της συνολικής ανθρώπινης τραγωδίας. Τα πιο μικρά της τρα-γούδια δονίζονται από μια πνοή που ξεπερνά τις λιτές τους εικόνες και τις προσεχίνει μ' ένα νόημα καθολικό.

Σύμφωνα με τη φύση της, η Δις Πολυδούρη, συγχωνεύεται με τη φύση όμα προς την ή-δονη και τη μεθι της αγάπης κι' όταν τη συγκρατεί η άλυσίδα της άρρωστίας υπομο-νεί με εγκαρτερική στωικότητα κι' άλλους έ-παναστατεί περήφανα. Πάντα εξωτερικεύοντας με τον δικό της έμπνευσμένο, προσωπικό τρόπο το άτομικό της όραμα, το πλαταίνει και κλείνει μέσα του και από την ουσία της συνολικής ανθρώπινης τραγωδίας. Τα πιο μικρά της τρα-γούδια δονίζονται από μια πνοή που ξεπερνά τις λιτές τους εικόνες και τις προσεχίνει μ' ένα νόημα καθολικό.

Σύμφωνα με τη φύση της, η Δις Πολυδούρη, συγχωνεύεται με τη φύση όμα προς την ή-δονη και τη μεθι της αγάπης κι' όταν τη συγκρατεί η άλυσίδα της άρρωστίας υπομο-νεί με εγκαρτερική στωικότητα κι' άλλους έ-παναστατεί περήφανα. Πάντα εξωτερικεύοντας με τον δικό της έμπνευσμένο, προσωπικό τρόπο το άτομικό της όραμα, το πλαταίνει και κλείνει μέσα του και από την ουσία της συνολικής ανθρώπινης τραγωδίας. Τα πιο μικρά της τρα-γούδια δονίζονται από μια πνοή που ξεπερνά τις λιτές τους εικόνες και τις προσεχίνει μ' ένα νόημα καθολικό.

Σύμφωνα με τη φύση της, η Δις Πολυδούρη, συγχωνεύεται με τη φύση όμα προς την ή-δονη και τη μεθι της αγάπης κι' όταν τη συγκρατεί η άλυσίδα της άρρωστίας υπομο-νεί με εγκαρτερική στωικότητα κι' άλλους έ-παναστατεί περήφανα. Πάντα εξωτερικεύοντας με τον δικό της έμπνευσμένο, προσωπικό τρόπο το άτομικό της όραμα, το πλαταίνει και κλείνει μέσα του και από την ουσία της συνολικής ανθρώπινης τραγωδίας. Τα πιο μικρά της τρα-γούδια δονίζονται από μια πνοή που ξεπερνά τις λιτές τους εικόνες και τις προσεχίνει μ' ένα νόημα καθολικό.

Σύμφωνα με τη φύση της, η Δις Πολυδούρη, συγχωνεύεται με τη φύση όμα προς την ή-δονη και τη μεθι της αγάπης κι' όταν τη συγκρατεί η άλυσίδα της άρρωστίας υπομο-νεί με εγκαρτερική στωικότητα κι' άλλους έ-παναστατεί περήφανα. Πάντα εξωτερικεύοντας με τον δικό της έμπνευσμένο, προσωπικό τρόπο το άτομικό της όραμα, το πλαταίνει και κλείνει μέσα του και από την ουσία της συνολικής ανθρώπινης τραγωδίας. Τα πιο μικρά της τρα-γούδια δονίζονται από μια πνοή που ξεπερνά τις λιτές τους εικόνες και τις προσεχίνει μ' ένα νόημα καθολικό.

Σύμφωνα με τη φύση της, η Δις Πολυδούρη, συγχωνεύεται με τη φύση όμα προς την ή-δονη και τη μεθι της αγάπης κι' όταν τη συγκρατεί η άλυσίδα της άρρωστίας υπομο-νεί με εγκαρτερική στωικότητα κι' άλλους έ-παναστατεί περήφανα. Πάντα εξωτερικεύοντας με τον δικό της έμπνευσμένο, προσωπικό τρόπο το άτομικό της όραμα, το πλαταίνει και κλείνει μέσα του και από την ουσία της συνολικής ανθρώπινης τραγωδίας. Τα πιο μικρά της τρα-γούδια δονίζονται από μια πνοή που ξεπερνά τις λιτές τους εικόνες και τις προσεχίνει μ' ένα νόημα καθολικό.

Σύμφωνα με τη φύση της, η Δις Πολυδούρη, συγχωνεύεται με τη φύση όμα προς την ή-δονη και τη μεθι της αγάπης κι' όταν τη συγκρατεί η άλυσίδα της άρρωστίας υπομο-νεί με εγκαρτερική στωικότητα κι' άλλους έ-παναστατεί περήφανα. Πάντα εξωτερικεύοντας με τον δικό της έμπνευσμένο, προσωπικό τρόπο το άτομικό της όραμα, το πλαταίνει και κλείνει μέσα του και από την ουσία της συνολικής ανθρώπινης τραγωδίας. Τα πιο μικρά της τρα-γούδια δονίζονται από μια πνοή που ξεπερνά τις λιτές τους εικόνες και τις προσεχίνει μ' ένα νόημα καθολικό.

Σύμφωνα με τη φύση της, η Δις Πολυδούρη, συγχωνεύεται με τη φύση όμα προς την ή-δονη και τη μεθι της αγάπης κι' όταν τη συγκρατεί η άλυσίδα της άρρωστίας υπομο-νεί με εγκαρτερική στωικότητα κι' άλλους έ-παναστατεί περήφανα. Πάντα εξωτερικεύοντας με τον δικό της έμπνευσμένο, προσωπικό τρόπο το άτομικό της όραμα, το πλαταίνει και κλείνει μέσα του και από την ουσία της συνολικής ανθρώπινης τραγωδίας. Τα πιο μικρά της τρα-γούδια δονίζονται από μια πνοή που ξεπερνά τις λιτές τους εικόνες και τις προσεχίνει μ' ένα νόημα καθολικό.

Σύμφωνα με τη φύση της, η Δις Πολυδούρη, συγχωνεύεται με τη φύση όμα προς την ή-δονη και τη μεθι της αγάπης κι' όταν τη συγκρατεί η άλυσίδα της άρρωστίας υπομο-νεί με εγκαρτερική στωικότητα κι' άλλους έ-παναστατεί περήφανα. Πάντα εξωτερικεύοντας με τον δικό της έμπνευσμένο, προσωπικό τρόπο το άτομικό της όραμα, το πλαταίνει και κλείνει μέσα του και από την ουσία της συνολικής ανθρώπινης τραγωδίας. Τα πιο μικρά της τρα-γούδια δονίζονται από μια πνοή που ξεπερνά τις λιτές τους εικόνες και τις προσεχίνει μ' ένα νόημα καθολικό.

Σύμφωνα με τη φύση της, η Δις Πολυδούρη, συγχωνεύεται με τη φύση όμα προς την ή-δονη και τη μεθι της αγάπης κι' όταν τη συγκρατεί η άλυσίδα της άρρωστίας υπομο-νεί με εγκαρτερική στωικότητα κι' άλλους έ-παναστατεί περήφανα. Πάντα εξωτερικεύοντας με τον δικό της έμπνευσμένο, προσωπικό τρόπο το άτομικό της όραμα, το πλαταίνει και κλείνει μέσα του και από την ουσία της συνολικής ανθρώπινης τραγωδίας. Τα πιο μικρά της τρα-γούδια δονίζονται από μια πνοή που ξεπερνά τις λιτές τους εικόνες και τις προσεχίνει μ' ένα νόημα καθολικό.

Για να φωτίσω μιά στιγμή το δρόμο σου
μολά για τ' όλη διαλεχτήν αγάπη σου.

Ο ποιητής που έμπνευστηκε από την αγάπη και το θάνατο παρόμοιες λιγυρές κραυγές μπορεί να είναι βέβαιος ότι η φωνή του θα πλουτίσει πολλές ψυχές κι' ότι θα δια-τηρηθεί θερμή μέσα σε άπειρες συντονισμέ-νες δονήσεις.

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ (')

Δρος ΣΚΕΥΟΥ ΖΕΡΒΟΥ: Η Δωδεκάνησος
και η Δ' των Ελλήνων Έθνοσυνέλευσις,
Αθήνα, 1930.

ΜΕΣΑ εις ένα πολυτελέστατον τόμον από 800 περίπου σελίδας ο κ. Ζερβός συνέλεξε όλα τα ιστορικά και εθνολογικά στοιχεία καθώς και τας ώραιας αναμνήσεις της Δωδεκανήσου που συγκινούν πάντοτε βαθύτατα την έλληνη-κήν ψυχήν. Δεδομένου δε ότι η εργασία αυτή αποτελεί την συνέχισιν ενός πραγματικού ογκώ-δους έργου, το όποιον από του 1918 ένεφαν-στη εις 12 άλλας μελέτας, τόσον ιστορικής και καλλιτεχνικής όσον και πολιτικής, είναι αδύνατον να μη θαυμάση κανείς τον ώρατον φρατιισμόν του έκλεκτου Δωδεκανησιού, ο ό-ποιος δεν παραλείπει καμμίαν εύκαιραν χωρίς να «κονήσθ» την έθνικην παράδοσιν με τον πό-νον, τας άνησυχίας και τους ένθουσιασμούς του. Άνεξαρτήτως της πολιτικής άπόψεως του ζη-τήματος, πιστεύομεν ελκυστικώς ότι ο κ. Σκευός Ζερβός διά της προσπάθειας του αυτής δεν προσφέρει μόνον υπηρεσίας πολυτίμους εις την υπόθεσιν των Δωδεκανήσων, αλλά και εις την όλην μας έθνικην παράδοσιν και άγωγήν.

Σ. Κ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ελάβομεν τα κάτωθι βιβλία:
Ντόλη Νίκη.—'Ανδρόπινες Μαριονέττες.
Κ. Φαλατζίς.—Οι έχθροι του αθηναϊκού
δένδρου και της αθηναϊκής έξοχής.

Π. Μακρή.—Η ψυχή των φυτών.
Α. Άδριανοπούλου.—Πώς θα αναδασωθώ
ή Έλλάς.

Π. Άναγνωστοπούλου.—Τρεις φιλοδοξιαί
διαλέξεις.
Κ. Φαλατζίς.—Λαϊκά πάγκρα και παιδικά
έξογα εις τας Άθήνας.

Π. Μακρή.—Η ύμνια μας και το υπαίθριον.
Δ. Καλογεροπούλου.—Αί με την Άνδρον
συνδεόμενα παραδόσεις της Διληκτικής λα-
τρείας.

Δ. Καλογεροπούλου.—Η πρώτη έν Έλ-
λάδι αναγκαστική κυκλοφορία του 1848.
Βιοηχανική και Βιοτεχνική Έπιθεώρησις.
Σ. Ι. Κατηφόρη.—Τό Ταμείον Άμύνης
Οίνοπαραγωγής Λευκάδος.

Υγεία.—Μνημειον εικονογραφημένον πε-
ριοδικόν πρακτικής υγιεινής.
Τερζάκη Άγγελου.—Φθινοπωρινή συμφω-
νία, διηγήματα.

Αφρονιάτη Π.—Πρόσφυγες, μυθιστόρημα.
Βουρλέλη Σ.—Έξομολόγησις νευρασθενι-
κού, νουβέλλο.

Άλεξιάδη Φ.—Γιατί σκοτώσε, μυθιστόρημα.
Κατηφόρη Ν.—Όσο κρατάει το σκοτάδι,
διηγήματα.

Νικολαΐδη Ν.—Η καλή συντροφισσα, διη-
γήματα.
Παπαγεωργίου Ν.—Ανάμεσα στους ανθρώ-
πους.

Βασιλικάνη Χρ.—Πληγές και Φραγγέλιον,
μυθιστόρημα.
Φραγκισμάτος Κ.—Σκόρπιες νότες, ποιή-
ματα.

ΤΑ ΠΕΡΙ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΙΒΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

F. PERILLA: Mistra Histories Franques,
Byzantines, Catalanes en Grèce. Notes d'art
et de voyages.— Paris 1929.

ΕΙΣ την σειράν των καλλιτεχνικών εκδόσεών
του διά το Άγιον Όρος, το Λαφνί και την
Χιον έπεσθισσε τελευταίως ο φιλέλλην Ιταλός
ζωγράφος και συγγραφέας Φ. Περίλλα ώρατον
σύγγραμμα διά τον Μιστράν και άλλα Βυζαν-
τινά και Φραγκικά μνημεία.

Εις τόμον από διακοσίας περίπου σελίδας,
καλλιτεχνικάτα τυπωμένον εις τα γνωστά
Παρισινά Τυπογραφεία του Α. Zahure, αλου-

(') Τα βιβλία παραδίδονται εις τών κριτικών
μας Άλκιον Θρύλον, ό όποιος κρίνει όσα θε-
ωρεί άξια κριτικής. Μάς παρακαλεί όμως να
τονισομεν ότι δεν τού είναι δυνατόν να λαμ-
βάνη απ' όλην του παρ' όσον τα άκρι-
δοθέντα διότι άλλοιώς δεν θα έφαισκον άκριαν.

τισμένον με άφαιστάτας άκουραέλλας, λεπτε-
πίλεπτα σκίτσα και καλλιτεχνικός φωτογρα-
φίας, ό συγγραφέας έκθέτει εις ύψος άπείρι-
τον τα ιστορικά των μνημείων, τα όποια ανα-
παρέστη με τόσην αγάπην και ένθουσιασμόν,
ός και έντυπώσεις από τας ανά τας χώρας των
περιπλανήσεις του. Έκτός των μνημείων ανα-
παριστά με πολλήν έπιτυχίαν και πολλά το-
πεία, εικόνες του βοσκού και της χωρικής της
Σπάρτης, ός και τα μικρά σκίτσα τόπων που
συνήντησε και έπισυνόδιον εις τα όποια παρευ-
ρέθη και διανθει με ούμορσιστικήν άφήγησιν,
από την όποιαν δεν λείπει ούτε η αγάπη ούτε
ό θαυμασμός προς τών τόπων μας και τούς
κατοίκους του.

Ο κ. Φ. Περίλλα σκοπεύει να συνεχίση τας
καλλιτεχνικάς αυτάς εκδόσεις, περιλαμβάνων
εις αυτάς την Στερεάν, τας Νήσους, την Μα-
κεδονίαν και την Θράκην, και να παρουσιάση
ούτω την όλην Έλλάδα γραφικός ιστορημένην.

1) «Old Testament Legends from a Greek poem»,
by Georgios Chummos. Edited with introduction,
Matrical translation, Notes and Glossary from
a manuscript in the British Museum by F. H.
Marshall M. A. Birkbeck College; Reader in
Classics, University of London.— Cambridge at
the University Press. 1925.

2) «Three Cretan plays» translated from the
Greek by F. H. Marshall M. A. Korae Professor of
Modern Greek, King's College, University of
London, with an introduction by John
Mavrogordato M. A. Exeter College, Oxford—
Oxford University Press, London: Humphrey Mil-
ford 1929.

3) «The Erotokritos» by John Mavrogordato M.
A.— Oxford University Press. London: Hum-
phrey Milford 1929.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩΣ και ευγνωμόνος βλέπομεν
τους έν τη Δύσει έλληνιστάς να άσχο-
λούνται περί τα έργα των πατέρων μας. Άπο-
δεικνύουν ότι η άλυσις η συνδεσις ήμας με
τους αρχαίους προγόνους δεν διεσάσθη και
ότι «κατά τους, όθθεν, ζοφερούς αιώνας της
παχυλής άμαθείας και βαρβαρότητος», δηλ.
της Φραγκοκρατίας, Ένετοκρατίας και Τουρ-
κοκρατίας, ο Έλληνομυός δεν έπαισε διανοού-
μενος και καλλιεργών τα γράμματα και τας
τέχνας.

Μεταξύ των Έλληνιστών αυτών,—και σχετι-
κός δεν είναι όλιγοι—δύο έν Άγγλία καταγι-
νόνται περί τα έργα των πατέρων μας. Άπο-
δεικνύουν ότι η άλυσις η συνδεσις ήμας με
τους αρχαίους προγόνους δεν διεσάσθη και
ότι «κατά τους, όθθεν, ζοφερούς αιώνας της
παχυλής άμαθείας και βαρβαρότητος», δηλ.
της Φραγκοκρατίας, Ένετοκρατίας και Τουρ-
κοκρατίας, ο Έλληνομυός δεν έπαισε διανοού-
μενος και καλλιεργών τα γράμματα και τας
τέχνας.

Μεταξύ των Έλληνιστών αυτών,—και σχετι-
κός δεν είναι όλιγοι—δύο έν Άγγλία καταγι-
νόνται περί τα έργα των πατέρων μας. Άπο-
δεικνύουν ότι η άλυσις η συνδεσις ήμας με
τους αρχαίους προγόνους δεν διεσάσθη και
ότι «κατά τους, όθθεν, ζοφερούς αιώνας της
παχυλής άμαθείας και βαρβαρότητος», δηλ.
της Φραγκοκρατίας, Ένετοκρατίας και Τουρ-
κοκρατίας, ο Έλληνομυός δεν έπαισε διανοού-
μενος και καλλιεργών τα γράμματα και τας
τέχνας.

Ο κ. Μάρσαλ, του όποιου γνωστά είναι
άι έν Λονδίνω διαλέξεις και μελέται περί νεω-
τέρων Έλλάδος ός και η κατά το 1925 δημο-
σιευθείσα έμμετρος μετάφρασις των Βιβλικών
ποιημάτων του Χούμιν, έξεδωκεν έσχάτως έν
Όξφόρδη έμμετρον, πιστήν και γλαφυράν, με-
τάφρασιν των τριών άριστων έργων του Κρη-
τικού Θεάτρου: της «Θυσίας του Άβραάμ»
—ήτις πριν παρασταθ ένός τον Μάρτιον του
1929, ειδικά έν Όλλανδία έπιτυχός το 1920,
κατά μετάφρασιν του σοφού έλληνιστού D. C.
Hesseling—της «Εροτοκρίτης» και του «Υπαρχ».

Εις το τέλος του τόμου παραθέτει ο κ. Μάρ-
σαλ έμμετρον ώρατον μετάφρασιν του του χα-
ρίεντος Κρητικού βουκολικού ποιήματος «Η
εμμετρος βοσκοπούλα», της όποιας, ός μάς
πληροφορεί το πρό αυτής σημείωμα του, θα
έκδώσθ συντόμος το κείμενον ο κ. I. N. Μαυ-
ρογορδάτος, έν Όξφωρντ.

Τών μεταφράσεων αυτών προηγήται εισα-
γωγή από 60 σελίδας από του κ. Μαυρογορ-
δάτου περί του Κρητικού Θεάτρου έν γενει
και περί των τριών έργων, με έπισκόπησιν της
κοινωνίας των διασωθέντων του καιρού έκεί-
νου της Κρήτης, επί Ένετοκρατίας και Τουρ-
κοκρατίας, των πηγών της Κρητικής λαοτε-
χνίας και με λεπτομερή ανάλυσιν των μετα-
φρασθέντων έργων.

Εις τας έρεύνας του δια τας πηγάς του
«Εροτοκρίτου», περί του όποιου έμμετρούς
έσχάτως ειδικήν μελέτην—ός θα ίδομεν κα-
τωτέρω—ό κ. Μαυρογορδάτος, ανεκάλυψε ότι
βάσις της «Θυσίας του Άβραάμ» είναι το
όραμα του ιταλού Λουίτζι Γκατό του έλλη-
γομένου Cicco di Hadria, «Lo Isach» έκδο-

θέν το 1586, σχεδόν άμέσως μετά τον θάνα-
τον του ότι η πληροφορία του Λεγκράν ότι η
«Θυσία του Άβραάμ» έντυπώθη το 1585 δεν
είναι άκριβής» ότι αϊ όπ' αυτού αναφερόμεναι
δύο εκδόσεις, ήτοι η editio princeps του 1585
και η του 1586, είναι άνύπαρκτοι ότι το έρ-
γον έντυπώθη διά πρώτην φοράν το 1635, και
τέλος ότι η θεωρία του μαχαρίτου Ξανθοφί-
δου περί του δράματος ός έργον του Βιζέν-
τζου Κορνάρου, του ποιητού ός «Εροτοκρί-
του», είναι πιθανωτάτη, καίτοι ο «Εροτοκρίτος»
έγράφη 10 έτη βραδύτερον, το 1645.

Η έκ του Ιταλικού διασκευή της «Θυσίας
του Άβραάμ» καθόλου δεν μενώνει, κατά τον
κ. Μαυρογορδάτον, την άξίαν του έργου. Τού-
ναντίον το ά

ΣΑΛΟΞΙΝΗ
Ἐναντίον τῆς Γρίπης

χθρος δὲν μὲν ἐπιτρέπει νὰ ἐκκαταθῇ σὴ-
μερα ἐπάνω στὸ σημεῖο αὐτό.

Νομίζω μόνον πὼς ἂν ἐμεῖς οἱ μουσικοὶ
ἀντὶ τῆς ἀλλοτρίωσής μας καὶ νὰ χανόμε-
στε σὲ μικροφιλοδοξίες καὶ μικροπροσωπικὰ
ζητήματα μπορούσαμε νὰ κινήσωμε τὸ
ἐνδιαφέρον τοῦ Κράτους γιὰ τὰ ζητήματά
μας καὶ νὰ ἐπιτύχωμε μὴ ριζικὴ λύση
τοῦς, ἢ ἐξέλιξη τῆς μουσικῆς τέχνης στὴν
Ἑλλάδα θὰ ἦταν ἀφάνταστη καὶ ἡ μου-
σική μας ζωὴ γενικὰ θὰ γινότανε σὲ λίγα
χρόνια ἀγνώριστη.

Τονίζω τὴ λέξη ριζικὴ γιὰτὶ φρονῶ
ἀδίστακτα πὼς ἀπὸ μὴ μὲς λύση ποῦ
θὰ εὐνοῦσε τὸν Ἀ ὄργανισμὸ εἰς βάρος
τοῦ Β εἶναι προτιμότερη ἢ σημερινὴ κα-
τάσταση ποῦ τοῦλάχιστον ἐπιτρέπει τὴν
ἐλεύθερη καλλιτεχνικὴ ζωὴ σὲ ὅλους καὶ
μὴ τὴν καλλιτεχνικὴ ἀμιλλὰ ποῦ ἀναγκα-
στικὰ ἀναπτύσσεται προσπαθεῖ ὁ καθένας
μας νὰ ζωντανέψῃ τὰ καλλιτεχνικὰ ἰδανικὰ
ποῦ πιστεύει.

Τὸ μόνον μέτρο ποῦ θὰ μπορούσε σὲ μὴ
τέτοια περίπτωση νὰ ληφθῇ ἀπὸ τὸ Κράτος
γιὰ νὰ παύσῃ κάθε γκρίνια γιὰ ἐπιεικὴ ἀ-
πονομή διπλωμάτων βραβείων κτλ. τοῦ Α
ἢ τοῦ Β Ὡδεῖον θὰ ἦταν ἂν ἀποφάσιζε
τὸ Κράτος νὰ σχηματίζῃ κάθε χρόνο μὴ
ἐπιτροπὴ ἀπὸ ξένους καλλιτέχνες ἢ Ἑλ-
ληνες μουσικοὺς τοῦ ἐξωτερικοῦ στὴν ὁποίαν
θὰ παρουσιάζονται οἱ μαθηταὶ ὅλων τῶν
ἀνεξαρτέτως τῶν Ὡδεῶν γιὰ τὶς διπλω-
ματικές τους ἐξετάσεις, καὶ αὐτὴ νὰ ἀπο-
νέμῃ τὰ διπλώματα ἀπὸ κοινὸν σὲ ὅλα τὰ
ἀναγνωρισμένα Ὡδεῖα.

Ξέρω πὼς με ὅσα εἶπα δὲν θὰ πείσω ὅ-
σους δὲν θὰ ἤθελαν νὰ πιστοῦν. Εἶπα ὁ
μὲς τὴ γνώμη μου χωρὶς φόβο καὶ χωρὶς
πάθος. Καὶ εἶμαι βέβαιος πὼς μὴ μὲρα
ἀργὰ ἢ γρήγορα, δὲν ξέρω, θὰ δικαιωθῶ.
Εἶνε ἀδύνατον μὴ μὲρα νὰ μὴν καταλά-
βωμε ὅλοι πούος ἦταν ὁ σωστός δρόμος
ποῦ θὰ μᾶς ἔφερνε ἐπάνω στὸ ψηλὸ βουνό
ὅπου θὰ στηθῇ τὰ παλάτι τῆς ἐλληνικῆς
μουσικῆς.

Εἶθε μόνον νὰ μὴ εἶνε πολὺ ἀργά!

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

Η 5η ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Ὁ κ. Μητρόπουλος μᾶς θύμισε παλιν
ὥραιες ἡμέρες μετὰ τὴν τελευταία Συμφω-
νική Συναυλία. Ἦταν ἀφιερωμένη, ἐκτός
ἀπὸ τὸ ὅλο τῆς Δοῦ Μπακούερ, σὲ ἔργα
ἀποκλειστικὰ τοῦ Βάγνερ. Ὁ Μητρόπου-
λος στὴν ἐρμηνεία τοῦ Βάγνερ εἶνε πραγ-
ματικὰ ἀπαράμιλλος κατωρθώνει ὥστε ἡ
ὀρχήστρα τοῦ νὰ παίρνῃ μὴ σούρπλες
ἐξαιρετικῆς καὶ βγάζει ἀνάγλυφα τὰ θέ-
ματα με θαυμαστὴ παραστατικότητα. Ἡ
ὄλη ἐκτέλεσις τῆς συναυλίας αὐτῆς ἦταν
μὴ ἀπὸ τῆς πρὶ ἐπιτυχίας αὐτῆς τῆς
χρονίας καὶ τιμῆς τὸν Ἑλληνα Μάεστρο
καὶ τὴν ὀρχήστρα.

Ὅπως καὶ κάθε χρόνο, ἔτσι καὶ ἐφέτος, ἐξ
αἰτίας τῶν Ἀπόψεων, οἱ συναυλίες τῆς
ὀρχήστρας σταματοῦν γὰρ ἕνα περίπου
μῆνα. Τὸ μῆνα αὐτὸ τὸν ἐπωφελεῖται ὁ
Μητρόπουλος γιὰ ἕνα καλλιτεχνικὸ ταξίδι
στὸ Βερολίνο. Θὰ διευθύνῃ ἐκεῖ τὴ μεγάλη
Φιλαρμονικὴ ὀρχήστρα καὶ εἰμαστε βέβαιοι
πὼς ἡ συναυλία τοῦ αὐτοῦ θὰ ἀποτελέσῃ
ἕνα σπουδαῖο σταθμὸν στὴν ὄλη του καλλι-
τεχνικὴ ἐξέλιξη καθὼς καὶ τῆς ὁλης μας
μουσικῆς ζωῆς.

Στὴν 5η Συμφωνικὴ Συναυλία συνέ-
πραττε καὶ Δις Τζέιν Μπακούερ, ἕνα ἀ-
πὸ τὰ πρὶ γερὰ πιανιστικά μας ταλέντα.

Η ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΑΓΓΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΣΤΟ ἑλληνικὸ κοινὸ θὰ εἶνε πολὺ
λίγο γνωστός, φαντάζομαι, ὁ Ἄγ-
γλος μυθιστοριογράφος Ὁ Φλάερτυ.
Νέος ἀκόμη — τριάντα δύο-τριάντα
τριῶν μόλις χρόνων, — ἐξημοσίευσε ὡς
τώρα, πέντε μυθιστορήματα, τὴν «Γυ-
ναῖκα τοῦ Γείτονα» (ὅπου περι-
γράφει τὴν ζωὴ καὶ τὰ ἥθη τῶν νησιῶν
Ἑῖρεν, τῆς ἰδιαίτερης τοῦ πατρίδας,
νησιῶν μετὰ μὴ πρωτόγονη καὶ ἀγρία
ὁμορφία ποῦ βρίσκονται στὴ δυτικὴ
ἀκτὴ τῆς Ἰρλανδίας), τὸν «Κ. Γκίλχου-
λι», τὴν «Μαύρη Ψυχὴ», τὸν «Δολο-
φόν» (ποῦ τὸν ἀφιέρωσε στοὺς
δανειστές του) τὸν «Καταδότη», καὶ
δύο συλλογὲς διηγήματα, τὴν «Τέντα»
καὶ τὴν «Ἀνοσιειάτικες Σπορές».

Σχετικὰ μετὰ τὴν ἡλικία του, καὶ αὐ-
τὴ ἡ ἐργασία του, ἥδη, δὲν εἶνε μικρή.
Θὰ ἦταν ὅμως ἴσως μεγαλύτερη (καὶ
μικρότερη ἴσως, ὅμως, πούος ξέρεῖ!)
ἂν ὁ Ὁ Φλάερτυ, δὲν εἶχε κάνει μὴ
ζωὴ ἐκτάκτως περιπετειώδη, ὡς τοῦ
Τζάκ Λόντον (τοῦ Ἀμερικανοῦ μυθι-
στοριογράφου) καὶ ὡς τὴν νεανικὴ
τοῦ Γκόρκι καὶ τοῦ Χάμσου.

Ἐνα χρόνο μετὰ τὴν ἐγγραφήν του
στὸ «Ἑθνικὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἰρ-
λανδίας», τὸ 1915, κατετάχθη σὲ μὴ
ἀπὸ τὴν Ἰρλανδικὴν Λεγεώνα καὶ πῆ-
γε καὶ πολέμησε στὴ Γαλλία, ἀλλ' ἕνα
θραύσμα ὀβίδας τὸν πλήγωσε σοβαρὰ
καὶ τὸν ἀνάγκασε νὰ διακόψῃ γρήγο-
ρα τὴν στρατιωτικὴν του καριέρα. Ὁ-
ταν ἔγινε καλά, διωρίσθηκε κάπου ὁ-
πάλληλος, τότε ἀκριβῶς ὅπως ἐξήνη-
σε μὲσα τοῦ ἡ δὴ τῶν περιπλανήσεων
καὶ τῆς ἀλητείας. Μὴ μὲρα ποῦ ἔκανε
βόλτες στὶς προκυμαῖες τοῦ Τάμεση,
τὸν ἔπιασε τέτοιος πόθος ἀποδημίας
ὅς ἄνωστα καὶ μακρινὰ μέρη, ὥστε
μῆκε σὲ πρῶτο βαπόρι ποῦ βρῆκε-
κάποιο ποῦ ἔφευγε γιὰ τὴν Νότιο Ἀ-
μερικὴ — καὶ προσεφῆρθε νὰ προσλη-
φθῇ ὡς θεματιστής.

Στὴν Νότιο Ἀμερικὴ ἔζησε μὴ ζωὴ
ἀλητῆ, μόλις κατορθώνοντας νὰ κερ-
δίσῃ τὸ καθημερινὸν τοῦ ψωμοῦ, πλουταί-
νοντας ὅμως τὴν πείρα του καὶ ἀποθη-
κεύοντας μὲσα τοῦ τὶς πρὶ ζωντανῆς
καὶ σπαρταριστῆς ἐντυπώσεις.

Ὅπως ἔφυγε, ἔτσι καὶ γύρισε στὴν
Εὐρώπην. Ἀπὸ τὸ Λίβερπουλ ὅπου πρω-
τοαποβιβάστηκε γυρίζοντας ἀπὸ τὴν
Ἀμερικὴ, ταξίδεψε ὡς θεματιστής
πάλιν στὴν Σκωτία, τὴν Μάλτα, στὴν
Ἀλεξάνδρεια, καὶ ἀπὸ κεῖ, μετὰ μὴ πα-
ράξενη λοξοδρομίαν, τράβηξε γιὰ τὸν
Καναδᾶ, τὸν ὁποῖον διέσχισε μετὰ τὰ πό-
δια. Ἀπὸ τὸν Καναδᾶ πῆγε στὶς Ἡνω-
μένες Πολιτεῖες ὅπου ὁ ἀδελφός του,
ἐγκατεστημένος σὲ Μπόστον, τοῦ βρῆ-
κε μὴ μόνιμη καὶ ἥσυχη δουλειά. Τέ-
τοια δουλειὰ ὅμως δὲν ἦταν γιὰ τὸν
Ὁ Φλάερτυ. Σὲ λίγο ξανάφυγε γὰρ
νέα ταξείδια, νέες περιπέτειες, ὡς ποῦ
ἀρρώστησε καὶ πῆγε στὴν πατρίδα του
γιὰ νὰ γίνῃ καλά.

Μόλις ἔγινε καλά κατετάχθη στὰ
τάγματα τῶν Ἰρλανδῶν δημοκρατῶν
(τῶν Σιν-Φάνερς), καὶ ἔλαβε μέρος
στὸν ἐμφύλιον πόλεμον τοῦ 1920. Ἀλλ'
οἱ δημοκράτες νίκησαν καὶ τότε ὁ
Ὁ Φλάερτυ, γιὰ νὰ μὴ τὸν φυλακίσουν
καὶ γιὰ νὰ μὴ τὸν σκοτώσουν ἴσως,
ἀναγκάστηκε νὰ καταφύγῃ στὸ ἔδα-
φος τῆς ἐλεύθερης ἀλλὰ μισημένης
Ἀγγλίας.

Ἐγκατεστημένος σὲ Λονδίνον ἀρχί-
σε νὰ γράφῃ μυθιστορήματα. Ὁ «Κα-
ταδότης» τὸν ἐπέβαλε ἀμέσως σὲ δό-
κλον τὸ ἀγγλικὸ ἀναγνωστικὸ κοι-
νόν.

Ἦταν μὴ μεγάλη ἐπιτυχία. Τὸ ἔρ-
γο βραβεύθηκε, ἔγιναν ἀλλεπάλληλες
ἐκδόσεις του καὶ μεταφράστηκε σὲ
πολλὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Στὴν
Ἀγγλίαν θεωρεῖται ἕνα ἀπὸ τὰ χαρά-
κτηριστικώτερα προϊόντα τῆς τελευ-
ταίας ἀγγλικῆς μυθιστορηματικῆς πα-
ραγωγῆς.

Ὁ «Καταδότης» — ὅπως φαίνεται καὶ
ἀπὸ τὸν τίτλον — εἶνε ἡ ἱστορία μὴς
προδοσίας. Προδοσίας χυδαίας, ταπει-
νῆς, ποῦ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὸν φόνον
ἐνὸς ἀνθρώπου καὶ ποῦ πληρώνεται μετὰ
θάνατον. Ἐνας Ἰρλανδὸς ἐπαναστάτης,
ὁ Γκίπο, προδίδει ἕναν σύντροφόν του,
τὸν Μάκ Φίλιπ, γιὰ εἰκοσι λίρες. Ἡ
προδοσία ἀνακαλύπτεται καὶ ὁ ἀπαί-
σιος Ἰούδας τὴν πληρώνει μετὰ τὴν ζωὴ
του.

Γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτὸ — τὸ τόσο
ἀπλό καὶ στεγνὸ ἐκ πρώτης ὕψεως, —
ἔπλεξε ὁ Ὁ Φλάερτυ, μὴ ἱστορία ἐκ-
τάκτως δραματικὴ καὶ ποῦ κινεῖ μετὰ
ἀλλεπάλληλα ἐπεισόδια τῆς, καὶ μετὰ
τὴν ἀνάλυσιν τῶν ψυχολογικῶν κατα-
στάσεων τῶν ἡρώων, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὡς
τὸ τέλος, τὸ ἐνδιαφέρον. Κατὰ βάθος
δὲν πρόκειται παρὰ γιὰ ἕνα ἄγριο ἀν-
θρωποκτονίην: ὁ ἀρχιεπίσκοπος Γκά-
λλαγκερ κυνηγᾷ τὸν Γκίπο, ποῦ ὁπο-
τεῦται ὅτι εἶνε ὁ προδότης, καὶ ὁ
Γκίπο, σὺν ἀγρίῳ ποῦ ὅλο καὶ τὸ πε-
ρικυκλῶνται πρὸς στενά, προσπαθεῖ νὰ
ἐξέλθῃ, παραδέρνει, χτυπιέται ἐδῶθε
ἐκεῖθε, ὥστε ποῦ τὸ τέλος σκοτώνεται
ἀπὸ τοὺς ἐπαναστάτας.

Τὸ ἀνθρωποκτονίην ὅμως αὐτὸ δίνει
τὴν εὐκαιρίαν στὸν συγγραφέα νὰ κάνει
τέτοιες ψυχολογίας, νὰ περιγράψῃ μετὰ
τέτοια δύναμιν τὰ συναισθήματα τῶν
ἡρώων του, τὸ μῖσος, τὴν μανίαν, τὸ τυ-
φλὸ καὶ ἀνήμερον πάθος τῆς ἐκδικήσε-
ως, — ποῦ καταντὰ παραφορὰ καὶ
τρέλλα — τοῦ Γκίπο, καὶ τοὺς
φόβους, τὴν τρομάραν, τὴν τύψη, τὴν
ἀγωνίαν τοῦ προδότη, ὥστε καὶ γὰρ δὲν
ξεύρω πῶς, τὸ ἔργο παίρνει κάποιον
βάθος καὶ κάποιον πλάτος ποῦ δὲν θὰ
τὰ περίμενε κανεὶς εὐκολὰ ἀπὸ τέτοιο
θέμα.

Ὁ Μάκ Φίλιπ σὲ μὴ ἀπεργία ἐρ-
γατῶν ἀγροτῶν, σκοτώνει τὸν γραμ-
ματέα τοῦ συνδικάτου τῶν γαιοκτημό-
νων. Ὁ σύντροφός του — ἄλλοτε ἀστυ-
φύλακας στὸ Δουβλίνο, — Γκίπο Νό-
λαν, τὸν προδίδει. Δέκα ἀστυνομικοὶ
περικυκλῶνται ἀμέσως τὸ σπίτι τοῦ
Φίλιπ ὅπου πληροφροῦνται ὅτι κα-
τέφυγε ὁ φονεὺς. Ὁ Φίλιπ ἐπιχειρεῖ
νὰ φύγῃ καὶ οἱ ἀστυνομικοὶ τὸν σκο-
τώνουν. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἀρχί-
ζει τὸ δράμα — δράμα ποῦ διαρκεῖ,
ὅπως καὶ ὁλόκληρη ἡ ὑπόθεσις τοῦ
μυθιστορήματος, μὴ νύκτα — (καὶ σὲ
τοῦτο ὁ «Καταδότης» μοιάζει μετὰ τὸν
«Ὀδυσσεῆα», τοῦ Τζέιμς Τζόις, ποῦ καὶ
ἐκεῖνος ἡ ὑπόθεσις, ἐπίσης, ἐκτείνεται
στὸ ἴδιο περίπου χρονικὸ διάστημα),
καὶ ἐκτείνεται σὲ δύο ἐπίπεδα, ἐξω-
τερικὸ καὶ ἐσωτερικόν: ἕνα, ὅπου ἀ-
νέγονται τὰ γεγονότα τοῦ ἐξωτερικοῦ
κόσμου, καὶ ἄλλο, καθαρὰ ψυχολο-
γικόν. Αὐτὸ, φυσικὰ, εἶνε καὶ τὸ πρὶ ἐν-
διαφέρον καὶ αὐτὸ μετριάσει τὸν κά-
ποιο ἀστυνομικὸν μυθιστορηματικὸν χα-
ρακτήρα τοῦ ἔργου.

Ὁ Γκίπο, ἀμέσως μετὰ τὴν προδο-
σίαν του, καταλαμβάνεται ἀπὸ φόβου
καὶ ὑποψίας. Ὅλα τὸν τρομάζουν, ὅλα
τὸν ἀνησυχοῦν, καὶ τὸ πρὶ δόκησαν
πράγματα, καὶ ἐκεῖνα ποῦ θὰ ἦσαν ἀ-
δύνατον νὰ ἀποκαλύψουν τὸ ἔγκλημά
του. Τόσο φοβάται, ὥστε αἰσθάνεται

κανεὶς ὅτι εἶνε κίολα χαμένος ἀπὸ τὸν
ἴδιο του φόβον. Δὲν μπορεῖ κάποια
στιγμὴ, γρήγορα ἢ ἀργά, θάρρει ποῦ
θὰ προδοθῇ, ποῦ μόνος του σχεδὸν θὰ
φανερῶσιν, θὰ κρᾶξιν τὸ κρίμα του.
Ἡ ἀγωνία τοῦ εἶνε πολὺ μεγάλη ἀπὸ
τὴν πρώτη στιγμὴ καὶ ὅσο πάει μεγα-
λώνει ὡς ποῦ σὲ τέλος τὸν πνίγει.

Μαζὶ μετὰ τὸν φόβον, τὸν πνίγουν καὶ
τύψεις. Ὅταν σὲ σπίτι τοῦ Μάκ Φί-
λιπ — ὅπου πηγαίνει γιὰ νὰ ἐξαλεί-
ψῃ τὴν τυχὸν ἐναντίον τοῦ ὑπόνους, —
βλέπει τὴν μητέρα τοῦ θυματοῦς του,
ποῦ τοῦ εἶχε φανῇ τόσο καλὴ, ποῦ συ-
χνὰ τοῦ εἶχε δώσει νὰ φάει, ποῦ τοῦ
δείξει μὴ τρυφερότητα, ὅμοια μετὰ τὴν
ὁποῖαν «κανεὶς ὡς τότε δὲν τοῦ εἶχε
δείξει», ἡ παράξενη ψυχὴ του νοιώθει
ἕνα μαλάκωμα ἀπὸ λύπη καὶ οἶκτον.
«Θυμᾶται τὰ πράγματα αὐτά, ποῦ τὰ
κρατοῦσε μέσα του, σὺν θησαυρόν».

Μὰ τὸ συναισθημα αὐτὸ ποῦ μοιάζει
μετὰ τὴν, βαστᾷ λίγο. Ἐνὰν τὸ εἶνε τοῦ
ὁλόκληρου πλημμυρίζει ἀπὸ τὸν φόβον.
Ἐκεῖ, σὲ ἴδιο τὸ σπίτι τοῦ Φίλιπ, κα-
θὼς σκύβει μὴ στιγμὴ, τέσσερα ἀση-
μένια νομίσματα πέφτουν ἀπὸ τὴν τσέ-
πην τοῦ καταγῆς. Ὁ Γκίπο κερᾶναι ἀπὸ
τὸν τρόπο. «Γιὰτὶ ἦταν πεισμένος ὅτι
τὰ τέσσερα ἀσημένια νομίσματα ποῦ
κεῖνονταν, γυμνὰ ἐκεῖ, καταγῆς, φανέ-
ρωναν τὴν προδοσίαν του, ὅσο θὰ τὴν
φανέρωνε καὶ μὴ ὁμολογία ποῦ θὰ
τὴν οὐρλιάζε κανεὶς στὴν πλατεῖαν, τὴν
ὥραν τῆς ἀγορᾶς».

Ἐν τῷ μεταξῷ, ὁστόσο, ἡ ἐκτελεστι-
κὴ ἐπιτροπὴ τῆς ὁργανώσεως τῶν ἐπα-
ναστατῶν, συνέχεται καὶ ἀρχίζει ἀνα-
κρίσεις γιὰ τὴν προδοσίαν τῶν ἀνακρί-
σεις τῶν διευθυνῶν, τῶν διεξῆς σχεδὸν
μόνος ὁ Γκάλλαγκερ, τρομερὸς καὶ φο-
βερός σὲ ἀμείλικτον πάθος τοῦ νὰ ἐκ-
δικηθῇ, νὰ τιμωρήσῃ τὸν καταδότην,
ἔτσι ποῦ κανεὶς ἄλλος νὰ μὴν τολμήσῃ
νὰ προδοῦσιν σὲ μέλλον. Ἡδὴ ὑπάρ-
χουν πολλὰς ὑπόνοιες γὰρ τὸν Γκίπο.
Τῶς ὑπόνοιες τῶς ἐνισχύουν τὰ χρήμα-
τα ποῦ βρίσκουν ἀπάνω του. Ὁ Γκίπο
ἀρχίζει νὰ κλονίζεται. Δὲν μπορεῖ πᾶ
νὰ κρυφθῇ. Οἱ ἐρωτήσεις, ἀπανατές,
ραγδαῖες, λεπτομερέστατες, ὁλοένα τὸν
σφίγγουν ὡς ποῦ γίνονται θηλειὰ καὶ
τὸν πνίγουν. Ὁμολογεῖ, καὶ ἡ σκηνὴ
αὐτὴ τῆς ὁμολογίας τοῦ εἶνε ἀπὸ
τῶς πρὶ συγκινητικῆς τοῦ ἔργου. «Σύν-
τροφοι, λέγει ὁ Γκάλλαγκερ, ὁ κατα-
δότης ὀνομάζεται Γκίπο Νόλαν, καὶ
κάθετα ἐκεῖ πέρα, σὺν πάγκοι».

Μόλις τελείωσε τὴ φράση τοῦ ὁ
Γκάλλαγκερ, ὁ Γκίπο ἔβγαλε μὴ
κραυγὴν σὰ ζῶ σὲ ψυχομαχίαν του.
Σωριάστηκε μπροστὰ στὶς πέτρινες
πλάκες, μετὰ ἀφροῦς σὲ στόμα καὶ μετὰ
τὰ τρεμάμενα χέρια τοῦ ἀπλωμένα
πρὸς τὸν Γκάλλαγκερ.

«Ἀρχηγέ! φώναξε. Δὲν εἶξα τί ἐ-
καμνα. Τὸ δηλώνω μπροστὰ σὲ Θεόν,
δὲν εἶξα τί ἐκαμνα. Μπορεῖς νὰ κα-
ταλάβῃς τί λέγω;»

Μάταιες διαμαρτυρίες, μάταιες ἱκε-
σίες. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τῆς ἐ-
παναστατικῆς ὁργανώσεως τὸν κατα-
δικάζει εἰς θάνατον.

Ὁ Γκίπο κατορθώνει νὰ δραπετεύ-
σῃ. Ἀλλὰ τὴν ὥραν ὅμως ποῦ φεύγει
τὸν πυροβολοῦν. Πληγωμένος, χάνεται
στοὺς δρόμους, τρέχει σὺν τρελλὸς ὡς
ποῦ βρίσκῃ. Καταφύγει σ' ἕνα σπίτι
ὅπου κρατοῦσε δωμάτιο μὴ φιλενάδα
τοῦ, ἡ Κατὴ Φόξ. Δὲν σκέπτεται οὔτε
τὸν κίνδυνον, οὔτε τὸν θάνατον, οὔτε τὴν
τρομερὴν τοῦ ἀγωνία. «Ἐνὰ μόνον ἐπιθυ-
μεῖ: νὰ κοιμηθῇ! Καὶ ἀποκοιμείται.
Ἀλλ' ἐνῶ κοιμάται φεύγει ἡ φιλενάδα
του, καὶ πάει καὶ εἰδοποιεῖ τοὺς ἐπα-

ναστάτες. Ἐκεῖνοι καταφθάνουν καὶ
σὲ μὴ φρικαστικὴ συμπλοκὴ δπου
σκοτώνονται οἱ δύο τοὺς (εἶνε τρεῖς τὸ
ὅλον) τὸν ἀποτελεῖων. Ψυχομαχών-
τας ὁ Γκίπο σέρνεται σὲ μὴ γειτονικὴ
ἐκκλησίαν.

«Τὸ αἷμα τὸν ἔπνιγε. Μετὰ σέβας βού-
τηξε τὰ χέρια του σὲ δοχεῖο μετὰ
ἀγιόνερο καὶ τὰ ἔβρεξε ὡς τὸν καρπόν.
Ἐνῶ ἔκανε νὰ βγάλῃ τὸ καπέλλο
τοῦ γιὰ νὰ σταυροκοπηθῇ».

Ἐξάφην, μ' ὅλη τὴν βοῶντα ποῦ
σκέπαζε τὰ μάτια του, κάποια γνώρι-
μη σιλουέττα ἐξώρρε. Ἦταν ἡ μητέ-
ρα τοῦ θυματοῦς του, τοῦ Μάκ Φίλιπ.

Βγάζοντας ἕνα βαθὺ στεναγμόν, τρά-
βηξε πρὸς ἐκείνην καὶ σωριάστηκε σὺν
μὴ μᾶζα ἐμπρὸς σὲ κάθισμά της. Σή-
κωσε τὸ κεφάλι τοῦ καὶ εἶδε τὸν μεγα-
λὸν τῆς πρόσωπον, τὸ θλιμμένο καὶ χλω-
μό, τὰ χοντρά μάγουλά της ὅπου τρέ-
χανε δάκρυα.

Μπροστὰ στὴν γυναῖκα αὐτὴν γονά-
τισε. Ἀνθρώποι ἔτρεχαν πρὸς τὸν Γκί-
πο, ἀνταλλάσσοντας διάφορες παρατη-
ρήσεις. Μετὰ μὴ κίνησιν τοὺς ἀπομάκρυ-
νε. Ἡ ἐκκλησία ἦταν πολὺ σκοτεινὴ.
Κατάπαιε τὸ αἷμα ποῦ τοῦπνιγε τὸν
λαιμόν, καὶ φώναξε, μετὰ γλοῶδης
φωνῆς:

«Κυρία Φίλιπ. Ἐγὼ ἐσκότωσα τὸν
γιό σου, τὸν Φράνκι. Συγχωρεῖστε με.
Πεθαίναν».

— Σὲ συγχωρῶ, ἀπήντησε ἐκείνη θλι-
βερά, σ' ἕνα πνιγμένο ψιθυρόν. Δὲν εἶ-
ξες τί ἔκανες!»

Ὁ Γκίπο ἀκούγοντας τῶς λέξεις αὐ-
τῶς ἀνατρίχιασε ἀπὸ τὴν κορφή ὡς τὰ
νύχια καὶ ἔγυρε τὸ μέτωπό του. Ἐνὰ
κύμα αἵματος ἀνέβηκε σὲ μισὸ τοῦ.
Μὴ ἀνέπιπτε χαρὰ τὸν ἐγέμισε. Μέσα
τοῦ θαμπόφεξε ἡ ἐλπίδα μὴς ἀτέλειω-
της εὐτυχίας.

«Φράνκι! Ἡ μητέρα σου με

συγχώρεσε!» φώναξε μετὰ ὅση δύναμιν
τοῦ ἀπέμεινε.

Τὸ αἷμα γουρνούισε σὲ λαρύγγιν
τοῦ καὶ μονομιάς σωριάστηκε πρὸς τὰ
ἐμπρός, καταμόυρτα. Τὸ καπέλλο τοῦ
κύλησε καταγῆς. Αἷμα πετάχτηκε ἀπὸ
τὸ στόμα του. Ἀπλώσε τὰ μέλη του
σὲ σχῆμα σταυροῦ, μὴ τρεμουλά τὸν
πέρασε, κι' ὕστερα δὲν ἐσάλεψε πιά».

Ἀνάλογοι σ' ἔντασιν μετὰ τὴν γοργὴν
καὶ δραματικὴ αὐτὴ διήγησιν, εἶνε καὶ
οἱ τύποι τοῦ «Καταδότη». Ὅλοι ἐντο-
νοι, ζωηροί, στὴν ἐσωτερικὴ ὅση καὶ
στὴν ἐξωτερικὴ τους παράστασιν. Ἐν-
τυπώνονται ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴν κι'
εὐκολὰ δὲν λησμονοῦνται. Ὁ Γκίπο,
ὁ Γκάλλαγκερ, ἡ μητέρα καὶ ἡ ἀδελ-
φὴ τοῦ Μάκ Φίλιπ, ἔχουν ὁ καθένας τὸν
δικὸν του ἀέρα. Εἶνε ἀνθρώποι ζωντα-
νοί, ὅπως καὶ οἱ δευτερεύοντες τύποι.

Μὴ μεγάλη ζωτικότητα περιγράφει ὁ
συγγραφέας καὶ τῶς σκηνές, καὶ τὰ πε-
ριβάλλοντα καὶ ὅλο ἔν γένει τὸν ἐξω-
τερικὸν κόσμον. Ἐξαιρετικῶς ἀμέσως τῶς
χαρακτηριστικῶς, τῶς χτυπητῶς λεπτο-
μερείας καὶ αὐτῶς περιγράφει. Οἱ περι-
γραφαί του, μολοντὶ ἀρκετὰ λεπτο-
μερεῖς, δὲν σκοτίζονται, δὲν μπερδεύ-
ονται, ποτέ. Πάντα ἀποτελοῦν ἕνα ἀνά-
γλυφον καὶ ζωντανὸν σύνολον. Καὶ οἱ εἰ-
κόνες τοῦ εἶνε παραστατικώτατες: «Τὸ
Πιτ στρεφτὸν ἦταν ἕνα ἀναβρασμὸν σὺν
μυρμηκοφωλίαν ποῦ διάβηκε πάνωθι
τῆς τὸ βαρὺ πέλμα μὴς ἀγελάδας».

ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Τὰ προηγούμενα τεύχη τῆς «Βογα-
σίας» πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα μας
καθὼς καὶ εἰς τὰ περίπτερα: Κ. Γκού-
τη, Πλατεῖα Συντάγματος (ἐναντὶ Ζα-
χοράτου) καὶ Ε. Μειντάνη, Πλατεῖα
Ὁμονίας (ἐναντὶ Μπακάου).

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ Α.Ε.

ΣΥΓΧΡΩΝΕ

ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ 10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΘΑ ΠΡΟΒΛΗΘΗ ΣΤΟ

ΣΗΛΕΝΤΙΤ

Τὸ Νέον Ἑλληνικὸν κινηματογραφικὸν

ἄριστούργημα τῆς

“ΟΛΥΜΠΙΑ ΦΙΛΜ - Π. ΔΑΔΗΡΑΣ,,

ΜΑΚΡΥΑ ΑΠ' ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Ρωμάντζο σὲ 6 μεγάλα μέρη, γυρισμένο στὰ πειρὰ γρα-
φικὰ Ἑλληνικὰ ἀκρογιάλια καὶ στὶς ὠραιότερες τοπο-
θεσίαις τοῦ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ, τῆς ΚΕΡΚΥΡΑΣ, τῆς
ΜΥΚΟΝΟΥ κ.τ.λ.

ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΣ:

ΔΗΜ. ΤΣΑΚΙΡΗΝ, ΜΑΙΡΗΝ ΣΑΓΙΑΝΟΥ,

ΟΡ. ΛΑΣΚΟΝ, ΣΟΣΟ ΚΑΝΔΥΛΗ, Μ.

ΚΟΚΚΙΝΗΝ, Ι. ΒΟΝΑΣΕΡΑΝ Κ. Λ. Π.